

Oppsummering av IKT-politikken i utvalgte land

UTARBEIDET AV VIVENTO AS PÅ OPPDRAG FOR KOMMUNAL- OG
MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

INNHOOLD

Sammendrag.....	3
Innledning.....	6
Bestilling.....	6
Avgrensinger.....	7
Metode og kilder.....	7
Disposisjon.....	8
Danmark.....	9
Oversikt over IKT-politikken.....	9
Organisering og styring av IKT-politikken.....	14
Resultat på internasjonale indekser.....	15
Vurdering av IKT-politikken.....	20
Estland.....	22
Oversikt over IKT-politikken.....	22
Organisering og ansvar for IKT-politikken.....	28
Resultat på internasjonale indekser.....	29
Vurdering av IKT-politikken.....	32
Nederland.....	33
Oversikt over IKT-politikken.....	33
Organisering og styring av IKT-politikken.....	39
Resultat på internasjonale indekser.....	40
Vurdering av IKT-politikken.....	44
New Zealand.....	46
Oversikt over IKT-politikken.....	46
Organisering og ansvar for IKT-politikken.....	49
Resultat på internasjonale indekser.....	51
Vurdering av IKT-politikken.....	54
Storbritannia.....	56
Oversikt over IKT-politikken.....	56
Organisering og styring av IKT-politikken.....	60
Resultat på internasjonale indekser.....	61
Vurdering av IKT-politikken.....	65
Litteraturliste.....	67
Vedlegg.....	77
Sammendrag IKT-politikk i Danmark.....	77
Sammendrag IKT-politikk i Estland.....	79

Sammendrag IKT-politikk i Nederland.....	81
Sammendrag IKT-politikk i New Zealand.....	83
Sammendrag IKT-politikk i Storbritannia	85

SAMMENDRAG

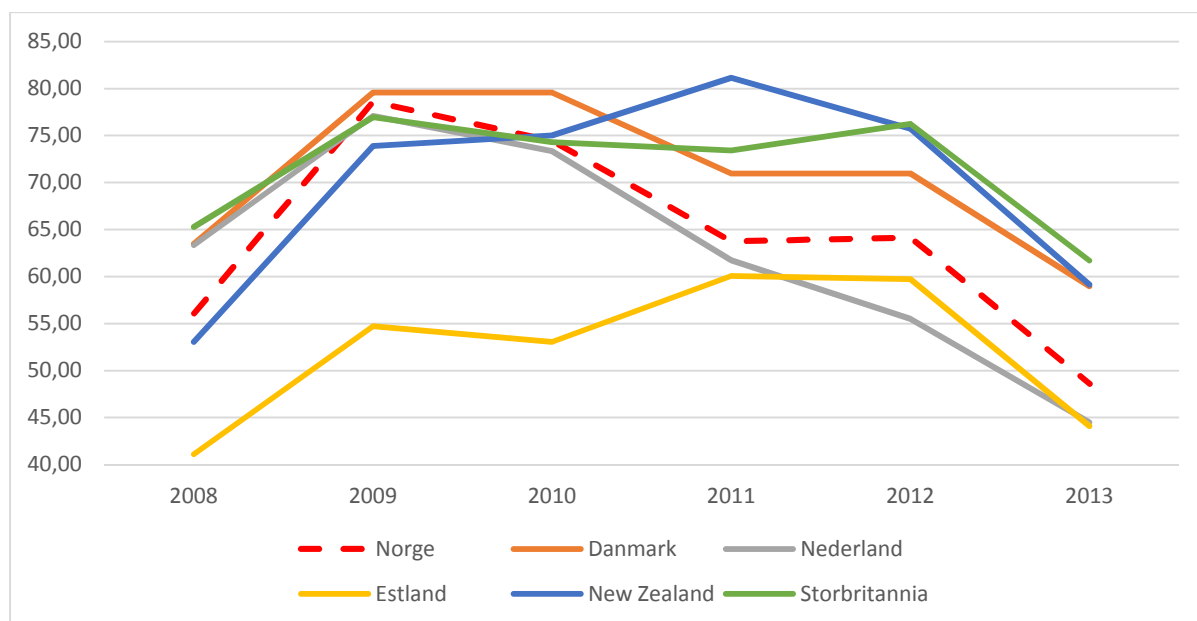
I denne rapporten er IKT-politikken i Danmark, Estland, Nederland, New Zealand og Storbritannia kartlagt. Kartleggingen har tatt utgangspunkt i status for digitalisering, IKT-politiske grep og virkemidler. Alle disse landene har oppnådd gode resultater på ulike internasjonale rangeringer på flere av indikatorene som disse rangeringene legger til grunn.

Alle landene, med unntak av Storbritannia, oppnår gode resultater når graden av digital forvaltning vurderes. Men Storbritannia viser en stigende tendens. Når det gjelder graden av digitale bedrifter så er Danmark helt i front, men også New Zealand har et næringsliv som utnytter mulighetene som IKT gir. På denne indikatoren gjør Storbritannia og Estland det relativt svakere enn de andre. Nederland har godt resultat totalt sett, men små og mellomstore bedrifter henger etter.

På indikatoren menneskelig kapital så er Danmark i tet her også, tett fulgt av Nederland. Storbritannia har høyest andel sysselsatte i IKT-næringen, men noe lavere andel befolkning med basiskompetanse innen IKT.

Alle landene har gode tilkoblingsmuligheter til internett, men Estland har et forbedringspotensiale på landsbygda. Danmark og Nederland er i front også når det gjelder tilgang til bredbåndsnettverk. Befolkningen i alle landene har tatt IKT i bruk, men andelen som benytter internett er høyest i Nederland og Danmark. Estland henger noe etter, særlig på grunn av store forskjeller mellom andelen yngre og eldre som benytter internett.

Alle landene har en nedgang i innovasjonsraten, men det er stor variasjon i når nedgangen har kommet og hvor sterk den har vært. Nederland er det landet som har hatt størst fall og som har hatt en nedadgående tendens lengst. I grafen under (figur 1) har vi også lagt inn Norge, som også har hatt en nedgang i innovasjonsraten helt siden 2009, men likevel ikke så sterk som i Nederland.

FIGUR 1 DIGITAL EVOLUTION INDEX SIN OVERSIKT OVER INNOVASJONSRATE 2008-2013. INNOVASJONS RATEN MÅLER RAMMEVILKÅRENE FOR NYETABLERINGER OG DE GENERELLE KONKURRANSEVILKÅRENE I LANDET. TALLENE PÅ Y-AKSEN VISER POENGSUM OPPNÅDD, 100 ER MAKSIMAL SCORE.

Det er et klart fellestrekk mellom landene at det er satset på bruk av IKT i offentlig forvaltning. Alle landene har gjort dette som et politisk valg og nedfelt satsingen i sentrale IKT-strategier. Alle landene har hatt digitalt førstevalg som mål og langt på vei lykkes med å tilby digitale tjenester fra offentlig sektor. Eneste land som henger etter er Storbritannia, men satsingen på GOV.UK og etableringen av General Digital Services (GDS) har vært en målrettet satsing som gjør at tilgangen til digitale tjenester er forbedret.

Alle landene har satset på å etablere infrastruktur i form av felles IKT-løsninger. Dette synes å ha gitt gode resultater.

Estland blir trukket fram som et foregangsland gjennom sin satsing på en helhetlig infrastruktur kalt X-Road. Satsingen er fulgt opp av et regelverk som sikrer gjenbruk av data på tvers av offentlig og til dels privat sektor. Dette er understøttet av en metadatakatalog (riha.eesti.ee) som gjør at forvaltningen har tilgang til oversikt over andre offentlige virksomheters data.

Nederland har i tillegg til å realisere felles IKT-løsninger også etablert en felles referansearkitektur (NORA) som offentlige virksomheter benytter som grunnlag for sin IKT-utvikling. Dette har bidratt til standardisering av måten IKT-løsningene er tatt i bruk på.

Alle disse landene har også satset på felles portaler for inngang til digitale tjenester fra det offentlige. Strategien om at alle brukerne skal finne alle offentlige tjenester et sted synes å være lik i alle landene. Noe variasjon er det likevel; i Danmark er det etablert en portal rettet mot innbyggere (borger.dk), en mot næringsdrivende (virk.dk) og en mot pasienter (sundhed.dk). I Estland er eestii.es felles tjenesteportal, men her er det laget ulike profiler avhengig av om man har rollen som innbygger eller næringsdrivende. I tillegg er det etablert andre temaportaler som f.eks. for politiet og helsevesenet.

Alle landene har en offensiv politikk når det gjelder utbygging av bredbåndnettverk (mobile og faste). Det er noe variasjon i hvordan dette organiseres og finansieres. Alle landenes politikk er basert på en viss grad av sentralfinansiering. I Storbritannia og New Zealand investerer regjeringen store beløp på utbyggingen, mens Nederland i størst grad baserer seg på at markedet tar seg av utbyggingen i hele landet. I New Zealand og Estland er det erkjent at markedsaktører er mindre villige til å bygge ut nettverk i grisgrente strøk.

Et annet fellestrekk er at alle landene har lagt ansvaret for IKT-strategien og gjennomføringen av denne til en sentral virksomhet. Unntaket er Danmark som har delt ansvaret mellom to departementer (Erhvervs- og Vækstministeriet og Finansministeriet) og to direktorater (Digitaliseringsstyrelsen og Erhvervsstyrelsen), der Digitaliseringsstyrelsen har ansvaret for gjennomføring av IKT-politikken i offentlig sektor mens Erhvervsstyrelsen har ansvaret for politikken som er rettet mot næringsdrivende. Etter valget sommeren 2015 er ansvaret tredelt siden regulering og utbygging av bredbåndnettverk er flyttet til Energi, Forsynings- og Klimaministeriet, med Energistyrelsen som operativt ansvarlig.

De som har gått lengst i en «all of government»-tilnærming er New Zealand hvor det er etablert en egen rolle som «General Chief Information Officer» (GCIO) med lovfestet myndighet til å styre IKT-politikken i hele statlig sektor. Men samtidig satser New Zealand på utstrakt samarbeid gjennom et partnerrammeverk hvor representanter fra statlig forvaltning deltar, ledet av GCIO.

Fleire av landene har gjort tiltak for å ha kontroll over risikoen i offentlige IKT-prosjekter i form av veiledninger, rammeverk eller tilsvarende. Her har Danmark gått lengst ved både å etablere et prosjektrammeverk og en ordning med ekstern risikovurdering og kvalitetssikring av statlige IKT-prosjekter med et samlet budsjett over 10 millioner kroner. Ordningen gjelder uavhengig av om prosjektene er direkte tiltak i digitaliseringsstrategien eller ei.

Nederland har valgt å gjennomføre de fleste tiltakene i sin IKT-strategi knyttet til offentlig sektor i egne sentrale program. Dette gjør at ansvarlig departement har hatt kontroll over gjennomføringen av tiltakene og har kunnet styre gjennom direkte underliggende virksomhet (Logius).

Et annet fellestrekk synes å være satsingen på bedre tilgang til offentlige grunndata. Selv om det er noe ulikt fra land til land hva som regnes som grunndata, så har Nederland og Danmark pågående prosjekter som skal øke kvaliteten på grunndataregistrene og sikre bedre tilgang til dem. I Estland er folkeregisteret, kjøretøyregisteret, helseforsikringsregisteret og kartdata tilgjengelige gjennom X-Road. Det at Estland har en oppdatert

metadatakatalog for alle data som behandles av det offentlige og har lovfestet prinsippet om at data skal gjenbrukes på tvers av forvaltningen når det er mulig, gjør at de i prinsippet kan betegne alle offentlige data som grunndata.

New Zealand og Storbritannia satser sterkere på å tilgjengeliggjøre åpne offentlige data for viderebruk. Storbritannia er rangert som best i verden av The Open Data Barometer, New Zealand rangeres som nummer fire.

Rapporten gjengir en del vurderinger av hvor vellykket de ulike IKT-politiske grepene har vært. Generelt sett er det lite tilgjengelig materiale som inneholder analyser av effektene av de ulike IKT-politiske grepene som er gjennomført i de ulike landene. IKT-myndighetene i de ulike landene er heller ikke kjent med slike analyser.

INNLEDNING

Rapporten er utarbeidet i perioden august-september 2015 av Vivento AS på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Oppdragsansvarlig har vært sjefskonsulent Andreas H. Sjøberg. Seniorskonsulent Bjørn Holstad har utført kartleggingen med bistand fra konsulentene Espen G. Salthaug og Johan Nordin.

Kartleggingen er gjennomført over en kort tidsperiode, og av den grunn med begrenset mulighet for dialog med relevante myndigheter og organisasjoner de i landene som er kartlagt. Det tas derfor forbehold om at det kan være forhold som ikke fremkommer i rapporten eller som ikke er belyst i sin fulle bredde.

BESTILLING

Kommunal- og moderniseringsdepartementet arbeider med en helhetlig stortingsmelding om IKT-politikk. Hovedtiltakene i forrige melding (Meld.St.23 (2012-2013) Digital agenda for Norge) er langt på vei gjennomført. Det er behov for en ny stortingsmelding for å avklare hovedretninger i IKT-politikken ut fra samfunnsutviklingen og den stadig raskere teknologiske utviklingen. Blant annet påpeker Produktivitetskommisjonen at bruk av digital teknologi er sentralt for å møte mange av de utfordringene kommisjonen peker på som bakgrunnen for lavere produktivitetsvekst.

I arbeidet med stortingsmeldingen er det relevant å se hen til andre land. Land som har kommet lenger enn Norge i digitalisering og som det ut fra strukturer og samfunnsforhold er naturlig å sammenligne Norge med, kan gi god inspirasjon til utforming av ny IKT-politikk.

Bestillingen gjelder et oppdrag avgrenset til å oppsummere IKT-politikken i utvalgte land. Herunder er det aktuelt å beskrive status for digitalisering, IKT-politiske grep og virkemidler, samt relevante evalueringer.

Stortingsmeldingen skal utdype og beskrive regjeringens samlede IKT-politikk. Gode rammebetingelser for bruk av teknologi, omstilling gjennom ny teknologi og effektiv bruk av IKT i utvikling av en kunnskapsbasert økonomi skal bidra til en brukerrettet og effektiv forvaltning, konkurransedyktig næringsliv og deltakelse og inkludering for alle.

I denne sammenheng er det grunn for å vurdere erfaringer fra andre land. Land som øker sin digitaliseringstakt vil være særlig interessante. Det utarbeides en rekke internasjonale benchmarks og andre evalueringer som vurderer grad av digitalisering i forskjellige land, både i Europa og globalt. Det er store forskjeller i grad av teknologisk adopsjon og innovasjon landene imellom. Det er også grunnleggende forskjeller i styresett og samfunnsutvikling som gjør at ikke alle land er like relevante å se hen til ut fra norske forhold.

Oppdraget går ut på å oppsummere gjeldene IKT-politikk og status for digitalisering i Danmark, Nederland, Estland, Storbritannia og New Zeeland. Både offentlig sektor og samfunnet for øvrig må adresseres. IKT-politiske grep og virkemidler, som ligger noe bakover i tid, og som har bidratt til dagens situasjon, skal omhandles. Det må vises til evalueringer og kartlegginger som sannsynliggjør slike sammenhenger. Referanser og kildehenvisninger må oppgis.

AVGRENSINGER

Denne kartleggingen er gjort i perioden 12.8 til 16.9.2015. Dette betyr at arbeidet er gjennomført som en intensiv kartlegging først og fremst basert på offentlig tilgjengelige kilder. Noe av grunnlaget er hentet inn via e-post fra Digitaliseringsstyrelsen og Erhvervsstyrelsen i Danmark, fra Innenriksdepartementet på New Zealand og fra GDS i Storbritannia. Tidsbegrensingen har gjort at vi har avgrenset oss fra å gjennomføre telefonintervjuer med representanter for de ulike landene.

På grunn av oppdragets art så er arbeidet avgrenset mot grundige studier av planer og strategier. Arbeidet har vært gjennomført for å framskaffe et overblikk over IKT-politikken i de utvalgte landene i bredden framfor dypdykk på ulike områder.

På grunn av lite tilgjengelig materiale med analyser og vurderinger knyttet til sammenhengen mellom hvilke politiske grep som har gitt mest effekt, så er denne delen dels dekket av oppslag i media og av myndighetenes egne vurderinger.

Arbeidsgruppen som har gjennomført kartleggingen har avstått fra egne analyser og vurderinger, også dette i tråd med oppdraget.

METODE OG KILDER

Rapporten er utarbeidet med utgangspunkt i tre ulike metodikker: Dokumentstudier, direkte kontakt med sentrale institusjoner og analyse av sentrale indekser.

Med dokumentstudier menes gjennomgang av politiske dokumenter, policydokumenter og dokumentasjon fra pågående eller planlagte programmer.

Det har blitt tatt direkte kontakt med sentrale institusjoner i de aktuelle landene for å innhente deres egne utsagn rundt de viktigste grepene de siste årene. Digitaliseringsstyrelsen har gitt god og fylldig informasjon, i tillegg er dokumentasjon om Danmark mest tilgjengelig på nett. Dette har gjort at Danmark er noe bedre dekket i rapporten enn de andre landene.

Analyse av sentrale indekser er basert på følgende tre kilder:

Digital Evolution Index¹ er utviklet av The Fletcher School ved Tufts University, men tiltaket er finansiert av MasterCard og DataCash. Indeksen ble oppdatert hvert år i perioden 2008-2013. Kombinasjonen av fire drivere utgjør totalscoren for hvert av de 50 landene:

- Etterspørsel: Forbrukernes inntekter og demografi, samt bruken av internett
- Tilbud: Teknologi og infrastruktur, og hvorvidt digital handel kan støttes
- Institusjoner: Myndighetenes politikk og tilgang til handel
- Innovasjon: Oppstartsmiljøet og det generelle konkurranselandskapet

ITU (International Technology Union) er FN sitt spesialkontor for IKT og er offisiell kilde for global IKT statistikk og utgir **ICT Development Index**². I skrivende stund er ikke tallene for 2014 klare, men ny rapport lanseres i november 2015. Denne indeksen måler grad av tilgang til IKT-ressurser, bruk av IKT og IKT-ferdigheter. Indeksen baserer seg på 11 indikatorer og ble gjennomført første gang i 2008. Kartleggingen er gjentatt hvert år siden med unntak av 2009.

¹ (The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash, 2013)

² (International Telecommunication Union, 2015)

Digital Economy and Society Index (DESI)³ er en sammensatt indeks som oppsummerer 30 relevante indikatorer på IKT-bruk i Europa. Indeksen sporer utviklingen av EUs medlemsstater på tvers av fem hoveddimensjoner: Connectivity, Human Capital, Use of Internet, Integration of Digital Technology og Digital Public Services. Indeksen ble sist oppdatert i juni 2015.

Nøkkeltall er hentet fra OECD⁴ og Digital Evolution Index.

DISPOSISJON

For hvert enkelt land er følgende disposisjon brukt:

- Innledning med sammendrag av resultat på indekser og generelle opplysninger om landet.
- Oversikt over IKT-politikken med sentrale IKT-politiske dokumenter og IKT-politiske grep (tekniske, økonomiske, regulatoriske, organisatoriske og pedagogiske tiltak).
- Organisering og styring av IKT-politikken, både på nasjonalt nivå og på regionalt og lokalt nivå.
- Resultat på internasjonale indekser, både samlet resultat og på 7 ulike indikatorer.
- Vurdering av IKT-politikken med særlig vekt på sammenhengen mellom grep og effekter.

³ (European Commission, 2015d)

⁴ (OECD, u.d.)

DANMARK

Danmark er helt i front i Europa og verden når det gjelder digital offentlig forvaltning, og de er nummer en i Europa når det gjelder digitale bedrifter og tilgang til bredbånd. Danskene er også helt i toppen når det gjelder bruk av internett og har nest minst forskjell mellom unge og Eldres internettbruk i OECD. De har oppnådd gode resultater på indekser som måler IKT-utnyttelsen i samfunnet i mange år, og ligger helt i tet på alle indeksene som er benyttet i denne rapporten. Danmark har markant nedgang i innovasjonsraten fra 2010 til 2013, noe som trolig kan knyttes til finanskrisen.⁵

OVERSIKT OVER IKT-POLITIKKEN

SENTRALE IKT-POLITISKE DOKUMENTER

Danmark har en rekke IKT-relaterte strategier for ulike sektorer, uten at det finnes en overordnet strategi for IKT i det danske samfunnet.

Det mest sentrale dokumentet om IKT-politikken er den «Fællesoffentlige digitaliseringsstrategi». Denne omhandler satsingsområder for digitalisering av offentlig sektor og hvordan virksomheter og innbyggere skal kommunisere med det offentlige. I den gjeldende strategien (2011-2015) er det satt opp 12 fokusområder med over 60 konkrete tiltak. Strategien tar opp både forenkling av virksomheters dialog med det offentlige og økt digital kommunikasjon mellom det offentlige og innbyggerne. Den er utarbeidet i samarbeid mellom Regjeringen, Kommunenes landsforbund (KL) og sammenslutningen av danske regioner.⁶

I tillegg til den fellesoffentlige digitaliseringsstrategien så finnes det ulike IKT-politikk og tilhørende IKT-strategier i ulike sektorer. Et utvalg av disse er:

<i>Strategi</i>	<i>Utarbeidet av</i>
Strategi for digitalisering av helsesektoren	Regjeringen (Sundhed og ældreministeriet), Danske regioner og Kommunenes landsforbund (KL)
Strategi for «digital velfærd» 2013-2017	Regjeringen (Sundhed og ældreministeriet), Danske regioner og Kommunenes landsforbund (KL)
Den felleskommunale digitaliseringsstrategi 2016-2020	Utarbeidet av Kommunenes landsforbund (KL). Danner grunnlag for de enkelte kommuners digitaliseringsstrategier og gir en samlet retning for digitalisering i kommunene.
Vekstplan for digitalisering i Danmark	Regjeringen inngikk 26. februar 2015 en avtale med Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om planen. Hovedhensikten er at danske bedrifter i større grad skal digitaliseres samtidig som informasjonssikkerheten ivaretas.

Digitaliseringsstyrelsen uttaler at den nye fellesoffentlige digitaliseringsstrategien (2016-2020), som nå er under utarbeidelse, sannsynligvis vil ha et noe bredere perspektiv enn tidligere strategier. Men den vil nok ikke være en IKT-strategi for hele samfunnet.⁷

⁵ (Finansministeriet, 2013) og (Regjeringen, 2014)

⁶ (Regjeringen, Danske Regioner, KL, 2011)

⁷ (Digitaliseringsstyrelsen, 2015)

Fakta:

- Folketall: 5,6 millioner
- Areal: 42 916 km²
- BNP per capita: USD 58 930
- Befolkningsandel i urbane områder: 87%
- Andel høyere utdanning: 38,6%
- Andel av befolkningen over 65 år: 18%
- Arbeidsledighet: 6,5%
- Internettbrukere: 94,6%
- Smarttelefonbrukere: 59%

Kilder: OECD og Digital Evolution Index.

Gruppen som samarbeider om strategien har satt opp følgende overordnede mål (eller «pæjlemerker») for den nye strategien:

1. En effektiv og verdiskapende offentlig sektor
2. Offentlige digitale tjenester skaper verdi for borgere og virksomheter
3. Offentlig digitalisering skal understøtte virksomhetenes vekst

I en felles uttalelse til Regjeringen sier 25 nærings- og interesseorganisasjoner at en ny strategi bør endre fokus. Fra å ha hovedfokus på offentlige tjenester til borgerne og digitalisering internt i offentlig sektor til også å omfatte hvordan strategien kan understøtte næringslivets interesser. De presenterer 25 konkrete tiltak, men hvor bedre tilgang til offentlige data (åpne data) fremheves som et av de viktigste tiltakene.⁸

IKT-politiske grep

SAMARBEID OM UTARBEIDELSE OG GJENNOMFØRING AV IKT-POLITIKKEN

Det at det utarbeides fellesoffentlige digitaliseringsstrategier er et grep i seg selv. Nåværende strategi er den fjerde i rekken og gjeder årene 2011-2015. Hensikten er å sikre en mest mulig samordnet digitalisering av offentlig sektor. Den første strategien kom i 2001, og strategi for 2016-2020 er under utarbeidelse.

Et annet viktig politisk grep er at strategiene⁹ er utarbeidet som et samarbeid mellom Regjeringen, Kommunene (KL) og Danske regioner.

Et utstrakt samarbeid mellom Regjeringen, Kommunenes landsforbund og Danske Regioner viser en tradisjon for samarbeid som sikrer forankring av både utforming og gjennomføring av politikken.

DIGITALE TJENESTER FRA OFFENTLIGE VIRKSOMHETER

Danmark har gjennom digitaliseringsstrategiene satset tungt på digitalisering av offentlig forvaltning.

Gjeldende strategi lister opp over 60 tiltak innenfor områdene:

- Digitalt førstevalg og slutt på papirskjema og papirbrev
- Digital samhandling i dansk offentlig forvaltning
- Digital velferd

Gjennom denne satsingen er det valgt ut noen tjenester som skal gjøres fulldigitale. Utviklingen av tjenester, og bruken av disse, måles kontinuerlig gjennom rapportering fra offentlige virksomheter og måling av transaksjoner på borger.dk og virk.dk. For de fleste statlige og kommunale tjenester er det generelt sett oppnådd høy grad av bruk. Særlig gjelder det de tjenestene som ble lansert i strategiens gjennomføringsplans første del, omtalt som bølge 1 (2011-2013), men det er fortsatt noe etterslep i bruken av de kommunale tjenestene som etableres i planens andre del (bølge 2) som dekker perioden 2013-2015.¹⁰

Politikken har vært offensiv i å innføre obligatoriske tjenester fra det offentlige. Men det er likevel tatt hensyn til de som ikke kan benytte digitale tjenester eller ikke kjenner offentlig forvaltning så godt. Et grep som er gjort er at det er etablert borgerservicekontor i kommunene hvor brukere av det offentlige kan ta kontakt ved personlig oppmøte, på telefon eller e-post og få hjelp til å benytte offentlige tjenester. Dette gjelder både hjelp til å finne rettigheter og riktig tjeneste, men også hjelp til å betjene seg selv digitalt. Kontorene hjelper til med

⁸ (Dansk Industri/ ITEK, 2015)

⁹ Strategien fra 2004 – 2006 er i samarbeid mellom Regjeringen, KL, Amtsrådsforeningen og København og Fredriksberg kommuner. Strategien fra 2001-2004 ble utarbeidet av «den digitale taskforce» som et samarbeidsprosjekt mellom Regjeringen og kommunene.

¹⁰ (Digitaliseringsstyrelsen, 2012)

både kommunale, regionale og statlige tjenester og er plassert over hele landet, for eksempel er det åtte slike kontor i København. Noen av disse er såkaldte «borgerservice kvik» som er etablert i kommunale bibliotek. Servicekontorene hjelper både innbyggere og virksomheter (for eksempel etablerere).¹¹

I inneværende strategiperiode er målet at det ved hjelp av digitalisering skal kunne frigjøres midler tilsvarende 3 milliard DKK årlig i 2020. Digitaliseringsstyrelsen måler gevinsten kontinuerlig gjennom ulike rapporteringsordninger. Men det er hver enkelt virksomhet som gjennomfører IKT-prosjekter som har ansvaret for å ta ut gevinstene av sine prosjekter.¹²

Felles infrastruktur og felles portaler

På samme måte som i Norge er felleskomponenter generiske løsninger som offentlige virksomheter benytter i sin tjenesteutvikling.

Danmark startet med å utstede elektronisk ID (eID) og etablerte NemID og Nemlogin gjennom et samarbeid med bankene i 2009. NemID benyttes til å autentisere brukere gjennom NemLogin når de skal benytte elektroniske tjenester, til å kryptere meldinger og som elektronisk signatur (ca. 10 000 signaturer daglig).¹³

Utstedelse av eID som kan benyttes både til offentlige og private tjenester har lagt til rette for at det kan utvikles digitale tjenester også der det kreves tilgangskontroll med høyere sikkerhet enn brukernavn og passord. Staten har tatt denne kostnaden og i 2015 har 4,2 millioner dansker gratis eID (91% av befolkningen).

I 2012 etablerte Danmark Digital post som en tjeneste på den danske innbyggerportalen borger.dk. Denne gir brukerne tilgang til digitale brev fra det offentlige. Fra 1.1.2015 ble det obligatorisk å benytte digital post ved kommunikasjon med det offentlige. Å lovfeste obligatorisk kommunikasjon med det offentlige gjennom digital post er et kraftig grep, men 90% av aktuelle brukere hadde allerede tatt postkassen i bruk siden løsningen hadde vært tilgjengelig en stund. Næringsdrivende får tilgang til digital post i sin postkasse på den danske næringslivsportalen virk.dk. 660 000 virksomheter/næringsdrivende har skaffet seg digital postkasse.¹⁴

Regjeringen har også lovfestet (Lov om Nemkonto) at alle innbyggere over 16 år må oppgi en bankkonto til det offentlige. Det er også obligatorisk for alle offentlige virksomheter å benytte eFaktura. I tillegg er det innført Nemhandel som sikrer digital overføring av andre e-handelsdokumenter.

I Danmark har det vært et politisk valg å etablere sentrale portaler for tilgang til offentlige tjenester: Én portal for innbyggere, én for virksomheter og én til helsetjenester.

Borger.dk er en felles innbyggerportal i Danmark. Per i dag er det over 2000 ulike tjenester fra både stat, regioner og kommuner tilgjengelig på portalen. I august 2015 var det 2 454 635 besøk på borger.dk. Til og med august (2015) var det over 22 million besøk på portalen inneværende år, mot 28 mill i hele 2014. Portalen er en viktig del av målet om digitalt førstevalg i den fellesoffentlige digitaliseringsstrategien.¹⁵

Det samme kan sies om virk.dk/indberæt, som er en felles portal for næringsdrivende. Her er det over 1000 tjenester fra stat og kommuner tilgjengelig. virk.dk/startvækst er en portal hvor alt man trenger for å starte opp en bedrift finnes tilgjengelig.

FORUTSIGBAR FINANSIERING

¹¹ (Erhvervsstyrelsen, 2013)

¹² (Regjeringen, Danske Regioner, KL, 2011)

¹³ (Digitaliseringsstyrelsen, u.d.)

¹⁴ (Digitaliseringsstyrelsen, 2014b)

¹⁵ (Beck, 2015)

Det er Regjeringen og Folketinget som vedtar lover og de økonomiske rammene for gjennomføring av politikken. Men finansiering av tiltakene i den fellesoffentlige strategien avtales i de årlige økonomiforhandlingene mellom Regjeringen, KL og Danske regioner. Finansiering av digitaliseringsstrategien er fast punkt i disse forhandlingene og resultatet nedtegnes i avtalene man kommer fram til i forhandlingene.¹⁶

Alle tiltakene i den fellesoffentlige digitaliseringstrategien som gjelder kommunene og regionene finansieres gjennom disse avtalene. 70% av de totale offentlige utgiftene i Danmark kommer i kommunene og regionene (50% i kommunene). Det er lang tradisjon for at økonomien på lokalt og regionalt hold styres gjennom avtaler mellom regjeringen, KL og Danske regioner.¹⁷

Økonomiavtalen mellom Regjeringen, KL og Danske regioner for 2016 ble inngått i juni. På IKT-området er det inngått avtaler om følgende:

- Ny digitaliseringsstrategi 2016-2020: Hensiktserklæring om å gjøre ferdig ny digitaliseringsstrategi som setter rammene for digitalisering av offentlig sektor fram mot 2020
- Nasjonal distribusjon av telemedisin
- Utrulling av nytt system for pasientrapportering i regionene

Sterkt rettslig grunnlag for obligatoriske digitale tjenester og digital post

Når det gjelder tilgang til digitale tjenester, og dermed reelt sett gjennomføring av digitalt førstevalg, har Regjeringen og Folketinget fulgt opp digitaliseringsstrategiene med lovreguleringer.

Siste digitaliseringsstrategi (2011-2015) har medført tre nye lover:

<i>Lov</i>	<i>Regulerer</i>
Lov om obligatorisk digital kommunikasjon for virksomheter	Vedtatt i Folketinget april 2011, gjeldende fra 1.1.2013. Obligatorisk digital innrapportering av regnskapsdata og årsrapporter til det offentlige.
Lov om obligatorisk digital selvbetjening for borgere	Gjeldende fra 1.1.2012 og revidert i ny versjon gjeldende fra 1.1.2013. Loven regulerer hvilke digitale tjenester som er obligatorisk for innbyggere.
Lov om Offentlig Digital Post	Vedtatt i juni 2012 og gjeldende fra 1.1.2013. Det er obligatorisk for innbyggere og virksomheter å motta post fra det offentlige digitalt i en offentlig postboks. I desember 2013 ble det utstedt en forskrift om fritak fra loven.

Obligatorisk digital post betyr likevel ikke at alle må benytte digital post. Ca. 10 % av innbyggerne er fritatt permanent eller midlertidig (inntil 2 år).¹⁸ Innbyggere kan søke om fritak til sin kommune og få innvilget et slikt fritak dersom de ikke har tilgang til egen PC, har funksjonshemming, språkbarrierer, ikke har opphold i Danmark eller NemID. Virksomheter kan få unntak dersom de mangler nettilknytning eller har problem med å skaffe det.

Sentral risikovurdering av offentlige IKT-prosjekter i IKT-prosjektrådet

Et grep som er gjort for å ha bedre kontroll med statlige IKT-prosjekter, er å etablere et sentralt IKT-prosjektråd som vurderer alle statlige IKT-prosjekter med et samlet budsjett på over 10 millioner DKK og alle statlige IKT-

¹⁶ (Forhandlingsfællesskabet, 2014)

¹⁷ (Digitaliseringsstyrelsen, Internasjonalt kontor, 2015)

¹⁸ (retsinformation.dk, 2012)

program med et samlet budsjett over 60 millioner DKK. Siden starten i 2012 har prosjektrådet kvalitetssikret ca. 50 offentlige IKT-prosjekter (august 2015). I tillegg må alle prosjektene rapportere status til rådet hvert halvår.

Prosjektene skal også følge Digitaliseringsstyrelsens felles prosjektmodell, noe som blant annet innebærer at alle prosjektene skal ha en «business case» som viser nytte og kostnader og danner grunnlag for gevinstrealisering.

Prosessen starter med at statlige virksomheter melder inn sine IKT-prosjekter via en koordinator i gjeldende departement som så melder inn prosjektene til rådet. Rådet gjør så en risikovurdering av prosjektet og melder tilbake til prosjekteier om prosjektets risikoprofil. Underveis i prosjektet rapporteres det status til rådet hvert halvår, og rådet gjør da en ny risikovurdering. I andre halvår 2014 var det 26 løpende prosjekter som ble vurdert.¹⁹

Når prosjektet avsluttes så utarbeides det en sluttrapport til rådet. Ved nyttår (2015) var 18 av prosjektene som er blitt vurdert av rådet avsluttet. Ett år etter at prosjektet er avsluttet skal virksomheten som hadde ansvaret for prosjektet levere en rapport om gevinstrealisering av prosjektet.²⁰

TILGANG TIL GRUNNDATA

Et annet viktig grep er satsingen på Grunndata. I forbindelse med Økonomiavtalene for 2013 avtalte Regeringen og KL at offentlige grunndata og tilhørende forvaltningsområder skal moderniseres og forenkles. Formålet er primært å sikre at grunndataregistrering av personer, virksomheter, eiendommer osv. forvaltes som en felles ressurs med høy kvalitet.²¹

UTBYGGING AV NETTVERK

Et viktig grep som det har vært bred politisk enighet om er arbeidet med å bygge ut bredbånd i hele landet. Dette gjelder både faste og mobile nettverk. Dette har vært en sentralfinansiert satsing. Danmark har ligget i teten på dette området i Europa og i verden i mange år.

Selv om Danmark har et av verdens best utbygde bredbåndsnett så er satsingen på god mobil- og bredbånddekning en av hoveddelene i den nye tverrpolitiske avtalen om «vækstplan for digitalisering i Danmark» som ble inngått tidligere i år.

TILTAK FOR VEKST OG INNOVASJON

26. februar 2015 inngikk Regjeringen en avtale med Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti om en «vækstplan for digitalisering i Danmark». Dette er områdene i den nye planen hvor det skal igangsettes tiltak:

- God mobil- og bredbånddekning i hele landet
- Styrket anvendelse av IKT og data i dansk næringsliv
- Digital sikkerhet
- Fremme digital kompetanse og digitale læremidler

Det er Erhvervsstyrelsen som har ansvaret for gjennomføring av planen.²² Planen er en oppfølging av regjeringens vekstplan.²³

¹⁹ (It- projektrådet, 2014)

²⁰ (It projektrådet, u.d.)

²¹ (Digitaliseringsstyrelsen, 2014a)

²² (Erhvervs- og Vækstministeriet, 2015)

²³ (Regjeringen, 2014)

I forbindelse med finanskrisen har regjeringen truffet en rekke andre tiltak for å stimulere til effektivisering og vekst gjennom digitalisering. Blant annet kan det nevnes.²⁴

- Gratis adgang til regnskapsdata og lettere kredittvurdering
- NemVirksomhed (forenkling av bokførings- og momsrapportering)
- Investorfradrag for investering i små virksomheter opp til 650 000 DKK
- Forlengelse av vekstlånordningen til 2020

Akselerasjonsstøtte til virksomheter med særlig vekstpotensiall tillegg bør Markedsmodningsfondet nevnes, som gir muligheter for medfinansiering av test og tilpasning av nye produkter. Ny dialogbasert søkeprosess skal gjøre det enklere for bedriftene å søke støtte på Markedsmodningsfonden.dk.

Virk.dk/data inneholder alle åpne datasett som er tilgjengeliggjort for viderebruk. Portalen inneholder 187 datasett per 3.9.2015. Fokuset her er næringsutvikling og innovasjon framfor en transparent offentlig forvaltning og gjenbruk av data internt i offentlig sektor.²⁵

ORGANISERING OG STYRING AV IKT-POLITIKKEN

NASJONALT NIVÅ

Ansvar for IKT-politikken har skiftet gjennom de siste 10-15 årene. På departementsnivå har ansvaret skiftet mellom ulike departementer og ulike ansvarsområder innen departementene.

I årene 2002-2011 var ansvaret for IKT-politikken samlet i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. På direktoratsnivå hadde IKT- og Telestyrelsen et helehetlig ansvar både for digitalisering av offentlig sektor, utbygging av infrastruktur og konkurranse i telemarkedet. Etter folketingsvalget i 2011 ble IT- og Telestyrelsen lagt ned av Regjeringen. Ansvarsområdene ble fordelt på flere departementer: Erhvervs- og Vækstministeriet, Forsvarsministeriet, Finansministeriet og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Fram til valget sommeren 2015 var ansvaret for IKT-politikken i all hovedsak delt mellom Erhvervs- og Vækstministeriet og Finansministeriet, med henholdsvis Erhvervsstyrelsen og Digitaliseringsstyrelsen som underliggende direktorater. Etter valget i sommer er ansvaret for utbygging av bredbånd og telefoni flyttet til Energi, Forsynings- og Klimaministeriet²⁶, det operative ansvaret for utbyggingen er flyttet til Energistyrelsen. Ansvaret for IKT-politikken er dermed tredelt.

Erhvervs- og Vækstministeriet har ansvaret for tilsyn med konkurranse på tele- og internetområdet, tildeling av domenenavn, cookie lovgivning og personvern. I tillegg har departementet ansvaret for politikk knyttet til vekst og utvikling, herunder å stimulere til innovasjon i bedriftsmarkedet. Erhvervsstyrelsen har ansvaret for kunnskapsinnhenting til politikkkutforming og gjennomføringen av politikken på områdene til departementet.

Dette direktoratet har ansvaret for tilsyn med konkurranse i tele- og internettmarkedet. Men har også ansvaret for å legge til rette for finansieringsmekanismer for bedrifter gjennom ulike stimuleringsordninger.

Finansministeriet har ansvaret for digitalisering av offentlig sektor. Digitaliseringsstyrelsen ble opprettet i 2011 som et resultat av nedleggelsen av IT- og Telestyrelsen.

Digitaliseringsstyrelsen har ansvaret for IKT- politikken for offentlig sektor i samarbeid med relevante fagministerier. Eksempelvis har *Sundhedsministeriet* (Helsedepartementet) også en del av ansvaret for digitalisering av helsesektoren.

²⁴ (Folketinget, 2014)

²⁵ (Virk, 2015)

²⁶ <https://erhvervsstyrelsen.dk/nye-opgaver-til-erhvervsstyrelsen>

Digitaliseringsstyrelsen er ansvarlig for gjennomføring av strategiarbeidet på vegne av Regjeringen.

I tillegg er lovfesting av prinsippene om elektronisk kommunikasjon et viktig virkemiddel. Med inneværende digitaliseringsstrategi og lovfestet obligatoriske digitale tjenester så skifter Danmark fra frivillighet til tvang. Dette er gjort i Digitaliseringsstyrelsens første strategiperiode.

Digitaliseringsstyrelsen har selv hatt ansvaret for gjennomføring av flere av prosjektene, men også hatt ansvaret for å måle og følge opp gjennomføringen i offentlig sektor for øvrig. Lov og budsjett er da viktige styringsmekanismer.

Ansvaret for utvikling og utbredelse av felleskomponentene og fellesportalen borger.dk er et annet viktig virkemiddel for styrelsen. Styrelsen har også budsjett og ansvar for grunnadatasatsingen.

Kravet om at alle offentlige IKT-prosjekter med budsjett over 10 millioner DKK skal følge Digitaliseringsstyrelsens prosjektmodell og kravet om obligatorisk vurdering av IKT-prosjektrådet, gir styrelsen et godt virkemiddel til å holde oversikt og følge med i utviklingen av digitaliseringen i offentlig sektor.

Digitaliseringsstyrelsen har, som formann og sekretariat for styringsgruppen for gjennomføring av den fellesoffentlige digitaliseringsstrategien, det overordnede ansvaret for å koordinere og gjennomføre den del av IKT-politikken som er forankret i strategien. Styringsgruppen er sammensatt av representanter fra de samme partene som deltok i utarbeidelsen av strategien.

REGIONALT OG LOKALT NIVÅ

Danmark er inndelt i fem regioner. Regionadministrasjonene har i dag kun ansvar for sykehusbygging og drift. Det betyr at disse også har ansvaret for digitalisering og IKT-bruk i sykehussektoren. Regionene er part i samarbeidet om den fellesoffentlige digitaliseringsstrategien.

Kommunenes landsforbund (KL) er en viktig aktør og samordner kommunenes behov og interesser overfor staten. Som part i arbeidet med digitaliseringsstrategien er de svært sentrale for digitalisering i Danmark. I 2009 opprettet KL KombIT som underliggende virksomhet med ansvar for å anskaffe og levere IKT-tjenester og rådgivning til kommunene. Styret i KL besluttet opprettelsen på bakgrunn av at de så et behov for en sterk kommunal aktør innen IKT og digitalisering.

KombIT sin misjon er å samle kommunene om felles IKT-løsninger. Det er et mål å styrke kommunenes forhandlingskraft, styre digitaliseringsprosjekter bedre, fremme standardisering og styrke konkurransen om kommunale IKT-kontrakter.

Digitalisering i kommunene gjøres i hver enkelt kommune, i fellesskap i kommunene, eller som felles offentlig prosjekt. Økonomiavtalene som inngås mellom regjeringen, KL og Danske regioner er ikke juridisk bindende for de enkelte kommuner og regioner, men KL og Danske Regioner skal sikre at kommuner og regioner etterlever avtalene.

RESULTAT PÅ INTERNASJONALE INDEKSER

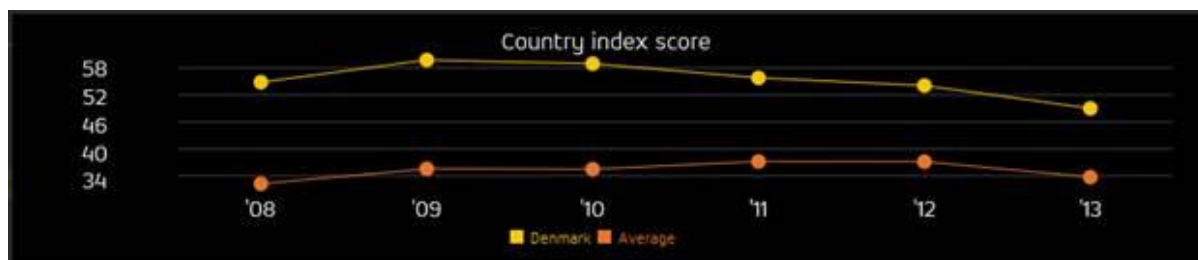
SAMLET RESULTAT

Danmark har lenge prestert godt på de globale indeksene, både de som omhandler IKT i samfunnet i stort og de som dreier seg om offentlig e-forvaltning.

På **Digital Evolution Index** (2013) ender Danmark på 11. plass. Selv om dette er en nedgang fra toppårene 2009 og 2010 så scorer Danmark fortsatt langt over gjennomsnittet.

I 2013-målingen plasseres Danmark i «Stall Out» kategorien: Vanligvis har denne gruppen en historie med sterk utvikling i digitaliseringen, men denne veksten oppnås ikke lenger. Av ulike årsaker vurderer The Fletcher School at disse landene står i fare for å sakke akterut.

Basert på denne indeksens resultater fra 2012 og 2013 er altså utviklingen i Danmark i ferd med å bremse opp sett i forhold til andre land.

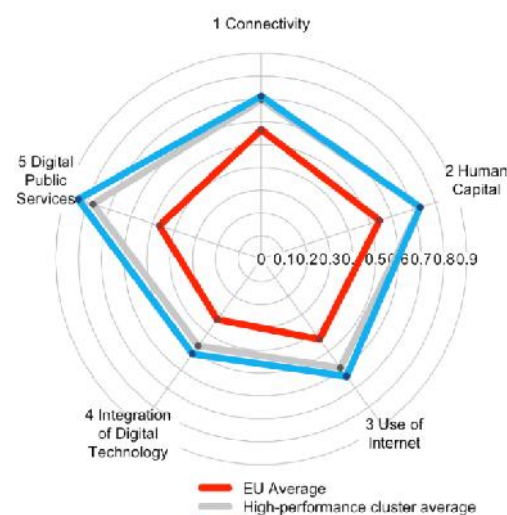

FIGUR 2 DANMARKS TOTALSCORE PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

ICT Development Index (FN) rangerte Danmark som nummer 1 i hele verden i 2013. Dette er første gang Danmark passerer Sør-Korea som har toppet indeksen flere år. Både i 2008 og i 2010 var Danmark på tredje plass, men i 2011 ble de plassert på fjerdeplass.

Danmark toppet EU sin **Digital Economy and Society Index (DESI)** for både 2014 og 2015 på samlet score.

Danmark har den mest avanserte bruken av digitale offentlige tjenester generelt, men skårer også best på e-helse. I tillegg er bedriftene de mest digitale i Europa.

FIGUR 3 DANMARKS SCORE PÅ DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INDEX 2015

RESULTAT PÅ SENTRALE INDIKATORER

INSTITUSJONELLE VILKÅR

I Danmark er ansvaret for den samlede IKT-utviklingen fordelt på ulike institusjoner. Satsingen på å tilrettelegge for digitale tjenester fra det offentlige har lenge vært offensiv og et prioritert område. I tillegg har myndighetene satset på utbygging av mobilnett og bredbånd for å tilrettelegge for bruk av IKT både for bedrifter og innbyggere.

I følge Digital Evolution Index så ender Danmark på 12. plass for indikatoren som måler institusjonelle vilkår (mot 11. plass totalt).

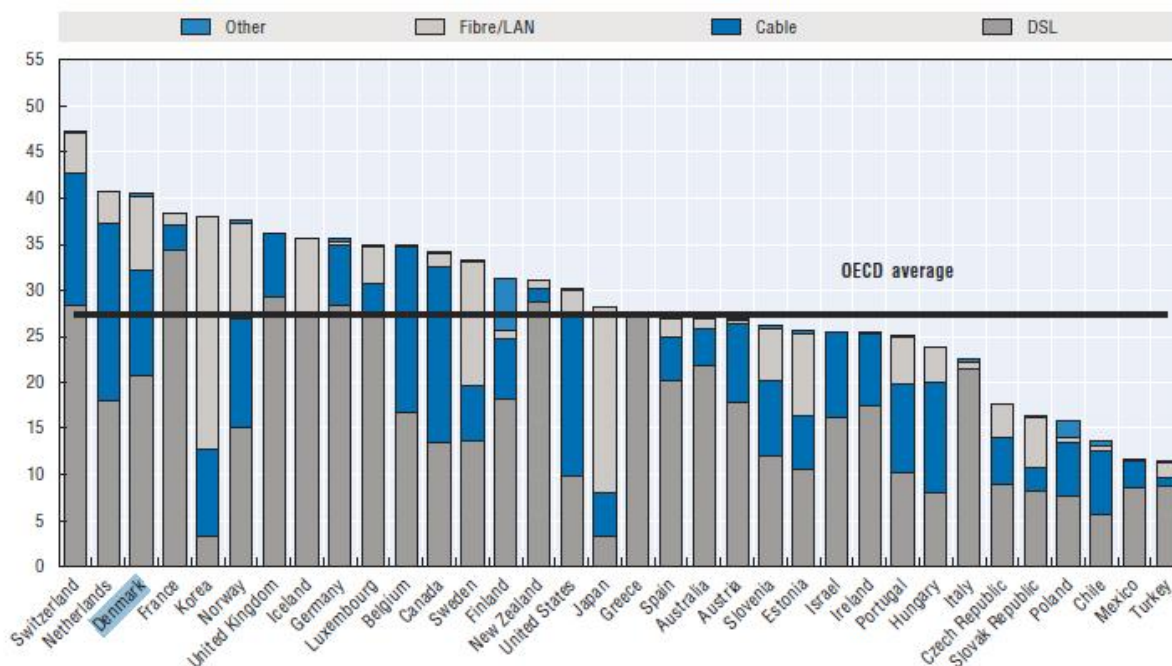
TILKOBLINGSMULIGHETER

Ni av ti dansker mellom 16 og 89 år har adgang til internett hjemme. Stort sett alle med PC i hjemmet har også adgang til internett (bare 1% har PC uten internetttilknytning).

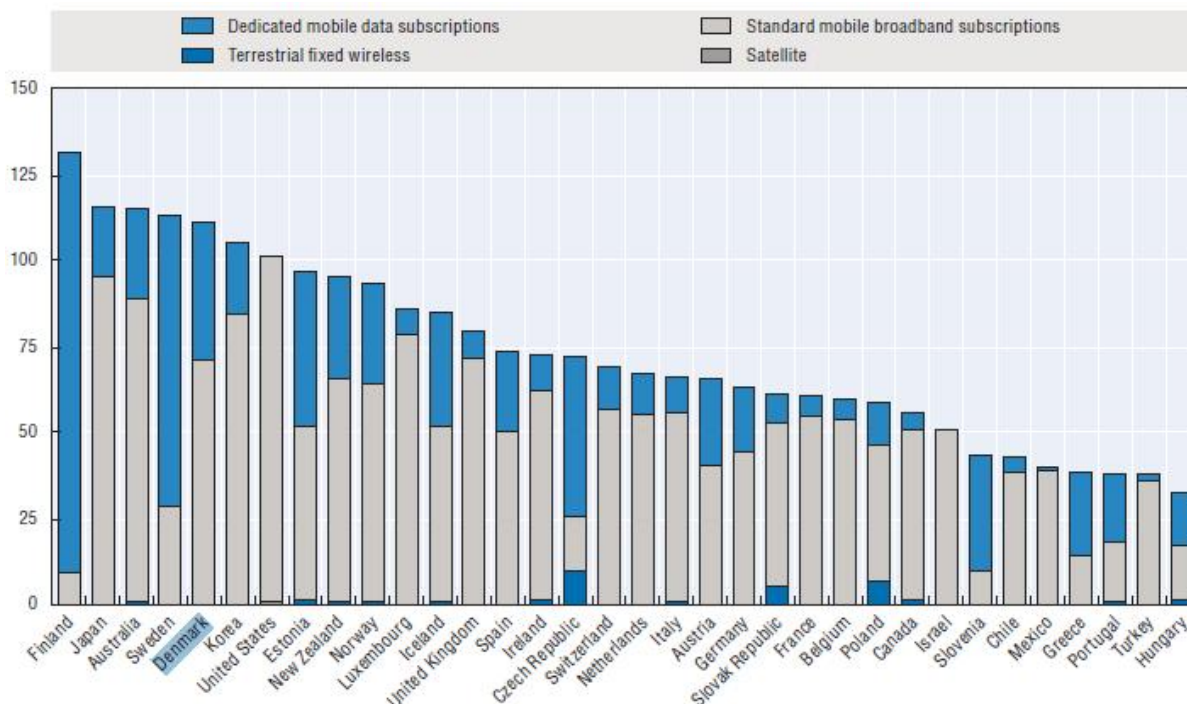
I OECD sin oversikt over tilgang til fast bredbånd er Danmark nummer to av alle land som er med i oversikten (likt med Nederland).²⁷

²⁷ (OECD, 2015)

Når det gjelder tilgang til internett via mobilt bredbånd (mobilnett og satellitt) så er Danmark på 5. plass med 115 tilknytninger per 100 innbyggere. Danmark er dermed helt i toppen både i Europa og i verden for øvrig når det gjelder muligheter for internettilknytning.²⁸

FIGUR 4 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER PROSENTANDEL INNBYGGERE SOM HAR ABONNEMENT PÅ FAST BREDBÅND (DANMARK PÅ DELT 2. Plass)

FIGUR 5 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER ANTALL ABONNEMENT PÅ MOBILT BREDBÅND PER 100 INNBYGGERE (DANMARK PÅ 5. Plass)

²⁸ Ibid

MENNESKELIG KAPITAL

Andel brukere med grunnleggende digitale ferdigheter er 76% i 2015, noe som er en nedgang fra 2014. Sammenlignet med resten av EU så er Danmark på 4. plass i 2015 mot 2. plass i 2014.

Andelen IKT-spesialister er den fjerde høyeste i EU. 4,1% av arbeidsstyrken arbeidet med IKT i 2015.

1,9% av dansker mellom 20 og 29 år har en høyere utdanningsgrad i vitenskap, teknologi og matematikk. Dette er bare på åttendeplass i EU.²⁹

På ICT Development Index (FN) er Danmark på 12 plass både i 2013 og i 2012. Denne indeksen måler både brukernes digitale kompetanse og tilgang til profesjonell IKT-kompetanse.

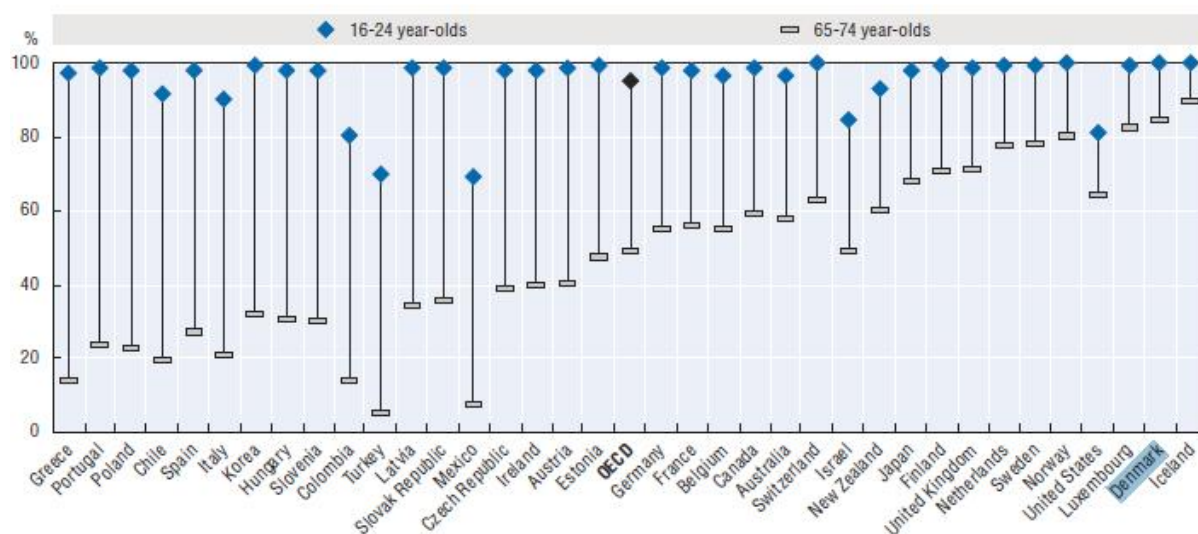
INTERNETTBRUK

Andelen dansker mellom 16 og 74 år som bruker internett daglig eller nesten daglig har steget fra 57% i 2005 til 85% i 2014. Men her er det store aldersforskjeller. Som ventet bruker de eldste internett minst. Men andelen eldre mellom 65 og 89 år som aldri har brukt internett har falt fra 53% i 2010 til 23% i 2014.

55% av de eldste mellom 75-89 år har vært på internett i løpet av de siste tre månedene (undersøkelsen er gjort våren 2015). Det er en stigning på 32 prosentpoeng i forhold til 2010.

70% av alle som har brukt mobiltelefonen i 2014 er gått på internett via mobiltelefonen. I 2011 gjaldt dette kun for 33%.³⁰

Selv om det er forskjeller så har Danmark likevel nest minst forskjell mellom unge og gamle i OECD-området når det gjelder IKT-bruk.

FIGUR 6 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER FORSKJELLER I INTERNETTBRUK (DANMARK PÅ 2. Plass)

DIGITALE BEDRIFTER

Danske bedrifter er nummer 1 i EU når det gjelder å ta i bruk digital teknologi. De utmerker seg også med å ha en stor framgang fra 2014 til 2015. Bruk av digital teknologi regnes av EU som en viktig drivkraft for produktivitetsvekst.

²⁹ (European Commission, 2015d)

³⁰ (Danmarks Statistik, 2014)

42% av bedriftene benytter teknologier for informasjonsdeling, 59% bruker eFaktura og 28% benyttet skytjenester i 2014.³¹

OECD Digital Outlook har tall fra januar 2015 som finner at bruk av skytjenester benyttes av 38% av private virksomheter. Dette kan tyde på en kraftig vekst i bruk av skytjenester i Danmark. Men forskjellen kan også skyldes at EU bare måler bedrifter med mer enn 10 ansatte.³²

Bedriftene utnytter også mulighetene som e-handel gir. 26% av alle små og mellomstore bedrifter selger varer på nettet og 10% selger varer online i andre land. 14% av omsetningen kommer fra nettsalg. Dette er tredje mest i EU.³³

DIGITAL OFFENTLIG FORVALTNING

Dette har vært et høyt prioritert område i Danmark i over 10 år, noe som gjenspeiles i ulike internasjonale indekser. Digitale tjenester fra det offentlige er en av dimensjonene hvor Danmark presterer best av alle på DESI 2015. Danmark rangeres som nummer 1 av alle EU-landene, samme posisjon som i 2014.

Selv om Danmark fortsatt er på topp i EU på denne indikatoren så scorer de dårligere i 2015 enn i 2014. I følge EU gjenstår det en del på gjenbruk av data i de ulike tjenestene (preutfylling o.l.) og at en del tjenester enda ikke er digitalisert.³⁴

Danskene er førende i EU når det gjelder å ta i bruk digital kommunikasjon med offentlige myndigheter. 81% av dansker mellom 16 og 74 år har benyttet hjemmesidene til offentlige myndigheter, mot 37% i gjennomsnitt for EU.³⁵

På e-helseområdet er Danmark nest best i EU, bare slått av Estland. 92% av legene utveksler medisinske data elektronisk. Bruk av e-resept er utbredt og nesten 100% av legene overfører resepter automatisk til apotekene.³⁶

INNOVASJONSRATE

Dette dreier seg om i hvilken grad det investeres i IT i landet, bedriftenes brukerorientering, brukernes evne til å ta i bruk ny teknologi, tilgjengelige finansieringsordninger for oppstart av nye bedrifter og hvor lett det er å starte ny bedrift.

Ifølge Digital Evolution Index så er Danmark nummer 12 av de 50 landene som er undersøkt. Men det er verdt å merke seg at innovasjonsraten falt fra 2010 til 2013. Særlig var fallet fra 2012 til 2013 alarmerende stort.

³¹ (European Commission, 2015d)

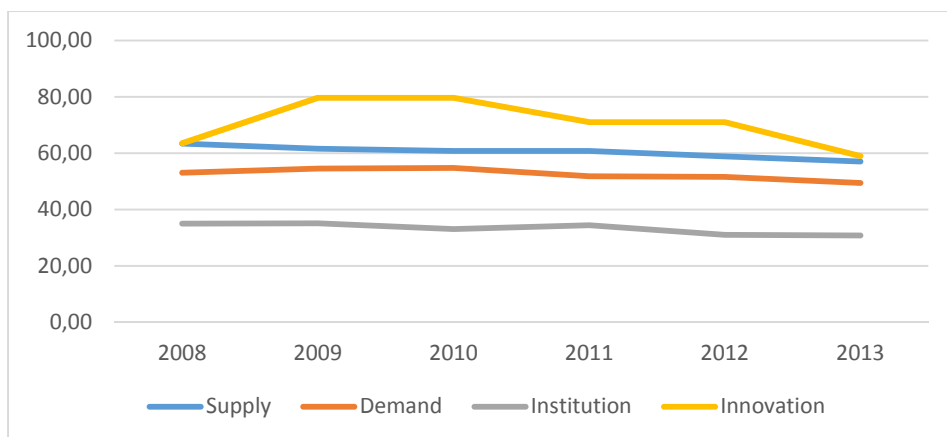
³² (OECD, 2015)

³³ (European Commission, 2015d)

³⁴ Ibid

³⁵ (Danmarks statistik, u.d.)

³⁶ (European Commission, 2015d)

FIGUR 7 DANMARKS UTVIKLING PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

VURDERING AV IKT-POLITIKKEN

Det er ingen tvil om at Danmark har lyktes med IKT-politikken. Resultatene på alle indekser viser god måloppnåelse på de aller fleste indikatorer. Både innbyggers og bedrifters bruk av IKT er høy, tilkoblingsmulighetene via bredbånd er god og det finnes svært god tilgang til digitale tjenester fra det offentlige for både innbyggere og næringsdrivende.

Det er likevel vanskelig å finne dokumentasjon som viser sammenheng mellom de politiske virkemidlene og resultatene som er oppnådd. Digitaliseringsstyrelsen fremhever samarbeidet mellom Regjeringen, KL og Danske regioner om felles digitaliseringsstrategi som det viktigste grepet for å få til gode resultater, særlig på digitalisering av offentlig forvaltning. Men dette har også sikret digitale tjenester for danske bedrifter og bidratt til at de kan kommunisere digitalt med forvaltningen. Dette har sannsynligvis også hatt god effekt på digitalisering av næringslivet.³⁷

Når strategiene har vært besluttet så har strategien vært et veldig sterkt verktøy siden man da har en felles enighet om både målsetningene og tiltakene i gjennomføringsplanen. Siden 2001 har strategiene, det forpliktende samarbeidet og finansiering av tiltakene vært viktige grep for å lykkes. Regulering av tiltak gjennom lov og forskrift har også vært viktig, men dette har vært sterkest brukt i siste strategiperiode (2011-2015). Digitaliseringsstyrelsen finner at målet om å realisere gevinster tilsvarende 2,5 milliard DKK per år i perioden er nådd.³⁸

Et annet grep som fremheves av både KL og Digitaliseringsstyrelsen er satsingen på grunndata.³⁹ Målet er at dette skal gi grunnlag for mer effektiv saksbehandling i offentlig sektor. Men det skal også gi private virksomheter bedre tilgang på autoritative data om kart, eiendomsforhold, adresser osv., noe som etter planen skal bidra til forenkling og dermed effektivisering.

Professor Kim Normann Andersen ved København Business School mener at Anders Fogh Rasmussen endret digitalisering av Danmark i sin regjeringstid fra 2001-2009 gjennom en sterk tro på at offentlig sektor kan styres, og innførte dermed sterkere styringsvirkemidler. Andersen peker også på at det er et markant skift i politikken etter at Digitaliseringsstyrelsen ble overført til Finansdepartementet gjennom et skift fra teknologifokus til økonomifokus.⁴⁰

³⁷ (Digitaliseringsstyrelsen, Internasjonalt kontor, 2015)

³⁸ Ibid

³⁹ (Offentlig sektors dataforum, 2015)

⁴⁰ (Andersen, 2015)

Digitaliseringen i Danmark har vært kritisert for manglende brukerorientering. Det pekes på at digitalisering og innføring av NemID og digital post skulle lette hverdagen for innbyggerne. Likevel mener hver tredje danske at kontakten med det offentlige ikke har blitt lettere.⁴¹ Dette tas opp av dansk industri i deres innspill til ny digitaliseringsstrategi.⁴²

Fall i innovasjonsraten fram til 2013 har nok bekymret, men samtidig kan dette leses som et resultat av finanskrisen. Den nye vekstplanen for digitalisering av Danmark er en reaksjon på fallende innovasjon fra danske politiske partier.

Det at Danmark ikke har hatt en samlet IKT-politikk med tilhørende strategi har vært problematisert av interesseorganisasjoner som Dansk Industri. I neste strategiperiode vil digitalisering av offentlig sektor i større grad bli sett i sammenheng med digitalisering i privat sektor.⁴³

⁴¹ (Avisen.dk, 2015)

⁴² (Dansk Industri/ ITEK, 2015)

⁴³ (Digitaliseringsstyrelsen, Internasjonalt kontor, 2015)

ESTLAND

Estland er trukket fram som et foregangsland når det gjelder digital offentlig forvaltning og etablering av en godt fungerende infrastruktur. Dette gjør at Estland gjør det meget bra på internasjonale indekser når det gjelder digital offentlig forvaltning. På andre områder, som institusjonelle vilkår, tilkoblingsmuligheter, menneskelig kapital og bruk av internett, er resultatene om lag som gjennomsnittet for EU. Indikatorene digitale bedrifter og innovasjonsrate har derimot et klart forbedringspotensiale.

Fakta:

- Folketall: 1,3 millioner
- Areal: 45 227 km²
- BNP per capita: USD 18 478
- Befolkningsandel i urbane områder: 70%
- Andel høyere utdanning: 39%
- Andel av befolkningen over 65 år: 18,35%
- Arbeidsledighet: 7,38%
- Internettbrukere: 80%
- Smartphonebrukere: 60%

Kilder: OECD og Digital Evolution Index.

OVERSIKT OVER IKT-POLITIKKEN

SENTRALE IKT-POLITISKE DOKUMENTER

Et viktig politisk dokument er Estonian Information Policy, vedtatt av Riigikogu (Riksforsamlingen) i 1998 og oppdatert i 2006. Dokumentet fastsetter prinsippene som utviklingen av informasjonssamfunnet skal bygge på. Prinsippene fra 1998:

- Fremme og sikre demokrati i Republikken Estland
- Støtte utviklingen av en informasjonsinfrastruktur
- Skape en konkurransedyktig økonomi, spesielt gjennom de-monopolisering, fremme renovasjon av estiske eiendommer og utvikling av elektronisk handel- og banktjenester
- Opprettholde utviklingen av estisk kultur og språk, også verdier som stammer fra andre kulturer
- Modernisere og forbedre forsvaret som følge av utviklingen i informasjonsteknologi

Etableringen av X-Road, felles infrastruktur for informasjonsutveksling og leveranse av digitale tjenester, kom som et resultat av denne planen.

Prinsipper fra 2006:

- Innføre digitale tjenester fra alle statlige etater sammen med opplæring i og endring av holdninger til IKT i hele samfunnet
- Sørge for at nivået av IKT-bruk i Estland ikke er lavere enn EU-snittet, og dermed sikre effektiviteten i den estiske økonomien og samfunnet generelt
- Øke eksportkapasiteten i IKT-sektoren

Et annet viktig dokument, Digital agenda 2008-2013, hadde følgende mål og tilhørende handlinger:

- Et innbyggercentrisk og inkluderende samfunn: Gi flere muligheter for tilgang til digital informasjon og tjenester. Arbeide med å forbedre mulighet for digital deltakelse.
- En kunnskapsbasert økonomi: Arbeide for at flere næringsdrivende tar i bruk IKT og øke konkurransevnen til den estiske IKT-sektoren.
- En oversiktlig og effektiv offentlig forvaltning: Forbedre effektiviteten til det offentlige og tilby brukervennlige digitale tjenester fra det offentlige.

Som en følge av denne strategien ble Estonian Information System's Authority (RIA) etablert i 2011 som Estlands sentrale IKT-myndighet.

Cyber Security Strategy 2008-2013: Estland har lenge arbeidet aktivt med spørsmål om cybersikkerhet, med sikte på å sørge for sikkerhet og tilgjengelighet til nasjonale institusjoner og viktige tjenester til alle tider. Estlands IKT-myndighet (RIA) fikk rollen som Estlands sentrale kompetanse- og koordineringscenter innen cybersikkerhet. Strategien er nå etterfulgt av Cyber Security Strategy (2014-2017). Dette er grunnlagsdokumentet for planlegging av Estlands cybersikkerhet og en del av Estlands bredere sikkerhetsstrategi.

Bredbåndstrategi 2011: The Estonian Broadband Development Foundation (ELA) er ansvarlig for EstWin, et prosjekt med sikte på å bringe den nye generasjonens bredbåndnett inn i alle hjem, forretninger og institusjoner og dermed eliminere det digitale skillet mellom den estiske landsbygda og de største byene.

Program for informasjonssamfunn i kommunene 2008-2011 ble utarbeidet av Innenriksdepartementet og var handlingsplanen for kommunalt nivå. Målene i planen var å:

- Legge til rette for innføring av e-forvaltning i alle kommuner
- Utvikle digitale tjenester for innbyggernes engasjement i kommunen
- Bidra til at kommunene ser mulighetene som IKT gir
- Etablere organisatorisk koordinering av utvikling av informasjonssamfunnet i fylkene

I 2013 ble Digital Agenda 2020 for Estland utarbeidet som et samarbeid mellom ekspertise fra offentlig og privat sektor.⁴⁴ Hensikten med å utarbeide strategien var å bli enige om hvordan man best kan møte de nasjonale samfunnsøkonomiske utfordringene i Estland fram mot 2020 ved å utnytte IKT på en smart måte.

Visjonen om informasjonssamfunnet i 2020: «Oppnå høyere vekst, flere arbeidsplasser og økt velferd ved å skape et miljø som støtter bruk og utvikling av IKT-løsninger.»⁴⁵

Digital agenda 2020 har fire delmål som understøtter visjonen:

1. Bedre IKT-infrastruktur: Estland skal ha en infrastruktur som samsvarer med teknologiske trender og behov i befolkningen, sørge for produktivetsvekst i offentlig og privat sektor og sikre tilgang til raskt internett for alle innbyggere.
2. Bedre IKT-ferdigheter: Alle mennesker i Estland skal ha tilstrekkelige IKT-ferdigheter og kunnskap (inkludert bevissthet) til å forbedre deres velferd og livskvalitet.
3. Smartere styring og forvaltning: Forvaltningen av offentlig sektor skal bli smartere, mer effektiv, mer helhetlig, mer bærekraftig og åpnere som følge av bruk av IKT.
4. Større bevissthet rundt eEstland i verden: Estland skal opprettholde imaget som et teknologisk avansert land og et velutviklet informasjonssamfunn.

IKT-POLITISKE GREP

DIGITALE TJENESTER FRA OFFENTLIGE VIRKSOMHETER

Felles nettverk, EEBone

EEBone er bredbåndnett for datakommunikasjon mellom offentlige institusjoner. Det er et felles stamnett som forbinder mer enn 20 000 datamaskiner fra alle offentlige kontorer over hele landet, noe som gir sikker tilgang til internett og regjeringens intranett. Nettverket ble lansert i oktober 1998.

⁴⁴ (Ministry of Economic Affairs and Communications)

⁴⁵ (Ministry of Economic Affairs and Communications)

X-Road, felles infrastruktur for informasjonsutveksling og leveranse av digitale tjenester

Ifølge estiske IKT-myndigheter er X-Road et sentralt politisk grep. X-Road ble lansert i første versjon i 2001 og er den estiske infrastrukturen for å utveksle strukturert og ustrukturert informasjon mellom offentlige virksomheter, samt noen private sektorer (bank/finans, telekom, energi). I tillegg benyttes infrastrukturen som en plattform for å utvikle digitale tjenester til innbyggere og næringsdrivende.

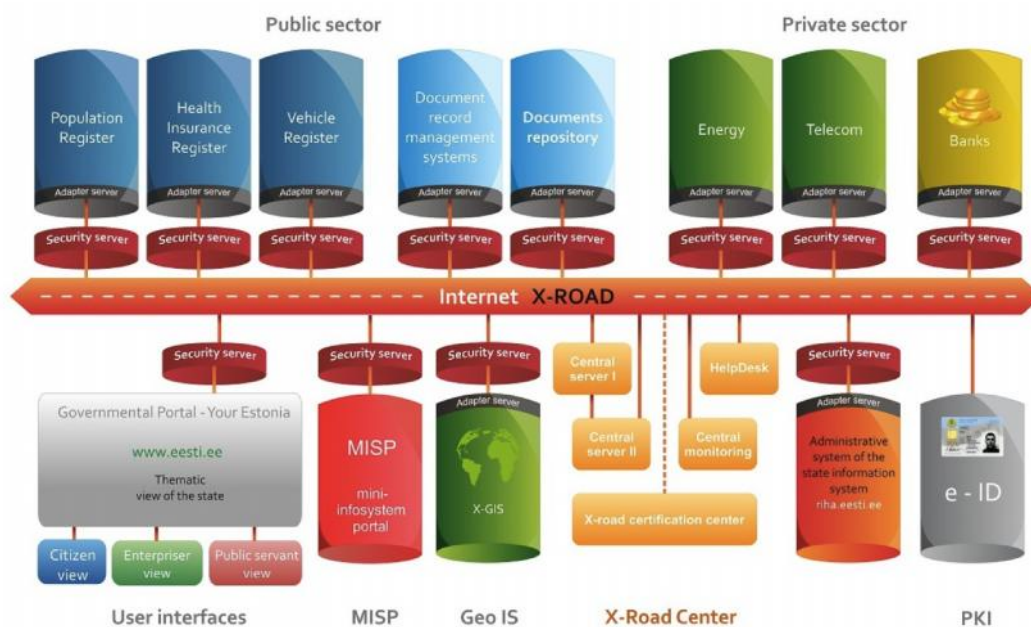
Alle offentlige virksomheter som er knyttet til X-Road har satt opp en sikkerhetsserver og en applikasjonsserver (adapterserver) hos seg. Enhver offentlig virksomhet kan benytte applikasjoner (web services) og informasjon hos hvilken som helst annen offentlig virksomhet. Sikkerhetsserveren sørger for at informasjonen sikres, mens applikasjonsserveren sørger for at den virksomheten som bruker tjenesten har et grensesnitt å programmere mot.

Enhver tilgang til en tjeneste godkjennes av den virksomheten som eier tjenesten det ønskes tilgang til og sentralt hos RIA.

I tillegg er grunndata tilgjengelig gjennom X-Road (kartdata, folkeregisteret, kjøretøyregisteret og helseforsikringsregisteret).

X-Road sørger også for sikker dokumentutveksling mellom offentlige virksomheter og mellom det offentlige og innbyggere eller næringsdrivende. Dette skjer via Document exchange-senteret i X-Road som i prinsippet er et postkontor for utveksling av digitale dokumenter.

X-Road tilbyr også en plattform for å utvikle portaler og brukerrettede tjenester. Ulike virksomheter etablerer ulike tjenester og portaler, men alle er basert på samme teknologi og standarder. Dette gjør at tjenestene som tilbys er direkte knyttet til alle registrene som ligger innenfor X-Road. Tjenestene tilgjengeliggjøres også på eestii.ee som er den sentrale tjenesteportalen for innbyggere og næringsdrivende.

FIGUR 8 X-ROAD ER DEN ESTISKE INFRASTRUKTUREN FOR DIGITAL SAMHANDLING MELLOM OFFENTLIGE VIRKSOMHETER OG FOR LEVERANSER AV DIGITALE TJENESTER TIL INNBYGGERE OG NÆRINGSDRIVENDE ⁴⁶

⁴⁶ (e-estonia)

Hovedtall for X-Road i 2013 var som følger:

- Over 287 millioner dataspøringer gjennom X-Road
- Over 170 databaser
- Over 2,000 tjenester
- Over 900 virksomheter bruker X-Road daglig
- Over 50% av innbyggerne i Estland bruker X-Road gjennom eesti.ee

Det satses på å videreutvikle X-Road blant annet i samarbeid med Finland. X-Road vil fortsatt være kjernen i IKT-politikken i Estland, men fram mot 2020 vil det være behov for å modernisere både X-Road og mange av de bakenforliggende systemene i ulike offentlige virksomheter.

Metadata i riha.eesti.ee

Noe av grunnlaget for X-Road ligger i at riha.eesti.ee holder overikt over alle tilgjengelige tjenester og data i virksomheter som er knyttet til X-Road. Dette er med andre ord den estiske metadatakatalogen. Det ikke er tillatt for offentlige virksomheter å etablere egne dataelementer før det er sjekket om tilsvarende finnes hos andre registre (jamfør estisk offentlighetslov), så det er viktig for offentlige virksomheter å ha tilgang til RIHA når nye tjenester skal utvikles.

Nasjonal eID

Estland begynte å utstede elektroniske ID-kort med eID i januar 2002. Kortet, som oppfyller kravene i Estlands lov om digitale signaturer, er obligatorisk for alle estiske statsborgere over 15 år. I tillegg til å være en fysisk legitimasjon, inneholder kortet elektronisk ID med sertifikat som kan benyttes til autentisering mot digitale tjenester og som gir en juridisk bindende digital signatur for offentlige og private tjenester. Det finnes en rekke tjenester hvor bruk av eID er påkrevd: Stemme elektronisk ved valg, starte bedrift, verifisere banktransaksjoner og tilgang til medisinsk kjernejournal.

Per januar 2012 hadde mer enn 1,1 millioner mennesker i Estland (nesten 90% av innbyggerne) ID-kortet.⁴⁷

I Estland er Mobile-ID innført som eID. Dette betyr at mobiltelefonen fungerer som en sikker signeringsløsning. Brukerens sertifikater lagres på mobilens SIM-kort i den estiske løsningen. Mobil-ID-autentisering og digital signering av dokumenter har samme juridiske verdi som bruk av ID-kortet.

DigiDoc er en portal tilgjengelig for estiske ID-kortbrukere og gir mulighet for digital signering av dokumenter og sjekk av gyldigheten av digitale signaturer (valideringstjeneste). Signerte dokumenter kan utveksles med andre brukere av DigiDoc-portalene. Systemet er mye brukt i Estlands offentlige sektor, i alt fra signering av rettsdokumenter til kommunale kontrakter.

Fellesportalen eesti.ee

Eesti.ee er Estlands fellesportal med tilgang til digitale tjenester fra det offentlige. Portalen som ble lansert i 2003 inneholder informasjonen og tjenestene som tilbys innbyggere og næringsdrivende av ulike statlige institusjoner gjennom X-Road.

Tilgangen til relevant informasjon og elektroniske tjenester på portalen er delt inn i tre brukergrensesnitt: Et for innbyggere, et for næringsdrivende og et for offentlig ansatte. Portalen lar brukerne autentiseres med sine nasjonale eID-kort blant annet til:

⁴⁷ (European Commission, 2015b)

- Innsyn i og kontroll av personopplysninger
- Kommunisere med kommunale og statlige organer
- Fullføre og formidle elektroniske skjemaer og søknader
- Signere dokumenter digitalt
- Opprette e-postadresser med suffikset @eesti.ee
- Registrere seg slik at man kan motta e-post eller SMS-varsler

Fram mot 2020 skal portalen også legge grunnlag for enda bedre innsyn og personvern. Innbyggerne skal til enhver tid vite hvem, hvorfor, når og hvordan data om dem blir brukt av det offentlige.

Rettslig grunnlag for digitalisering i Estland

Det er ulike lover som til sammen utgjør IKT-reguleringene i landet.

Etablering og vedlikehold av offentlige registre er underlagt offentlighetsloven av 2001 (med endringer av 2007). Denne regulerer blant annet prinsippet om at data ikke skal dubleres, men gjenbrukes i offentlig sektor på tvers av etater. Tilgang til informasjon om hvilke registre (databaser) som har hvilke data finnes i metadatakatalogen RIHA. Offentlige virksomheter er gjennom offentlighetsloven pålagt å registrere alle databaser og informasjonssystemer som benyttes.

En annen sentral lov er lov om databaser (The database act). Denne regulerer blant annet bruk og forvaltning av grunddata. Prinsippet er at alle offentlige data er å betrakte som grunddata.

Grunnlaget for sikker eID ble lagt da Estlands lov om digitale signaturer trådte i kraft i 2000.⁴⁸ Ingen del av det offentlige kan avslå en borgers digitalt signerte dokument og kreve en papirkopi i stedet. Dermed har loven bidratt til digitalisering i hele den offentlige forvaltningen. I november 2014 ble Estland det første landet i verden til å utstede E-residency. Dette er en statlig utstedt og sikker digital identitet for ikke-beboere som legger til rette for digital autentisering og digital signering av dokumenter.

Andre sentrale lover som regulerer utviklingen av e-forvaltning i Estland er:

<i>Lov</i>	<i>Regulerer</i>
Arkivloven (1998)	Prinsippene for innsamling, evaluering, arkivering, bevaring og tilgang til arkivdokumenter.
Lov om system for sikkerhetstiltak for informasjonssystemer (2008)	Sikkerhetstiltak for informasjonssystemer som brukes til å behandle dataene i statlige og lokale offentlige databaser.
Forbrukerloven (2004)	Tilbud og salg, eller markedsføring på annen måte, av varer og tjenester til forbrukere.
Personopplysningsloven (1996)	Grunnleggende rettigheter og friheter for personer med hensyn til behandlingen av deres personlige data.
Lov om informasjonssamfunnstjenester (2004)	Kravene om informasjonssamfunnstjenester, samt organisering av tilsyn og ansvar i tilfelle brudd på disse kravene.

⁴⁸ (Tamikivi, 2014)

Kringkastingsloven (2007)	Juridisk status, mål, funksjoner, finansiering og organisering av ledelse og aktiviteter av den Estonian National Broadcasting.
Ekomloven (2004)	Betingelser for å fremme utviklingen av elektroniske kommunikasjonsnett og kommunikasjonstjenester og samtidig sikre beskyttelse av interessene til brukerne av slike tjenester.
Lov om offentlige anskaffelser (2007)	Lovbestemmelser som muliggjør videreutvikling av e-anskaffelser for å kunne utvikle en helelektronisk prosess for innkjøp.

UTBYGGING AV NETTVERK

Opprinnelig har strategien vært å overlate til private å bygge ut bredbåndnettverk i hele Estland. Men det har vist seg at få private ønsket å investere i utbygging på landsbygda. I 2009 opprettet derfor Estlands største IKT-bedrifter Estlands et fond for bredbåndsutbygging (ELA) «The Estonian Broadband Development Foundation», som startet utbygging av nettverk på landsbygda. Målet er at utbyggingen av nettet skal sikre at 98% av boliger, bedrifter og institusjoner vil være innen 1,5 km av fiberoptiske nettverk innen 2015. Dermed er håpet at det digitale skillet mellom by og landsbygd vaskes ut. I dag har Estland gratis WiFi i de fleste områder av landet, med mer enn 900 hotspots.⁴⁹

En av hovedsatsingene i Digital agenda 2020 er at det skal bygges ultraraskt internett slik at minst 60% av alle estlendere bruker internett daglig.

INNOVASJON OG VEKST

I Estland har innovasjon i offentlig sektor hovedsakelig vært i form av digital innovasjon. Mye av utviklingen av den offentlige infrastrukturen er gjort i samarbeid med private virksomheter.

Et eksempel på innovasjonstiltak er det EU-finansierte iRegions-prosjektet Baltic Innovation Agency (basert i Tartu i Estland). De jobber med partnere i Tyskland og Sverige for å sette opp såkalte Living Labs for å skape gunstige forhold for utvikling og utrulling av ny internett- og mobilteknologi.⁵⁰

Målet er å fremme innovasjon gjennom offentlige-private partnerskap, og bringe sammen selskaper, offentlige etater, universiteter, institutter og innbyggere for å stimulere etablering, prototyping og testing av nye tjenester, produkter og systemer i virkelige situasjoner. Dette kan kalles et innovasjonsøkosystem som er finansiert av ulike offentlige instanser (EU og den estiske staten) og private selskaper, og skal på sikt føre til nye forretningsmodeller og markeder som kan gi sosiale og økonomiske fortrinn.

ØKT BEVISSTGJØRING OM IKT I SAMFUNNET

For å promotere digitale tjenester godkjente Departementet for økonomi og kommunikasjon i 2007 programmet «Bevisstgjøring om informasjonssamfunnet». Programmet hadde som formål å informere innbyggerne om mulighetene som ligger i å ta i bruk IKT. Programmet ble gjennomført i løpet av perioden 2007-2013 ved Estonian Informatics Centre, og hadde et totalbudsjett på 3,2 millioner euro, finansiert fra EUs strukturfond.

⁴⁹ (The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash, 2013)

⁵⁰ (European Commission, 2012)

ORGANISERING OG ANSVAR FOR IKT-POLITIKKEN

NASJONALT NIVÅ

Ansvar for IKT-politikken på departementsnivå ligger hos Departementet for økonomi og kommunikasjon. Departementet har også ansvaret for utarbeidelse og gjennomføring av Digital Agenda og Cyber Security Strategy.⁵¹

Digital Agenda for 2020 planlegges gjennomført som et samarbeid mellom offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner, lokale myndigheter og utdanningsinstitusjoner.

Departementet for økonomi og kommunikasjon har gjennom avdeling for statens informasjonssystemer (RISO) en stor rolle i utarbeidelsen av den estiske informasjonspolitikken. De strategiske oppgavene omfatter samordning av statlige IKT-politiske tiltak som for eksempel utarbeidelse av statlige IKT-budsjetter, utarbeide IKT-lovgivning, koordinere IKT-prosjekter, IKT-revisjon, standardisering, IKT-innkjøpsprosedyrer og internasjonalt samarbeid.

Republic of Estonia Information System's Authority (RIA) har ansvaret for gjennomføring av politikken i statlig sektor. De har ansvaret for å forvalte og koordinere alt arbeidet knyttet til offentlig nøkkelinfrastruktur (PKI) for eID på nasjonalt ID-kort og mobil-ID, forvaltning av tjenesteportalen eesti.ee, stamnettet EEBone, videreutvikling og forvaltning av X-Road. RIA er også ansvarlige for metadatakatalogen RIHA og det elektroniske dokumentutvekslingssenteret (DVK). I tillegg har de ansvar for å koordinere utviklingsprosjekter for det statlige informasjonssystemet og forberedelse og deltakelse i internasjonale prosjekter.

Estonian Association of Information Technology and Telecommunications (ITL) (som tilsvarer IKT-Norge) samarbeider med det offentlige om utforming av politikk og representerer ofte bransjen i politiske prosesser. ITL er viktig for økt digitalisering av næringsdrivende.

I 2014 ble eEstonia Council opprettet. Dette er et utvalg som fungerer som styringsråd for utviklingen av det digitale samfunn i Estland. Fem eksperter fra IKT-næringen og tre statsråder utgjør rådet. Rådet blir forespurt i IKT-saker som behandles i regjeringen og ledes av statsministeren. Rådet involverer eksperter og andre offentlige institusjoner avhengig av type saker og kunnskapsbehov.

Estlands fond for bredbåndsutbygging (ELA) er ansvarlig for bredbåndsutbygging. Fondet er opprettet på initiativ fra Departementet for økonomi og kommunikasjon og ITL.

Offentlige virksomheter har ansvar for gjennomføringen av e-forvaltningsprosjekter som faller innenfor sine respektive ansvarsområder. Prosjektene må gjennomføres innenfor rammene av lovgivningen og bruksvilkårene til X-Road og eestii.ee.

REGIONALT OG LOKALT NIVÅ

I utgangspunktet er kommunene og fylkene autonome og står fritt til å velge egne IKT-løsninger ved digitaliseringstiltak.

Foreningen for kommuner i Estland (Association of Municipalities of Estonia) er interesseorganisasjonen til de fleste estiske landkommunene innenfor de 15 estiske fylkene. Organisasjonen har etablert et intranett som alle medlemmene benytter. Et av organisasjonens formål er utvikling og styrking av selvstyre og desentralisering av makt.

Foreningen for estiske byer (Association of Estonian Cities) er bykommunenes interesseorganisasjon opprettet for å representere felles interesser og arrangere samarbeid mellom byer og landkommuner. Foreningen

⁵¹ (European Commission, 2015b)

gjennomfører felles aktiviteter for å sikre utvikling av kommuner og fylker. I 2003 opprettet foreningen Local Government Portal (KOP), som tilbyr informasjon, nyheter og digitale tjenester fra kommunene til innbyggere.

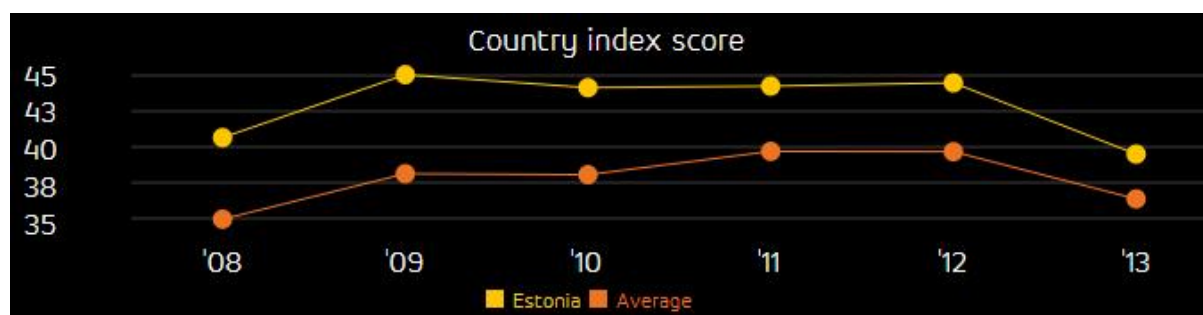
Det estiske Innenriksdepartementet har en rolle i å fremme IKT-utnyttelsen i kommunene gjennom utarbeidelse og gjennomføring av «Program for informasjonssamfunnet i kommunene».

RESULTAT PÅ INTERNASJONALE INDEKSER

SAMLET RESULTAT

I 2013 ble Estland rangert som nummer 24 av 50 land på **Digital Evolution Index** og ble de plassert i kategorien «Stand Out». Dette er land som historisk har registrert gode resultater på indeksen og fortsetter å være på en oppadgående kurve.

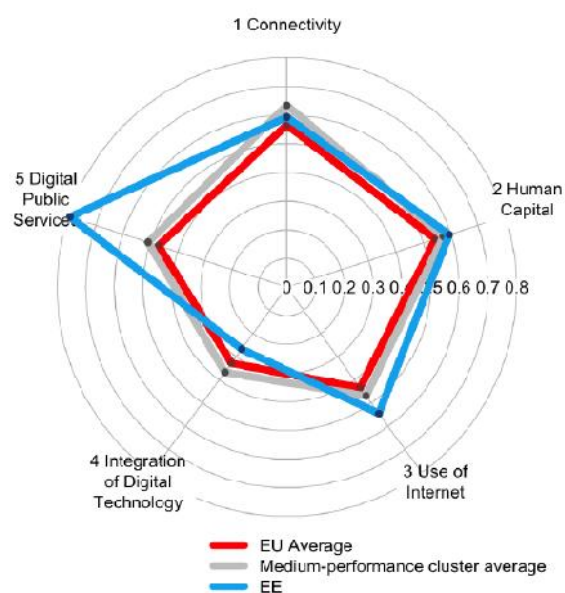
I rapporten ble Estland beskrevet som et land i langsom fremmarsj, og de hadde i årene 2008-2013 en gradvis positiv utvikling.

FIGUR 9 ESTLANDS TOTALSCORE PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

På **ICT Development Index** ble landet rangert på 21. plass av de 166 landene i undersøkelsen. Estland hadde den femte høyeste fremgangen på nettilgang fra 2012 til 2013. I denne tidsperioden steg tilgangen til internett i estiske husholdninger fra 75% til 80%.

På **Digital Economy and Society Index** i 2015 ble Estland rangert som nummer 7 av de 28 EU-landene. Estland ble beskrevet som langt fremme i å tilby bruk av digitale offentlige tjenester og rangert som nest best i Europa (bak Danmark). Estland er fortsatt ledende i tilgjengelighet av preutfylte elektroniske skjemaer, og i bruke av eRecepter av allmennleger (100%). Esternes digitale ferdigheter er over gjennomsnittet for EU og de er ivrige brukere av en rekke internettjenester.

FIGUR 10 ESTLAND PÅ DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INDEX 2015

RESULTAT PÅ SENTRALE INDIKATORER

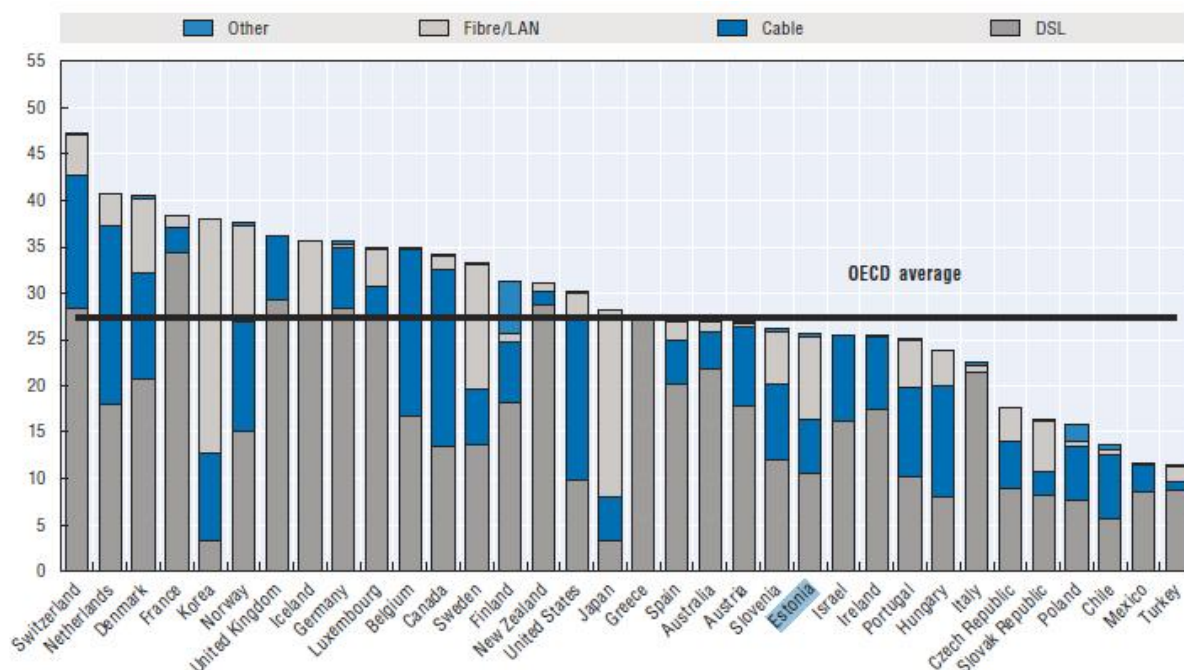
INSTITUSJONELLE VILKÅR

Estland ble rangert som nr. 11 på Digital Evolution Index i 2013. Dette var godt foran gjennomsnittet blant landene i undersøkelsen. Resultatet har vært relativt stabilt siden 2008.

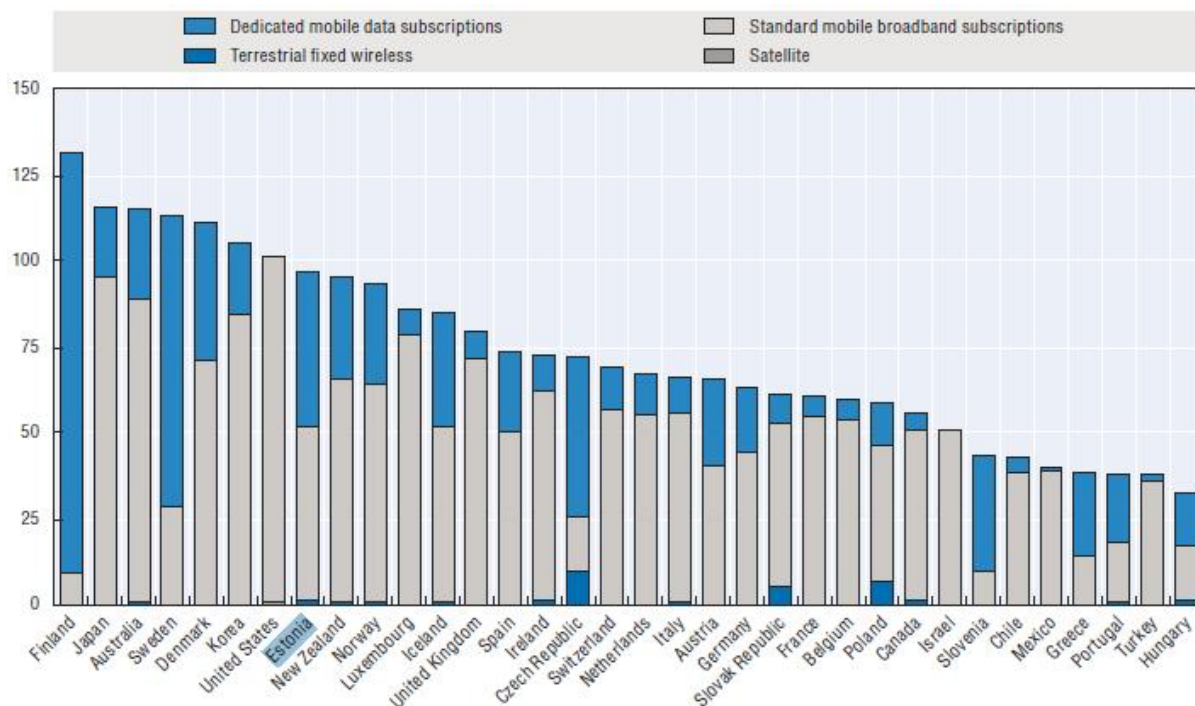
Et lovverk som legger til rette for digitalisering og gjenbruk av data og opprettelsen av RIA er sentralt for resultatene på denne indikatoren.

TILKOBLINGSMULIGHETER

Estland ble rangert på 14. plass på Connectivity (tilkobling til internett) på Digital Economy and Society Index 2015. Dette var en klar forbedring fra året før. Fast bredbåndsdekning er fortsatt en utfordring selv om rask bredbåndsnett (minst 30 Mbps) nå er tilgjengelig for 83% av husholdningene. Det er en klar økning i forhold til året før. Estland gjør det bedre på utbygging av mobilnettet enn fastnett (fiber m.m.). Tilstanden bekreftes av Digital Evolution Index (2013) og ICT Development Index (2013).

FIGUR 11 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER PROSENTANDEL INNBYGGERE SOM HAR ABONNEMENT PÅ FAST BREDBÅND (ESTLAND PÅ 23. PLASS).

FIGUR 12 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER ANTALL ABONNEMENT AV MOBILT BREDBÅND PER 100 INNBYGGERE (ESTLAND PÅ 8. PLASS)

MENNESKELIG KAPITAL

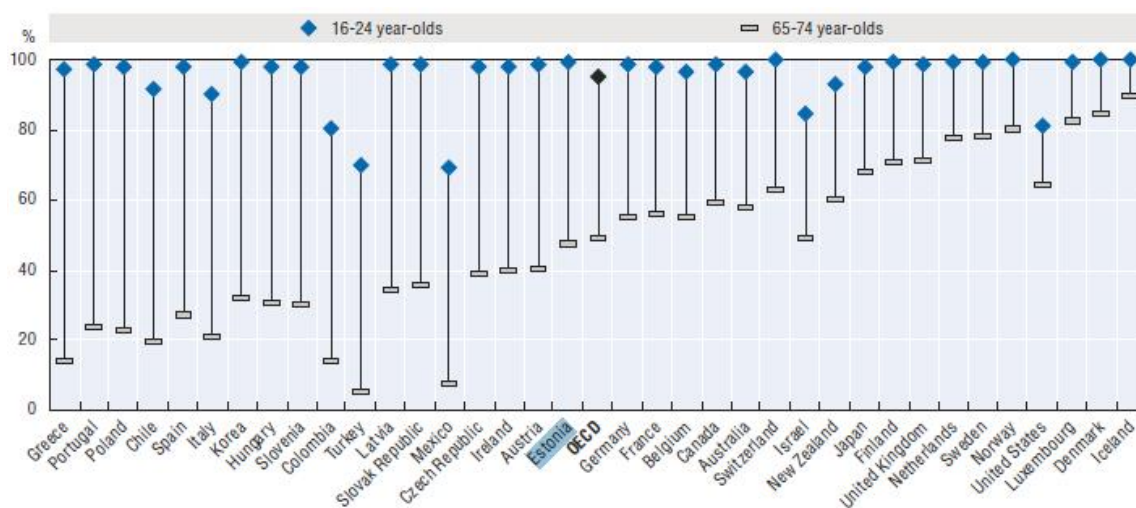
På Digital Economy and Society Index (2015) rangeres Estland som nummer 10 blant EU-landene. Dette var en forbedring fra året før da Estland ble rangert som nummer 12. Flere og flere estlendere blir internettbrukere, og deres digitale ferdighetsnivåer er over den gjennomsnittlige EU-bruker.

Videre var andelen av IKT-spesialister som andel av sysselsatte (3,2%) over gjennomsnittet i EU (2,8%). Det samme kan ikke sies for STEM-nyutdannede (vitenskap, teknologi og matematikk), hvor Estland henger etter gjennomsnittet i EU (1,3% sammenlignet med snittet på 1,7%).

INTERNETTBRUK

Når det gjelder bruk av internett så ble Estland rangert som nummer 4 av 28 EU land. Generelt er estiske internettbrukere godt bevandret i de ulike nettaktivitetene som er tilgjengelige for dem. De er på topp 2 i Europa på områder som nettbank (91%) og nyhetsinnhold på nett (90%).

Men forskjellene mellom unge og gamle er nokså stor; bare 40% av de mellom 65 og 74 år benytter internett, mens nesten 100% av de unge er på nett.

FIGUR 13 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER FORSKJELLER I INTERNETTBRUK (ESTLAND PÅ 19. Plass)

DIGITALE BEDRIFTER

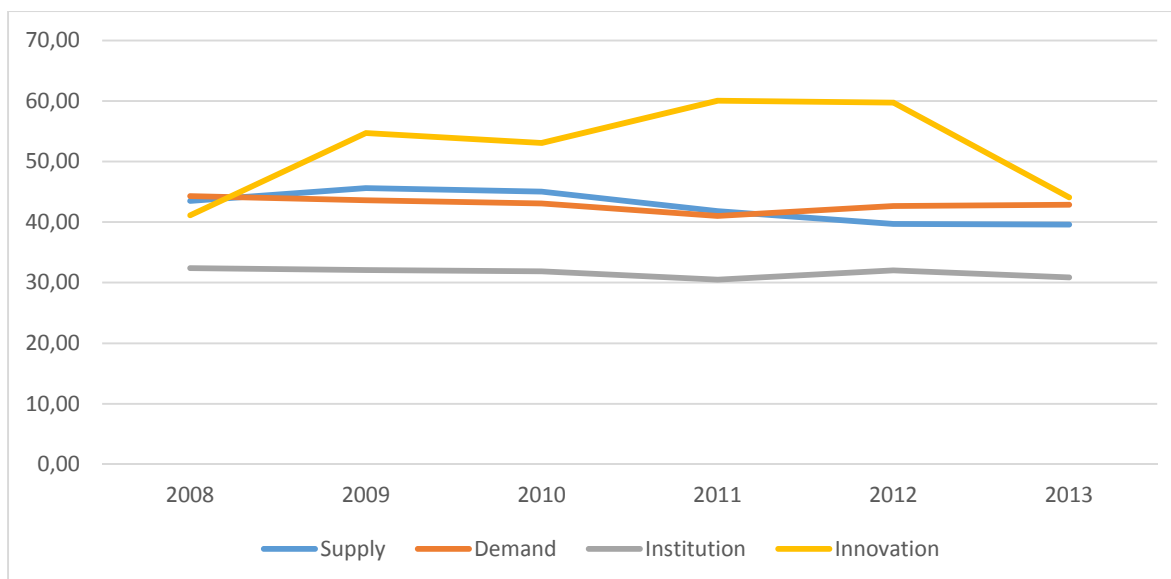
På denne indikatoren på Digital Economy and Society Index (2015) fikk Estland sitt dårligste resultat. Estland ble rangert som nummer 22 av 28 EU-land. Innføringen av digitale teknologier og praksis hos bedrifter har gått seint, og Estlands bedrifter har bare så vidt begynt å utnytte de mulighetene som ligger i netthandel.

DIGITAL OFFENTLIG FORVALTNING

Estland skårer høyt på Digital Public Services på Digital Economy and Society Index. Digitale offentlige tjenester i Estland er nest best i Europa. De fortsetter å være best i Europa på tilgjengeligheten av preutfylte elektroniske skjemaer og på bruken av eResept.

INNOVASJONSRATE

På innovasjonsrate i Digital Evolution Index er heller ikke resultatet godt. Dette henger nok sammen med at næringsdrivende i liten grad tar i bruk IKT. Også Estland har en klar nedgang fra 2012 til 2013, slik grafen under illustrerer:

FIGUR 14 ESTLANDS UTVIKLING PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

VURDERING AV IKT-POLITIKKEN

Etter at Estland gjenvant uavhengighet i 1991, var man nødt til å tenke nytt. Det faktum at de startet uten noen eksisterende infrastruktur betydde at de slapp alle «legacy problemene» som integrasjon mellom gamle og nye systemer utgjør.⁵²

Estland blir ofte trukket fram som en suksesshistorie når det kommer til digitale tjenester fra offentlige virksomheter. Etablering av EEBone, X-Road, utstedelse av nasjonalt ID-kort med eID og lovgivning som sikrer gjennbruk av data mellom offentlige virksomheter er sentrale grep i dette.

I Estland er det lovfestet at staten ikke kan be om noen opplysninger mer enn én gang, folk har rett til å vite hvilke data som lagres om dem og alle offentlige databaser må være kompatible (X-Road).

I rapporten «Digital Planet: Ready for the Rise of the e-Consumer», ble det hevdet at politiske og regulatoriske forhold som fremmer heller enn begrenser den digitale økonomien vil være et konkurransefortrinn.⁵³ Estland blir trukket fram som et land med fremtidsrettede myndigheter. Sammen med en proaktiv IKT-sektor og en teknisk kunnskapsrik befolkning har de skapt et bredt utvalg av e-løsninger som innbyggerne kan nyte godt av – i alt tilbyr den estiske staten 600 digitale tjenester til sine innbyggere og 2400 til bedrifter.⁵⁴

Broadband Development Foundation (ELA) har som mål at den grunnleggende infrastrukturen i den nye generasjonen nettverk er utbygget på den estiske landsbygda innen utgangen av 2015. I dag har Estland gratis WiFi i de fleste områder av landet, med mer enn 900 hotspots.⁵⁵

I Estland har innovasjon i offentlig sektor hovedsakelig vært i form av digital innovasjon (jmfør Siim Sikkut, IKT-politisk rådgiver på det estiske regjeringskontoret).⁵⁶ Men selv om Estland har kommet langt med sin digitale innovasjon er det rom for å bli bedre. Digital Agenda 2020 tar sikte på å reformere e-forvaltningen blant annet ved å innføre en «no legacy»-regel: Ingen IT-systemer i offentlig sektor kan være mer enn 13 år gamle. Dette for å unngå å bli sittende fast i gammel teknologi.

⁵² (Financial Times, 2015)

⁵³ (Chakravorti., et.al, 2014)

⁵⁴ (The Economist, 2014)

⁵⁵ (The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash, 2013)

⁵⁶ (OECD observatory og Public sector innovation, 2014)

NEDERLAND

Nederland har oppnådd gode resultater på indekser som måler utnyttelsen av IKT i samfunnet. Landet ligger helt i toppen på alle indeksene som er lagt til grunn i denne rapporten. Basert på de indikatorene som er benyttet i denne rapporten er Nederland helt i front i Europa og verden når det gjelder digital offentlig forvaltning, og de er nummer to i OECD når det gjelder tilgang til bredbånd. De er også langt fremme i europeisk målestokk når det gjelder digitale bedrifter (nummer 6), men her er resultatene under snittet for segmentet små og mellomstore bedrifter. I tillegg gjør Nederland det relativt svakt på innovasjonsrate.

Fakta:

- Folketall: 16,8 millioner
- Areal: 41 543 km²
- BNP per capita: USD 45 961
- Befolkningsandel i urbane områder: 84%
- Andel høyere utdanning: 39,9%
- Andel av befolkningen over 65 år: 17,5%
- Arbeidsledighet: 7,4%
- Internettbrukere: 94%
- Smartphonebrukere: 52%

Kilder: OECD og Digital Evolution Index.

OVERSIKT OVER IKT-POLITIKKEN

SENTRALE IKT-POLITISKE DOKUMENTER

Visjonsdokumentet Digital Government 2017 (Digitale Overheid 2017), presentert for Representantenes hus i mai 2013, beskriver hvordan næringsliv og innbyggere vil være i stand til å samhandle med det offentlige digitalt innen 2017.⁵⁷ Med den nye ambisjonen tar regjeringen sikte på å forbedre digital offentlig informasjon og tjenester, ytterligere redusere administrative byrder for innbyggerne og skape større effektivitet.

Visjonsdokumentet listet opp 6 prinsipper som utvikling av digitale tjenester skal baseres på:

1. Tjenesteutviklingen skal være behovsdrivet, brukernes behov er nøkkelen til gode tjenester.
2. Brukerne må kunne handle raskt, sikkert og trygt i sin dialog med det offentlige.
3. Staten skal operere som én enhet; brukerne skal slippe å forholde seg til institusjonelle grenser mellom offentlige virksomheter.
4. Brukerne skal slippe å avgi informasjon til det offentlige mer enn én gang («once only»).
5. Offentlige myndigheter skal være transparente og ansvarlige.
6. Digitale tjenester skal sikre effektivisering i virksomheter så langt som mulig samtidig som behovene til innbyggere, bedrifter og institusjoner respekteres.

Digital agenda for perioden 2011 til 2015 ble lagt fram i mai 2011. Agendaen er i tråd med EU sin European Digital Agenda. Den nederlandske agendaen fokuserer på hvordan IKT kan brukes smartere for å skape vekst og velstand. Agendaens hovedpunkter dreier seg om å:⁵⁸

- Gjøre det enklere for næringsdrivende å jobbe smartere,
- På en åpen og tilgjengelig høyhastighetsinfrastruktur,
- Som brukerne stoler på og
- Med tilstrekkelig digitale ferdigheter.

Offentlige virksomheter skal gjøre det enklere for næringsdrivende å jobbe smartere ved å redusere de regulatoriske byrdene samtidig som det skal bli enklere å ivareta deres plikter overfor det offentlige. Intensjonen er å skape en elektronisk næringslivstjeneste (elektronische ondernemingsdossier) der næringsdrivende legger inn den informasjonen som kreves av sentrale og lokale myndigheter én gang («once only»).

⁵⁷ (European Commission, 2015c)

⁵⁸ (Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, 2015)

Andre satsingsområder i Digital Agenda er satsingen på skytjenester («cloud computing»), tilgjengeliggjøring av åpne data, arbeidet med å fjerne handelsbarrierer i Europa og fortsatt utbygging av bredbåndsdekning.

Et annet viktig dokument er IKT-strategi for staten som ble lansert i november 2011. Den gir en langsiktig strategi for innføring av infrastrukturen som staten trenger for å utveksle informasjon med brukere og andre offentlige virksomheter. Dette programmet setter også rammene for de ulike departementenes egne handlingsplaner for digitalisering i sine sektorer. Målet er effektivisering og budsjettkutt. Fellesportalen eOverheid er resultat av dette.

IKT-strategien for 2008-2011 ga retninger for digitalisering av statsforvaltningen i perioden. Her var digitalisering av statlig forvaltning sentralt. I denne perioden var e-forvaltning høyt politisk prioritert.

De ulike planene er fulgt opp i de to programmene NUP (The National Implementation Programme for Services and e-Government) som ble avsluttet i 2010 og i I-NUP.⁵⁹ (The Government-wide Implementation Agenda for the Provision of Services and e-Government) som startet i 2011 og avsluttes i 2015. I-NUP-planen er utarbeidet av Innenriksdepartementet i samarbeid med Departementet for økonomi, Infrastruktur- og miljødepartementet, Nederlandsk kommuneforbund, Nederlandsk regionforbund og Forbundet for vannmyndigheter.

IKT-politiske grep

DIGITALE TJENESTER FRA OFFENTLIGE VIRKSOMHETER

Felleskomponenter og felles infrastruktur

I regi av NUP-programmet ble det utviklet en rekke fellesløsninger til bruk i offentlig sektor:

- Felles løsning for tilgangsstyring av brukere
- Felles løsning for autentisering av brukere
- Felles løsning for innrapportering av regnskapstall til det offentlige
- Felles offentlige grunndataregistre
- Felles løsning for informasjonsutveksling mellom offentlige virksomheter

DigID er nederlandsk eID for innbyggere og ble lansert allerede i 2005. Dette ga innbyggerne en sentralisert online autentiseringsløsning for tilgang til e-forvaltningstjenester. Nettstedet «Rijksoverheid» rapporterte i 2013 at nesten 11 millioner innbyggere bruker sin DigID til å autentisere seg mot digitale tjenester fra det offentlige, og mer enn 600 offentlige virksomheter gir tilgang til sine tjenester gjennom DigID.

eHerkennen (eRecognition) er eID for virksomheter som gjør det mulig for private virksomheter å autentisere seg overfor offentlige virksomheter. Med en eHerkennen-autentiseringsbrikke kan brukerne logge på digitale tjenester som tilbys av offentlige virksomheter til næringsdrivende.

Sikker meldingsboks er innbyggernes personlige postboks. Alle offentlige virksomheter sender meldinger til innbyggernes postboks (gjennomført 1.1.2015). Sluttbrukernes meldingsboks er tilgjengelig på minside (MijnOverheid) som brukeren finner på fellesportalen overheid.nl.

Under I-NUP programmet (som etterfulgte NUP programmet) har nye komponenter i infrastrukturen blitt utviklet og implementert. Komponentene som utvikles kan summeres opp til løsninger for utvikling av tjenester til innbyggere (autentisering, utviklingsplattform, standarder for webtilgang m.m.), tilsvarende system for leveranse av tjenester til selskaper og system for tilgang til grunndataregistre. Disse komponentene forvaltes av Logius⁶⁰.

⁵⁹ (The i-NUP project office of the Ministry of the Interior and Kingdom Relations, 2011)

⁶⁰ (Ministerie van Binnelandse Zaken en Koninkrijksrelaties, u.d.)

Fellesportaler

Nederland sin felles innbyggerportal, Overheid.nl, ble introdusert i 1999. Den er tilgangspunktet til alle offentlige digitale tjenester og viktig informasjon fra offentlige virksomheter. Mijnoverheid.nl (MyGovernment, tilsvarende Min side) er portalen der innbyggerne kan få tilgang til personlige tjenester etter å ha logget inn med DigiD. I februar 2014 hadde 1 million kontoer blitt aktivert. Her får innbyggerne tilgang til oversikt over personlige data som offentlig sektor behandler. De kan motta meldinger fra offentlige virksomheter i sin sikre postboks og benytte digitale dialogtjenester.

Det er også etablert en informasjonsportal for næringsdrivende (Ondernemersplein.nl) som er kontaktpunktet for bedrifter og entreprenører for informasjon om lovgiving, subsidier, tillatelser m.m. Portalen er gjort tilgjengelig gjennom ulike kanaler (web, e-post, telefon og chat) og fokuserer på behovene til næringslivet.

Innenriksministeren lanserte i september 2011 data.overheid.nl som er Nederland sin portal for tilgang til åpne data. Denne gjør det mulig for hvem som helst å finne og fritt viderebruke offentlige data om miljø, bygninger, befolkning, infrastruktur m.m.

Lovgiving som understøtter digitalisering i offentlig sektor

En rekke lover utgjør på mange måter et juridisk rammeverk som regulerer digitaliseringen av offentlig sektor og bruken av digitale tjenester:

Lov	Regulering
Lov om tilgang til offentlig informasjon (mod. 2005)	Enhver person kan kreve innsyn i opplysninger knyttet til en administrativ sak hvis den finnes i dokumenter som innehas av offentlige myndigheter eller selskaper som utfører arbeid for en offentlig myndighet.
Lov om sentrale registre	Regulerer grunndataregistrene som er etablert i Nederland.
Lov om elektronisk kunngjøring	Det er obligatorisk å publisere offisielle offentlige publikasjoner på internett i stedet for på papir.
SUWI-loven	Regulerer krav om obligatorisk digital samhandling med Employee Insurance Agency (arbeidsdirektoratet).
Lov om elektroniske signaturer (2003)	Regulerer utstedelse og bruk av elektroniske signaturer til elektronisk handel og dokumentutveksling med offentlige virksomheter.
Lov om telekommunikasjon (2004)	Består av de fem direktiver som utgjør EUs regelverk for elektronisk kommunikasjon: rammedirektivet, tilgangsdirektivet, universelle tjenester-direktivet, autorisasjonsdirektivet og personvern-direktivet. Anvendelsen er overvåket av den nasjonale reguleringsmyndighet OPTA.

Felles arkitektur og rammeverk for tjenesteutvikling

Ryggraden i e-forvaltningsarkitekturen er Netherland Overheid Reference Architecture (NORA 3.0). Alle departementene har sluttet seg til NORA slik at de ulike departementene kan koordinere utviklingen innenfor sine egne sektorer basert på NORA. NORA består av ti grunnleggende prinsipper for offentlige tjenesteleveranser.⁶¹ Innbyggere, næringsdrivende og offentlige virksomheter skal

- Få den tjenesten de trenger
- Enkelt finne tjenesten
- Ha enkel tilgang til tjenesten
- Oppleve ensartethet i tjenestetilbudet og i bruken av standardløsninger
- Tilbys relaterte tjenester som en pakke
- Ha tilgang til informasjon som er relevant for dem
- Ikke konfronteres med unødvendige spørsmål
- Kunne stole på at informasjon ikke misbrukes
- Kunne stole på tjenesteleverandører følger ordninger
- Kunne gi innspill om tjenesteleveringen

NORA-arkitekturen, som er illustrert i figur 16 under, består av følgende byggesteiner:

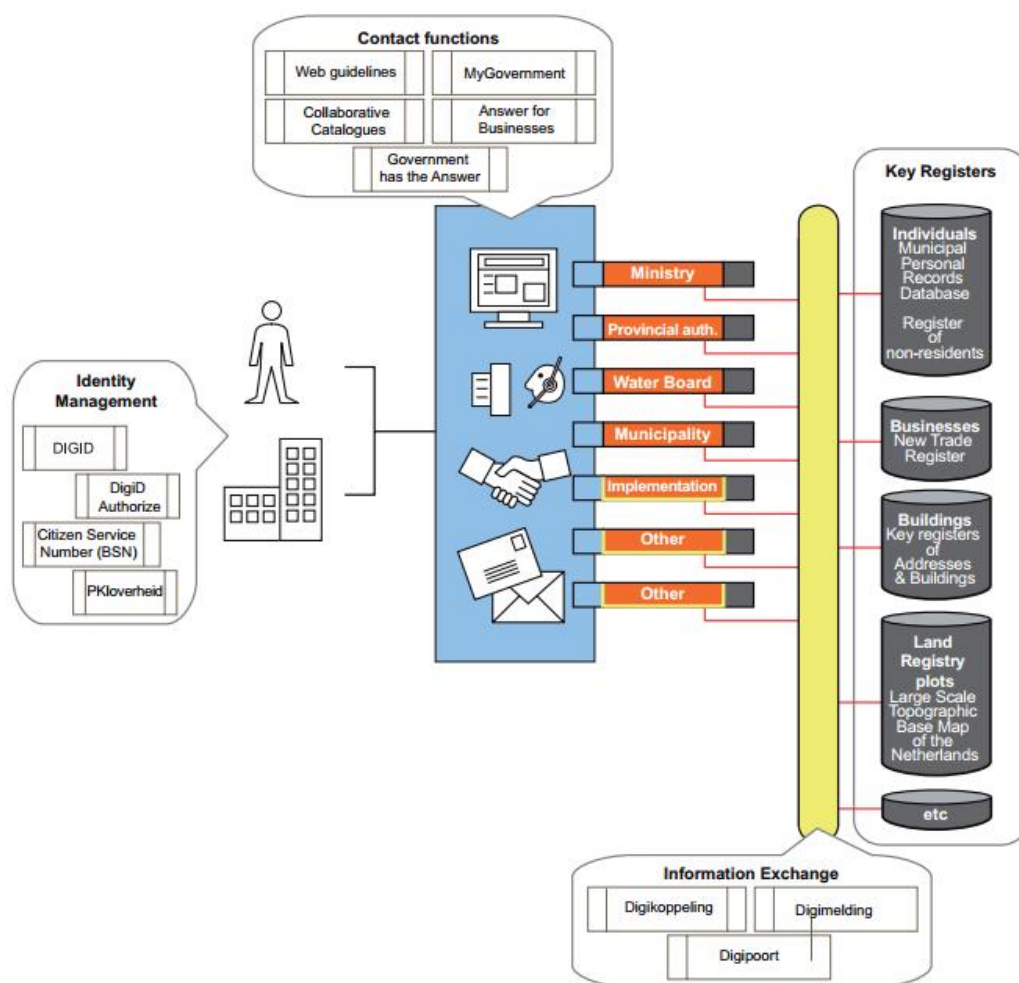
Brukere av offentlige tjenester (innbyggere, næringsdrivende og andre offentlige virksomheter) kontakter en offentlig virksomhet ved hjelp av én eller flere kontaktfunksjoner (markert i blått). For å legge til rette for utveksling av informasjon (markert i gult), er kontaktfunksjonene knyttet til de operative prosessene (markert i oransje) og til behandling og håndtering av informasjon (markert i grått).

Identitetsforvaltning (Identity Management) gjelder administrasjon av brukernes tilgang til digitale tjenester.

Forvaltningen trenger tilgang til data som er lagret i over 30 000 forskjellige systemer. Grunndataregistre skal sikre at denne informasjonen er tilgjengelig på en enklere og lite fragmentert form. Grunndataregistre er de autorative kildene for data på det området hvert av grunndataregistrene er hjemlet til å lagre.

Pålitelig og effektiv utveksling av informasjon mellom offentlige virksomheter er en av de viktigste forutsetningene for interoperabilitet.

⁶¹ (Digitale overheid, 2010)

FIGUR 15 NORA 3.0-ARKITEKTUREN

Informasjonsutveksling mellom offentlige virksomheter

Digipoort er et elektronisk postkontor som gjør det mulig for bedrifter og offentlige virksomheter å raskt og effektivt utveksle digital informasjon. Digikoppeling er det standardiserte transportlaget som sikrer overføring av dokumenter, mens Digimelding er selve meldingsformatet inkludert «konvolutt» (meldingshode).

Diginetwerk (Digi-nettverket), forbinder fysiske nettverk i statlige virksomheter med hverandre. Dette resulterer i et enkelt, lukket virtuelt nettverk for hele forvaltningen. Innenfor nettverket kan data utveksles sikkert.

GRUNNDATAREGISTRE

Nederlandsk politikk dreier seg også om sterkere satsing på bedre kvalitet på og bedre tilgang til grunndata. I løpet av 2015 vil det bli etablert et felles system for tilknytning til grunndataregistrene. Det betyr at bruk av de 13 registrene vil ha samme «look and feel» og samme tekniske grensesnitt (ulike tilknytningsmuligheter) og med felles informasjonstjenester og standarder.

Disse registrene regnes som grunndataregistre i Nederland:

- Lokalt folkeregister GBA (Municipal Personal Records Database)
- Matrikkelen BAG (Basic Registration of Addresses and Buildings)

- Enhetsregisteret NHR (New Commercial Register)
- Folkeregisteret BRP (Personal records base register)
- Nasjonalt handelsregister NHR (National Trade Register)
- Grunndata om topografi BRT (Base registers Topography)
- Topografidata storskala BGT (Large scale topography)
- Matrikkelen BRK (Cadastral Records)
- Kjøretøyregisteret BRV (Base register Vehicle records)
- Inntektsregisteret BRI (Base register Income)
- Grunndata om verdi på eiendommer WOZ (Base register Property Valuation)
- Grunndata om geologisk informasjon BRO (Base register Netherlands Geological Information)
- Grunndata om arbeidsforhold BLAU (Base register Pay, Working Conditions and Benefits)

Bruk av grunndataregistrene er hjemlet i ulike lover. Sentralt i lovverket står prinsippet om «Once only», altså at brukerne bare skal avgi informasjon til det offentlige én gang – ett sted. I tillegg er det lovfestet at alle statlige organer skal bruke grunndataregistrene når de har behov for data som finnes i disse.

STANDARDISERING

Et annet område som kan nevnes er arbeidet med å ta fram offentlige standarder. I Nederland er åpne standarder obligatoriske. Logius (kontoret for felles offentlige IKT-løsninger og standarder) er sekretariat for standardiseringsrådet som er satt sammen av representanter fra ulike offentlige virksomheter på samme måte som i Norge.

Den nederlandske forvaltningen fremmer åpne standarder for å sikre interoperabilitet og leverandøruavhengighet.

Det nederlandske taksonomiprojektet startet i 2004 som en del av det nederlandske kabinettets mål om å redusere den administrative byrden for næringsdrivende. Resultatet ble Standard Business Reporting, en nasjonal standard for digital utveksling av forretningsrapporter. SBR lar nederlandske bedrifter og deres mellomledd redusere rapportering og administrasjon i utvekslingen av forretningsinformasjon til lokale myndigheter og banker. SBR gjør at regnskapsinformasjon innhentes én gang, og på standardisert form fra næringsdrivende.⁶² Den bidrar også til at innrapporteringen til offentlige systemer kan automatiseres.

UTBYGGING AV NETTVERK

Nederland har allerede en sterk posisjon når det gjelder bredbåndsdekning, men det er likevel slått fast at fortsatte investeringer i nettverk er nødvendig for å møte økende etterspørsel. Grunnprinsippet er at utrulling av bredbånd er en oppgave for markedet og at statens rolle er å sikre god konkurranse.

INNOVASJON OG NYETABLERINGER

I FN sin E-Government Survey fra 2014 ble det hevdet at finanskrisen, lav vekst, arbeidsledighet og eldre befolkning gjorde at europeiske land måtte være innovative for å fortsette å være konkurransedyktige, øke veksten og kunne levere et bredt spekter av tjenester til sine innbyggere.⁶³

For å øke antall nyetableringer i Nederland og for å øke tilstrømmingen av innovative utenlandske selskaper, ansatte Departementet for økonomi Neelie Kroes i 2014. Kroes er tidligere visepresident i Europakommisjonen og kommissær for digital agenda for Europa, og leder nå arbeidet med å gjøre Nederland til det beste landet i Europa for nyetableringer.⁶⁴

⁶² (Standard Business Reporting)

⁶³ (United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2014)

⁶⁴ (Government of the Netherlands, 2014)

Departementet arbeider med å legge til rette for bedre rammevilkår for oppstart av bedrifter og rask vekst. Tiltak her er finansiering, hensiktsmessig regulering og en ny ordning for nyetableringer fra utlandet. StartupDelta, som initiativet heter, sørger også for samarbeid med allerede veletablerte bedrifter og eksisterende miljøer for nyetablering.

I 2015 ble det innført en ny regulering som gjør det mulig for ambisiøse gründere utenfor EU, IKT-gründere inkludert, å søke om midlertidig oppholdstillatelse i Nederland. Oppstarten må ledes av en erfaren mentor basert i Nederland. Etter ett år kan gründerne få sin oppholdstillatelse utvidet på bakgrunn av nederlandske myndigheters ordning for selvstendig næringsvirksomhet. I tillegg tilbyr Nederlandske myndigheter skatteinsentiver for å fremme bedrifters FoU og innovasjon.⁶⁵

I 2010 var 25% av utenlandske investeringer i Nederland knyttet til IKT. Digital agenda for Nederland omtalte dette som at landet var i ferd med å bli en «digital gateway til Europa». For å utnytte dette ytterligere blir det satset på at utenriksstasjoner skal drive lobby mer aktivt for å tiltrekke IKT-relaterte investeringer og etablering av IKT- bedrifters hovedkontorer i Nederland mellom 2012 og 2015. Nederland har konkludert med at en sterk IKT-infrastruktur tiltrekker seg utenlandske investorer.⁶⁶

ORGANISERING OG STYRING AV IKT-POLITIKKEN

NASJONALT NIVÅ

Innenriksdepartementet er ansvarlig for den generelle utviklingen av IKT-politikk og strategi.⁶⁷ Departementet for økonomi er ansvarlig for politikken for digitale tjenester og reduksjon av administrative byrder for bedrifter. Departementet for bosetning og sentral offentlig sektor (The Ministry for Housing and The Central Government Sector) er ansvarlig for modernisering av staten, inkludert IKT-tiltak. Men de ulike sektordepartementene er ansvarlig for IKT i sine sektorer.

Selv om Departementet for bosetning og sentral offentlig sektor er ansvarlig for modernisering av staten så er det Innenriksdepartementet som har ansvaret for å koordinere arbeidet med e-forvaltning mellom de ulike sektordepartementene. Innenriksministeren leder e-forvaltningsstyret som består av representanter fra de ulike departementene, representanter fra statlige utøvende organer (Manifestgroep), og lokale og regionale myndigheter.

Government ICT Unit (ICTU) er en «non profit» -virksomhet, etablert av Innenriksdepartementet og Kommuneforbundet i 2001, og har som oppgave å utvikle og innføre felles IKT-løsninger i offentlig sektor på oppdrag fra regjeringen eller Kommuneforbundet. ICTU er en produktuavhengig og profesjonell virksomhet av og for offentlige virksomheter.⁶⁸

Government Shared Services for ICT (Logius) er en underliggende virksomhet til Innenriksdepartementet og fullfinansieres over statsbudsjettet.⁶⁹ Logius har ansvaret for å tilby felles IKT-løsninger og standarder til statsforvaltningen. Logius leverer løsninger knyttet til tilgangsstyring, datautveksling og informasjonssikkerhet. Eksempler er autentiseringstjenesten DigiD og Digi-nettverket. Logius er også sekretariatet for standardiseringsrådet. Arbeidet til Logius er bestilt av ulike organer, inkludert Innenriksdepartementet.⁷⁰

⁶⁵ (Netherlands Foreign Investment Agency, 2015)

⁶⁶ (Ministry of Economic Affairs, 2010)

⁶⁷ (European Commission, 2015c)

⁶⁸ (ICTU, u.d.)

⁶⁹ (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2014)

⁷⁰ (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, u.d.)

Styringen av gjennomføringen av I-NUP-programmet gjøres i en styringsstruktur bestående av to programstyrer: «E-forvaltning for innbyggere» og «Grunndatasystemet», og en styringsgruppe: «Drift av NUP».⁷¹ I tillegg er det etablert et programråd som programstyrene samarbeider med: Dette kan benevnes som «rådet for E-forvaltning for næringsdrivende». Innenriksministeren leder programstyrene.

REGIONALT OG LOKALT NIVÅ

Kommuner har sterk autonomitet og dermed stor frihet til å velge å implementere egne løsninger framfor bruk av felleskomponenter og portaler. De har i utgangspunktet ikke noen juridisk forpliktelse til å ta i bruk statlige fellesløsninger. Flertallet av kommunene har også egen e-forvaltningspolitikk.

Men Forbundet for nederlandske kommuner (VNG) koordinerer involvering av kommunene i I-NUP. Det forberedende arbeidet i forbundet utføres av Underutvalget for tjenester og informasjonspolitikk. Et viktig premiss som sikrer utbredelse av I-NUP er at det er inngått forpliktende avtaler mellom kommunene (VNG) og Innenriksdepartementet om at kommunene skal ta i bruk tjenestene og infrastrukturen som I-NUP leverer.

Kommunene får økonomisk bistand på totalt 104 millioner euro fra Kommunefondet i forbindelse med gjennomføringen av I-NUP. Dette gjør dem i stand til å finansiere deler av implementeringen av den grunnleggende infrastrukturen som I-NUP leverer. Tilbakebetalingen starter i 2015, samtidig som gevinstene forventes å komme.

Kvalitetsinstituttet for nederlandske kommuner (KING), som er etablert av VNG, er ansvarlig for utvikling og forvaltning av kommunale e-forvaltningsstandarder. I tillegg har KING ansvaret for å støtte kommunene i innføringen av felleskomponentene som inngår i den felles informasjonsinfrastrukturen som etableres av I-NUP. Men endringer i kommunenes oppgaveutførelse og endringer i egne arbeidsprosesser som følge av at komponentene tas i bruk er selvsagt kommunenes eget ansvar. KING overvåker fremdriften i digitaliseringen i kommunene. Resultatene er offentlige og kan sees på overheidinbeeld.nl og waarstaatjegemeente.nl.

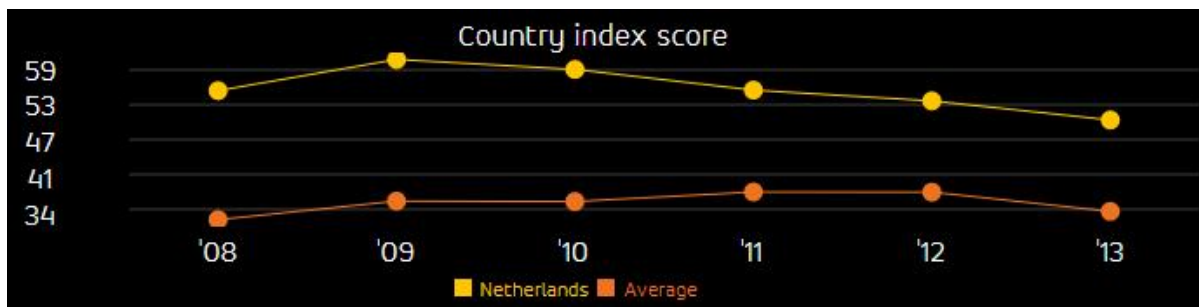
Regionene har også tilsvarende autonomitet som kommunene og deltar også i I-NUP og koordinerer seg gjennom deltakelse i Forbundet for nederlandske regioner.

RESULTAT PÅ INTERNASJONALE INDEKSER

SAMLET RESULTAT

Nederland ble plassert i kategorien «Stall Out» i **Digital Evolution Index** i 2013. Dette er en kategori for land som har opplevd en høy grad av digital utvikling, men som har mistet momentum og risikerer å falle bak. Nederland scoret relativt høyt på rankingen (tilsvarende 10. plass av 50 land i undersøkelsen), men dersom man kun ser på utviklingen i tidsperioden 2012-2013 var de helt sist på listen og ble beskrevet som et land i rask tilbakegang. Tilbakegangen var et resultat av et stort fall i innovasjonsindikatoren og et mindre fall i etterspørselen etter digitale tjenester.

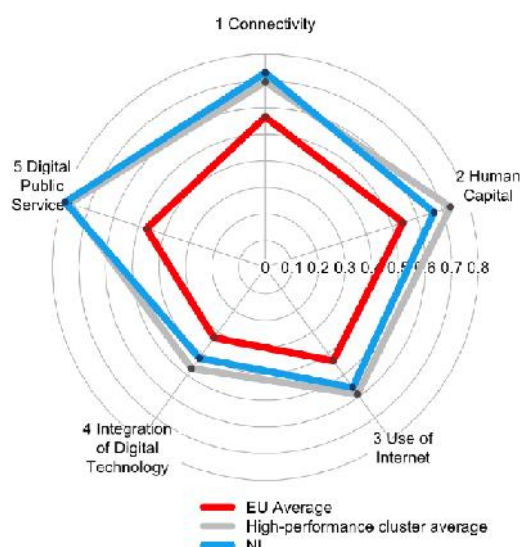
⁷¹ BRG (*Bestuurlijke Regiegroep Dienstverlening en e-Overheid = Administrative Steering Group Services and e-Government*).

FIGUR 16 NEDERLANDS TOTALSCORE PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

På **ICT Development Index** (2013) oppnådde Nederland den syvende høyeste scoren av de 166 landene på listen. Fremgang siden 2012 har vært begrenset, dels på grunn av allerede høy grad av IKT-utvikling i landet. IKT-dekningstallene var i ferd med å nå et metningspunkt. Dekning av mobilt bredbånd var 62% og IKT-dekning i husholdningene 95%.

Nederland havnet i kategorien «High-performers» på **Digital Economy and Society Index (DESI)** 2015, og rangeres som nummer 4 av de 28 EU landene. Landets ranking har holdt seg stabilt i form av tilkoblingsmuligheter. Fast internett er tilgjengelig for praktisk talt alle nederlandske husholdninger, og nesten halvparten av faste bredbåndsabonnementer er raske bredbåndstilkoblinger. Det er imidlertid fremdeles rom for forbedring. Særlig gjelder dette menneskelig kapital og noe svak digitalisering i næringslivet.

FIGUR 17 NEDERLAND PÅ DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INDEX 2015

RESULTAT PÅ SENTRALE INDIKATORER

INSTITUSJONELLE VILKÅR

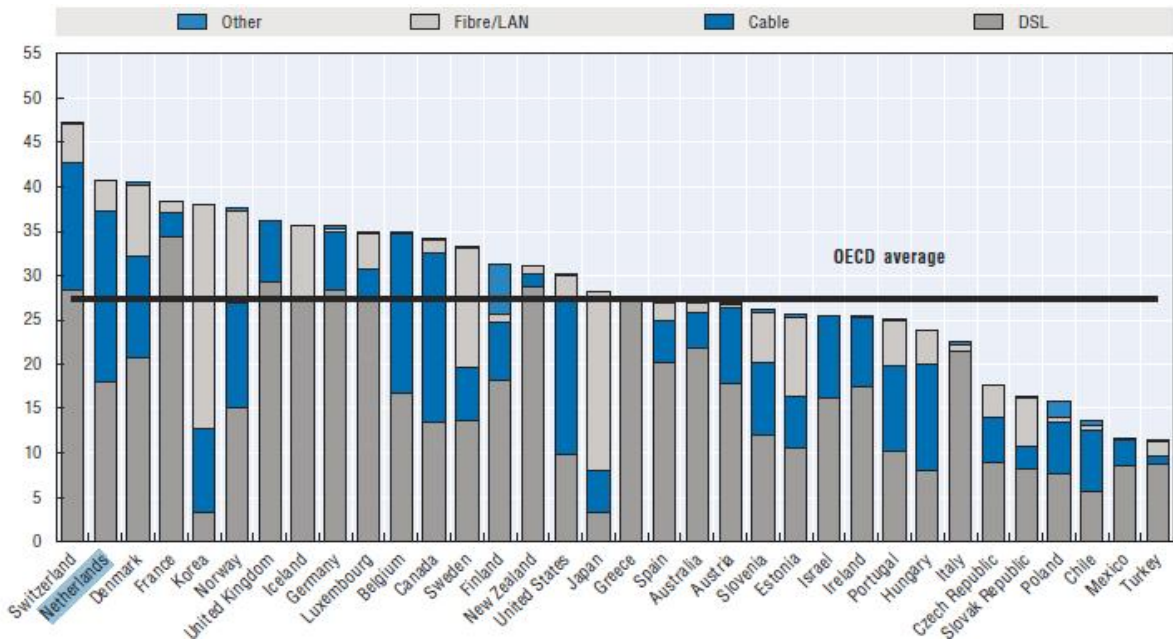
Nederland fikk den 10. høyeste scoren på denne indikatoren og er foran snittet blant landene i undersøkelsen. Tallet har holdt seg relativt stabilt siden 2008.

Pressefrihet, det regulatoriske miljøet og enkelheten ved å løse insolvens er institusjonelle indikatorer som Nederland rangeres høyt på.⁷² Departementet for økonomi arbeider med å legge til rette for bedre rammevilkår for oppstart av bedrifter og rask vekst.

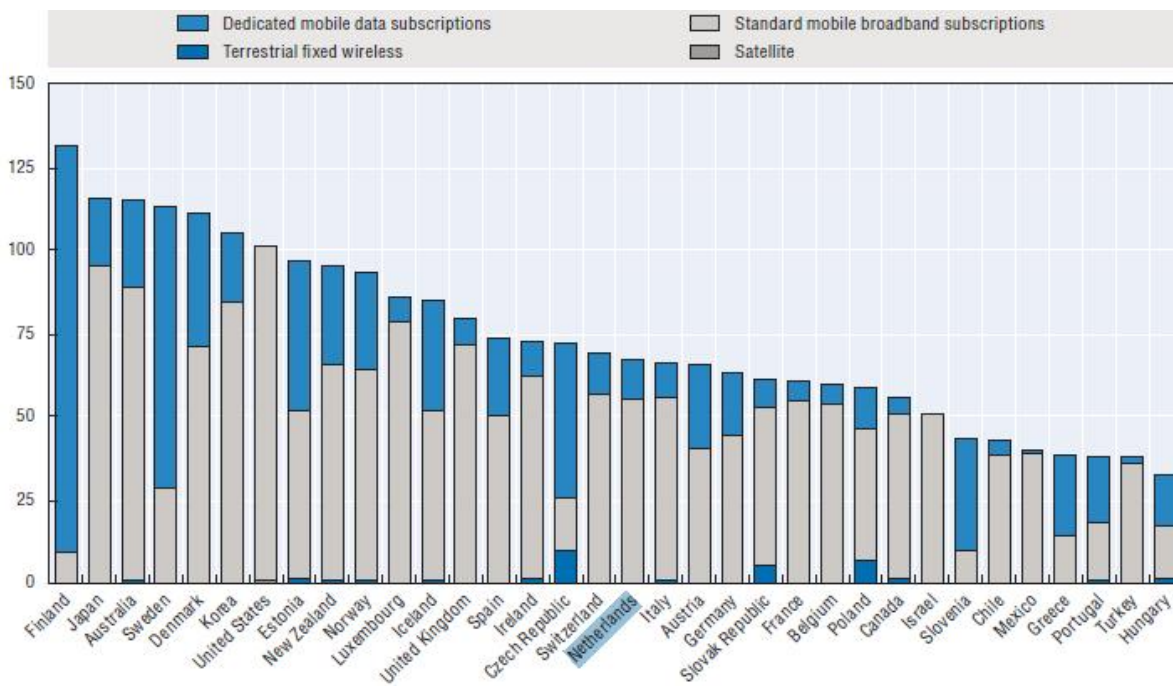
TILKOBLINGSMULIGHETER

Nederland scoret høyt på Connectivity på Digital Economy and Society Index. Både tilgang til bredbånd og hastigheten er blant topp tre i EU. Hver husholdning i Nederland har tilgang til bredbånd, og nettverk som er i stand til å gi minst 30 Mbps er tilgjengelig for praktisk talt alle (98%). Det var imidlertid rom for å øke antall mobile bredbåndsabonnementer i Nederland – en tredjedel av befolkningen brukte ikke mobilt bredbånd. På OECD sin oversikt over bredbåndsdekning (fastnett) fra 2014 havnet Nederland på 2. plass. Digital Evolution Index fra 2013 gir også Nederland gode resultat på tilbud av nett (den høyeste scoren blant alle land). Resultatet er forbedret hvert år i tidsperioden 2008-2013.

⁷² (Clarke, 2014)

FIGUR 18 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER PROSENTANDEL INNBYGGERE SOM HAR ABONNEMENT PÅ FAST BREDBÅND (NEDERLAND PÅ DELT 2. Plass).

FIGUR 19 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER ANTALL ABONNEMENT AV MOBILT BREDBÅND PER 100 INNBYGGERE (NEDERLAND PÅ 18. Plass)

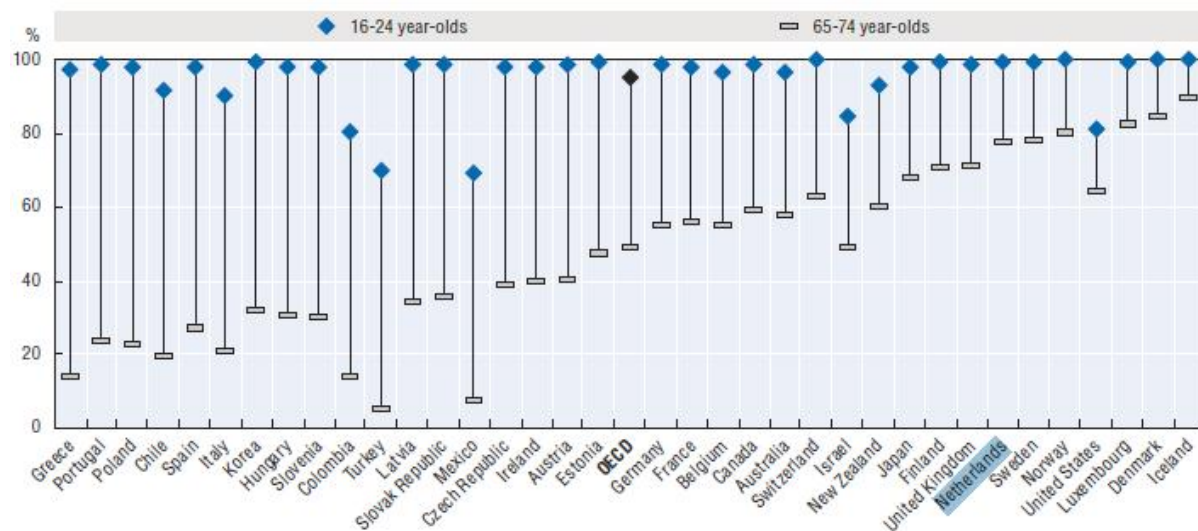
MENNESKELIG KAPITAL

Nederland scoret høyt på Human Capital på Digital Economy and Society Index. Nederlandske innbyggere er generelt aktive brukere av internett og innehar gode grunnleggende digitale ferdigheter sammenlignet med EU-snittet.

Men andel av arbeidsstyrken som jobber innen IKT var bare 3,9% (nummer 11 blant EU-landene), og andel studenter som kommer ut med IKT-kompetanse var bare 1,1% (nummer 25 blant EU-landene).

INTERNETTBRUK

Nederland er 3. best på internettbruk i EU. Forbrukerne er engasjert online, særlig innenfor banktjenester og shopping på nett. Andelen av befolkningen som benytter internett til nyheter, musikk, film, spill, videosamtaler og sosiale medier var også stigende fra 2014. OECD sin oversikt fra 2014 viser Nederland på 5. plass med utstrakt bruk av internett og med relativt liten forskjell i bruk av internett mellom gamle og unge.

FIGUR 20 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK SIN OVERSIKT OVER FORSKJELLER I INTERNETTBRUK (NEDERLAND PÅ 7. Plass)

DIGITALE BEDRIFTER

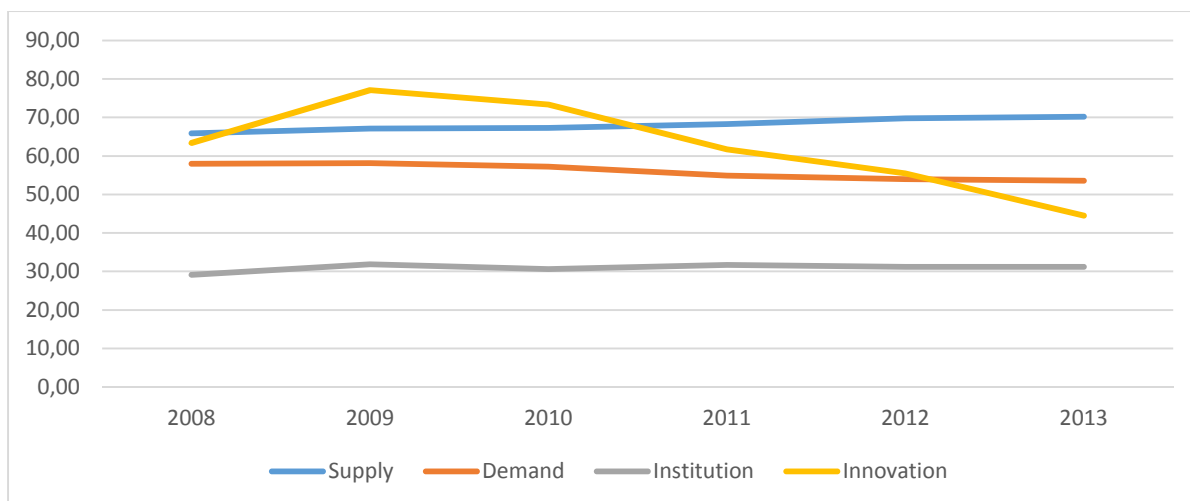
Nederland er på 6. plass i EU når det gjelder digitale bedrifter. Selv om plasseringen er bra i forhold til snittet i EU så ligger Nederland under snittet for små og mellomstore bedrifters bruk av onlinesalg, og på snittet når det kommer til bruk av eFaktura. 23% av bedriftene med mer enn 10 ansatte benyttet skytjenester (nummer 4 i EU).

DIGITAL OFFENTLIG FORVALTNING

Nederland scoret høyt på Digital Public Services på Digital Economy and Society Index (tredje best i EU). Nederland har tilsynelatende fått på plass nødvendig infrastruktur og utviklet et omfattende sett med digitale offentlige tjenester for innbyggere og næringsliv. På tidspunktet rapporten ble utarbeidet utvekslet 61% av nederlandske internettbrukere skjemaer med forvaltningen online. Kvaliteten på de digitale offentlige tjenestene er også blant de beste i EU. Også innenfor helsesektoren er Nederland langt framme, rangeringen på medisinsk datautveksling og eResept er henholdsvis nummer 2 og nummer 5.

INNOVASJONSRATE

Nederland scoret 44.51 av 100 på Innovation på Digital Evolution Index i 2013. Dette er under snittet på 49.25. Nederlands totalranking på denne indeksen var fallende i årene 2008-2013, noe som primært skyldtes en nedgang i omfanget av innovasjon.

FIGUR 21 NEDERLANDS UTVIKLING PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

VURDERING AV IKT-POLITIKKEN

Det er vanskelig å finne dokumentasjon som viser sammenheng mellom de politiske virkemidlene og resultatene som er oppnådd. Resultatene på de ulike internasjonale målingene viser likevel at Nederland har lyktes med å bygge en av de beste digitale infrastrukturene i Europa både når det gjelder nettverk med god båndbredde og når det gjelder infrastruktur for tilgang til offentlige tjenester.⁷³

Nederlands regjeringer økte investeringene i digitale tjenester fra det offentlige under finanskrisen (i likhet med flere andre land).⁷⁴ Nederland har satset på digitale tjenester fra det offentlige som et middel til å redusere kostnader samtidig som det gir bedre og mer brukervennlige tjenester.

Den nederlandske regjeringens innstrammings tiltak, som startet i slutten av 2010 medførte likevel til lavere private investeringer i IKT. En generell nedgang i etterspørselen medførte at investorer nølte med å investere i IKT-virksomheter.⁷⁵

Gjennomføring av tiltakene i NUP og I-NUP programmene har vært viktige grep for å bidra til digitalisering av offentlig sektor. Her har nok også avtalene med kommunene og delfinansiering av kommunenes implementering av statlige fellestjenester vært viktige bidrag for digitalisering i kommunene.

Nederland har nådd det ambisiøse målet satt i 2004 om å redusere landets samlede administrative kostnader med 25%, og har planer om nye besparelser innen 2018.

Et interessant grep som nevnes som et viktig bidrag til koordinert utvikling i ulike sektorer og nivå av offentlig sektor er referansearkitekturen NORA 3.0. Det er også interessant at alle interessentene i I-NUP har forpliktet seg til å benytte NORA 3.0.

Lucien Engelen, direktør i Radboud REshape Innovation Center, hevdet i februar 2015 at den nederlandske regjeringen i øyeblikket stoler for mye på privat sektor når det kommer til digital innovasjon.⁷⁶ Engelen mente også at programmene som startes er store og tunge, og at en mer fleksibel tilnærming med mindre programmer vil oppmuntre til større grad av oppstartskultur, større privat innflytelse og høyere tempo.

⁷³ (Nlnet foundation, 2014)

⁷⁴ (United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2014)

⁷⁵ (Chakravorti., et.al, 2015)

⁷⁶ (Engelen, 2015)

Prof. Franciska de Jong (Erasmus University and University of Twente) uttalte i september 2014 at den digitale agendaen har innrettet Nederlands nasjonale IKT-politikk mot EUs politikk.⁷⁷ Videre har den digitale agendaen tatt nederlandsk telepolitikk til neste nivå, bidratt til at IKT støtter økonomisk vekst og redusert den byråkratiske byrden for industrien.

Neelie Kroes uttalte på sin side at selv om Nederland har utmerket infrastruktur og er et av verdens ledende land når det gjelder IKT, så er det ingen grunn til selvtilfredshet. utfordringen for Nederland er å utnytte sin vitenskapsbase til å gjøre økonomien enda mer innovasjonsintensiv.

I den forbindelse har Nederlandske myndigheter satt opp tre langsiktige mål.⁷⁸

1. Nederland skal være topp 5 blant kunnskapsøkonomier i verden innen 2020. Dette vil gjøre dem svært attraktive blant internasjonale bedrifter på jakt etter investeringssteder. Det vil også gi gründere enkel tilgang til nye investorer og kvalifiserte medarbeidere for å sikre vekst.
2. Nederlandske utgifter til innovasjoner (FoU) skal øke til 2,5% av brutto nasjonalprodukt (BNP) innen 2020.
3. Offentlige og private aktører skal investere en kombinert sum av 500 millioner euro i kunnskap og innovasjon innen 2015. 40% må være finansiert av privat sektor.

⁷⁷ (Gameren, 2014)

⁷⁸ (Government of the Netherlands, u.d.)

NEW ZEALAND

New Zealand score generelt høyt på de ulike indikatorene. De scoret særlig bra på institusjonelle vilkår og digital offentlig forvaltning, men havnet lenger ned når det gjelder tilkoblingsmuligheter. I tillegg har innovasjonsraten vært synkende noen år. Dette kan kobles til at det er blitt vanskeligere å starte bedrift, blant annet på grunn av økt byråkrati.⁷⁹ Newzealendere er aktive på nett. Hele 92% av den voksne befolkningen benyttet internett i 2013.⁸⁰

Fakta:

- Folketall: 4,8 millioner
- Areal: 268 021 km²
- BNP per capita: USD 40.842
- Befolkningsandel i urbane områder: 86%
- Andel høyere utdanning: 46%
- Andel av befolkningen over 65 år: 14,75%
- Arbeidsledighet: 5,75%
- Internettbrukere: 92%
- Smarttelefonbrukere: 53,6%

Kilder: OECD og Digital Evolution Index.

OVERSIKT OVER IKT-POLITIKKEN

SENTRALE IKT-POLITISKE DOKUMENTER

Allerede i 1997 opprettet New Zealand en «IT Policy taskforce». Denne gruppen rådgav myndighetene, og i 2000 kom første «vision statement», som pekte ut en strategisk retning for digital offentlig forvaltning i New Zealand.⁸¹

Pr. 2015 er «ICT Strategy and Action Plan» (heretter IKT-strategi) det mest sentrale dokumentet for IKT-politikken i New Zealand. Nåværende IKT-strategi ble fastsatt i 2013 og gjelder til 2017. Gjennom innføring av strategien har newzealandske myndigheter ambisjoner om å spare NZD 100 millioner (ca. NOK 523 mill) hvert år.

“Innen 2017 vil New Zealands myndigheter at offentlige tjenester skal være radikalt endret til fordel for alle newzealendere – IKT spiller en nøkkelrolle for å gjøre det mulig»⁸²

IKT-strategien tar utgangspunkt i «Better public service» - programmet som kom i 2012. Programmet beskriver hva newzealandske myndigheter skal gjøre for å bedre offentlige tjenester frem mot 2017. Programmet har blant annet som mål å samle transaksjonsbaserte innbyggertjenester og tjenester for næringslivet på nettet.⁸³

IKT-strategien fokuserer på digitalt førstevalg, informasjonsstyring, deling av IKT-ressurser, lederskap og kultur og kvalitetssikring. Seks prinsipper er styrende for strategien.⁸⁴

- Sentralt ledet, men levert gjennom samarbeid
- Kundefokus: Kunnskap om kundene skal danne grunnlag for tjenstedesign og –leveranse.
- Pålitelighet: Innbyggerne skal stole på offentlig sektors evne til å ivareta personvernet
- Forenkling: Arbeidsprosesser skal endres slik at de forenkles
- Deling: Deling skal være hovedregelen, å holde ting for seg selv er unntaket
- Åpenhet og transparens: Informasjon som ikke direkte kan knyttes til enkeltpersoner skal være åpent for viderebruk og bidra til økonomisk og sosial gevinst

⁷⁹ (Westpack New Zealand, 2015)

⁸⁰ (Institute of Culture, Discourse & Communication Auckland University of Technology Auckland , 2014)

⁸¹ (Computerworld New Zealand, 2000)

⁸² (Department of Internal Affairs, 2015h)

⁸³ (E-post fra gcio@dia.govt.nz, 2015)

⁸⁴ (New Zealand Government, 2013)

En rekke departementer, etater og offentlige virksomheter er ansvarlige for å gjennomføre IKT-strategien og å sørge for at egne planer er i tråd med strategiens handlingsplan.

Tiltaksplanen til IKT-strategien har et fireårig perspektiv og skisserer tiltak som skal gjennomføres i perioden. Tiltaksplanen identifiserer hvilke etater som for hvert tiltak skal understøtte GCIO (General Chief Information Officer) i å gjennomføre endringer. Flere av tiltakene som gjøres går på tvers av etater og departementer og det er nødvendig med samarbeid på tvers.⁸⁵ Både GCIO, departementer og underliggende virksomheter gjennomgår sine planer årlig. Alle skal ha oppdaterte rullerende planer for de neste fire år med detaljerte planer for gjennomføring av IKT-tiltak de neste to årene.

IKT- POLITISKE GREP

DIGITAL TJENESTER FRA OFFENTLIGE VIRKSOMHETER

Som en oppfølging av IKT-strategien gjennomføres det to sentrale programmer: «Result 10» og «RealMe».

Result 10 dreier seg om oppfølging av selve IKT-strategien og tilhørende tiltaksplan. Her følges bruk av 10 sentrale tjenester opp og aggregeres mot målet om at over 70% av newzealendernes dialog med offentlige virksomheter skal skje digitalt innen 2017 (for disse 10 tjenestene). Målingene startet i 2012, og andelen var da 29,9%. I juni 2015 var resultatet 45,3%.⁸⁶

For å nå målet er det laget prinsipper for utvikling av tjenester. Transaksjonstjenester skal være «digital by design, digital by default og digital by choice».⁸⁷ Det betyr at sluttbrukertjenester skal utvikles digitalt, være første alternativet som tilbys og utformet slik at brukerne ønsker å ta digitale tjenester i bruk.

Felleskomponenter og fellesportalen govt.nz

RealMe er New Zealand sin eID som brukes til autentisering av brukere når de benytter digitale tjenester. Den er utviklet som et samarbeid mellom Innenriksepartementet og New Zealand post.⁸⁸

Govt.nz er felles tjenesteportal for offentlige virksomheter New Zealand. Gjennom govt.nz har alle innbyggere og næringsdrivende tilgang til informasjon og digitale tjenester hovedsakelig fra statlige virksomheter.⁸⁹

Govt.nz er bygd på samme kildekode som Storbritannia har brukt på GOV.UK. Målet med portalen er å gjøre det enklere for innbyggere å finne og benytte seg av informasjon og tjenester fra det offentlige. New Zealand benytter også samme designprinsipper som Storbritannia.

Portalen administreres av Innenriksepartementet, og er siden lansering i juli 2014 besøkt 2 847 963 ganger (data fra 8. sep. 2015) med ca 23 000 besøk hver dag.⁹⁰

Felles prosjektrammeverk

New Zealand har etablert et eget rammeverk for gjennomføring av IKT-relaterte prosjekter i offentlig sektor. Rammeverket er obligatorisk for staten og frivillig for regionadministrasjonene og kommunene. Hensikten er først og fremst å sikre kontroll over risiko og kvalitet i gjennomføring av prosjekter. Det er også laget tilsvarende rammeverk for drift og forvaltning av offentlige digitale tjenester. Rammeverkene er etablert for å sikre at IKT-

⁸⁵ Ibid

⁸⁶ (Department of Internal Affairs, 2015d)

⁸⁷ (Govt.nz, 2015)

⁸⁸ (New Zealand Government and New Zealand Post Limited, 2015)

⁸⁹ (Department of Internal Affairs, 2014)

⁹⁰ (New Zealand Government, 2015b)

investeringer leverer de forespeilede gevinstene, og er sammen med fireårige rullerende planer med på å koordinere innsatsen som gjøres på tvers av departementer og etater.⁹¹

Felles anskaffelser av IKT-tjenester i offentlig sektor

Et annet grep er samordning av IKT-relaterte anskaffelser på tvers av offentlige virksomheter. Anskaffelsene gjøres via ICT.govt.nz, og er åpen for offentlige virksomheter. Målet med ordningen er å ta ut stordriftsfordeler som felles anskaffelser gir, men også bidra til mer standardisert IKT-portefølje og dermed bedre muligheter for digital kommunikasjon.

Innkjøp av felles IKT-tjenester ledes av GCIO sitt anskaffelsesteam. Teamet er ansvarlig for alle innkjøp og kontrakhåndtering i regi av denne ordningen. I en nylig gjennomgang hylles teamet for å være den mest effektive innkjøpsetaten i landet.⁹²

GCIO planlegger å samordne alle innkjøp av programvare. Til nå har slike innkjøp vært gjennomført i hver enkelt virksomhet. Dette vil snu opp ned på måten offentlige virksomheter kjøper og forvalter sine programvareavtaler med globale leverandører. Anskaffelsesteamet til GCIO vil i fremtiden ha ansvaret for alle anskaffelser og all lisenskontroll.

UTBYGGING AV NETTVERK

Regjeringen ser utbygging av bredbånd og mobildekning er viktig for New Zealands økonomiske vekst og for å øke konkurranseevnen internasjonalt. De har derfor besluttet å investere over NZD 1,5 milliarder (ca. NOK 7,8 mrd.) innen 2019 for å levere raskere og bedre internett i to initiativer, ultraraskt bredbånd-initiativet (Ultra Fast Broadband Initiative; UFB) og initiativet for bredbånd på landet (Rural Broadband Initiative; RBI).⁹³ Målet er at 97,8% av newzealendere skal ha tilgang til raskere bredbånd innen 2019.

Ansvaret for utbygging av UFB er gitt til den statlige virksomheten Crown Fiber Holdings. Selve utbyggingen gjennomføres i samarbeid med privat sektor, og fire private aktører har kontrakter for å bygge ut UFB-nettet.

RBI bygges ut av selskapene Chorus og Vodafone i kontrakter verdt NZD 300 millioner. Løsningen leveres gjennom en kombinasjon av fast og trådløst nett.

SATSING PÅ ÅPNE DATA

New Zealand har en historie for å ha åpne og gjennomsiktige myndigheter. Tilgjengeliggjøring av åpne data for viderebruk er derfor helt naturlig i New Zealand og har lenge vært et prioritert politisk område. I siste Open Data Barometer Global Report er New Zealand på fjerde plass totalt.⁹⁴

The State Service Commission gjennomfører undersøkelser hvert andre år for å undersøke newzealenderes tillit til og tilfredshet med offentlig sektor. Undersøkelsen viser at 73% av innbyggerne er fornøyd med offentlige tjenester og at 77% stoler på myndighetene. Det er en økning fra 2006 der man scoret henholdsvis 5 og 10 prosentpoeng lavere. Begge disse to har ligget jevnt siden 2012.⁹⁵

⁹¹ (Department of Internal Affairs, 2015c)

⁹² (Department of Internal Affairs, 2015b)

⁹³ (Ministry of Business, Innovation & Employment, 2015b)

⁹⁴ (English, B. & Upston, L., 2015)

⁹⁵ (State Services Commission, 2015)

NZ har et «Open Government and Data programme» (opprettet i 2008). Programmet er et samarbeid mellom viderebrukere, åpne datacommunities», det sivile samfunn og leverandører. Programmet gir råd og støtte til offentlige virksomheter om hvordan de skal administrere og tilgjengeliggjøre sine data.⁹⁶

I 2011 kunngjorde the Cabinet en erklæring om åpen og transparent forvaltning (Declaration on Open and Transparent Government) som forplikter offentlige virksomheter til aktivt å tilgjengeliggjøre offentlig data. Prinsippene for forvaltning av data i offentlige virksomheter er at data må være åpne, troverdige, gyldige, godt administrert, og tilgjengelige, uten kostnad. Personlig informasjon må beskyttes.⁹⁷

På data.govt.nz ligger det tilgjengelig 3517 datasett utgitt av NZ myndigheter. Siden 2011 er siden besøkt 240 773 ganger (pr. 09.09.15).⁹⁸

VEKST OG INNOVASJON

Departementet for næring, innovasjon og arbeid (Ministry of Business, Innovation & Employment) er ansvarlig for program for innovasjon i New Zealand.⁹⁹ I vekstagendaen (The Business Growth Agenda) er det satt opp syv aktuelle initiativ for å bedre innovasjonsraten.¹⁰⁰ Styrket forskning og utvikling av bedre infrastruktur gjennom utbygging av bredbånd er IKT-politiske tiltak i denne agendaen.

New Zealand har en høy innovasjonsrate på IKT-området. Dette kan skyldes en innovasjonsvillig bransje, satsing på viderebruk av åpne data, men også en bevisst politikk på området (jmfør The Business Growth Agenda).

En studie fra Statistics New Zealand viser at det er en særlig sterk kobling mellom næringsdrivendes IKT-bruk og vekst. Bedrifter som tar aktivt i bruk IKT har jevnt over høyere vekst enn de som er tregere med å ta i bruk IKT. Vekstforskjeller mellom ulike virksomheter kan selvsagt forklares ved forhold i de ulike bransjene, men denne faktoren forklarer ikke alt. Siden New Zealand er geografisk isolert så gir bruk av IKT store muligheter for internasjonal vekst. IKT kan sånn sett bryte ned en del tradisjonelle hindre for internasjonal handel. Bestillingsskjema på nett, elektroniske ordrebekreftelser, digitale produktkataloger, eFaktura m.m. er eksempler på tjenester som bedriftene som har størst vekst benytter seg av.¹⁰¹

ORGANISERING OG ANSVAR FOR IKT-POLITIKKEN

NASJONALT NIVÅ

New Zealand har en delvis sentralisert modell for gjennomføring av IKT-politikken. Allerede i 1995 startet sentraliseringen, da Handelsdepartementet fikk et ansvar for IKT. I 1997 ble dette overført til Innenriksdepartementet. I 2012 ble stillingen som statens IKT-sjef, General Chief Information Officer (GCIO) opprettet. Rollen innehas av Innenriksdepartementets leder.

GCIO har fått myndighet ut over eget departement for å samordne offentlige virksomheters IKT-satsing. Det meste av myndigheten kommer fra ministerdirektiv («Ministerial directives») til statlig sektor. I tillegg er myndigheten understøttet av noen sentrale lover og forskrifter som gjør at GCIO har myndighet i hele statlig sektor («Crown entities»).¹⁰²

⁹⁶ (English, B. & Guy, N. , 2011) og (Department of Internal Affairs, 2015e)

⁹⁷ (Department of Internal Affairs, 2014)

⁹⁸ (Department of Internal Affairs, 2015g)

⁹⁹ (Ministry of Business, Innovation & Employment, 2015a)

¹⁰⁰ (New Zealand Government, 2014)

¹⁰¹ (Statistics New Zealand, 2013)

¹⁰² (New Zealand Legislation, 2004), (Cabinet Office Wellington, a), (Cabinet Office Wellington, b) og (State Services Commission, 2014)

GCIO sitt ansvar innebærer i hovedtrekk:

- Utforme policy, retning og standard for statlig sektors IKT-bruk
- Forbedre rammeverket og styringsprinsipper for IKT-investeringer på tvers av statsforvaltningen
- Etablere og administrere alle statlige IKT-tjenester
- Utvikle felles IKT-ressurser
- Kvalitetssikre IKT-prosjekter og-løsninger i staten

For å støtte opp under prinsippet om sentral styring og samarbeid om gjennomføring, har GCIO satt opp et partnerrammeverk som sikrer involvering av nøkkelpersoner fra offentlige virksomheter og departementer i IKT-arbeidet. Partnerne i samarbeidet gir innspill til valg av retning i IKT-politikken og strategiske råd om gjennomføring. De skal også sikre at IKT-strategien er i tråd med overordnede føringer og behov ute i forvaltningen.¹⁰³

Partnerrammeverket består av en strategisk ledergruppe, samt faggrupper som skal støtte ledergruppen. Faggruppene inkluderer¹⁰⁴:

- Teknologigruppe
- Gruppe for strategisk investering
- Informasjonsgruppe
- Gruppe for tjenesteinnovasjon
- Gruppe for åpne data og gjennbruk
- Gruppe for informasjonssikkerhet og personvern

Utbygging av infrastruktur er underlagt Ministry of Business, Innovation & Employment (MBIE). MBIE er ansvarlig for regulering av telekommunikasjon, inkludert utbygging av bredbånd.¹⁰⁵

REGIOANALT OG LOKALT NIVÅ

Kommunene har autonomitet til å igangsette egne IKT-prosjekter og utvikle egne tjenester innenfor eget budsjett. Men de har full mulighet til å benytte seg av alle felles IKT-ressurser og andre GCIO-initiativ som kan forenkle IKT-anskaffelser og forvaltningen av egne IKT-løsninger billigere og bedre.

Regionene er også autonome, men med samme mulighet som kommunene til å benytte felles IKT-ressurser. Både Canterbury og Wellington-regionene har i sin strategi og plandokumenter for økonomisk utvikling innbakt utbygging av bredbånd som sentrale virkemidler.¹⁰⁶

¹⁰³ (Department of Internal Affairs, 2015f)

¹⁰⁴ Ibid

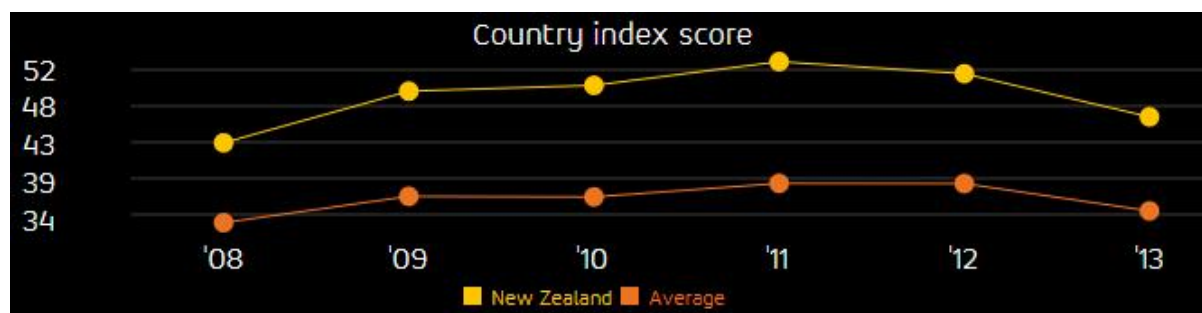
¹⁰⁵ (Ministry of Business, Innovation & Employment, 2015d)

¹⁰⁶ (Greater Wellington, 2012) og (Environment Canterbury Regional Council, 2015)

RESULTAT PÅ INTERNASJONALE INDEKSER

SAMLET RESULTAT

New Zealand havnet på 15. plass i **Digital Evolution Index** i 2013. Indikatorene for tilbud, etterspørsel, institusjoner og innovasjon var alle over snittet blant landene i undersøkelsen. New Zealand ble plassert i «Stand Out»-kategorien for land som historisk har prestert godt på digitalisering, og fortsetter å være på en oppadgående bane. Landet hadde en positiv utvikling på indeksen i årene 2008-2013 og ble beskrevet som et land i langsom fremmarsj til tross for en nedgang i resultatet mellom 2012 og 2013.

FIGUR 22 NEW ZEALAND SIN TOTALSCORE PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

På **ICT Development Index** i både 2013 og 2012 havnet New Zealand på 19. plass av alle landene i undersøkelsen. Landet oppnådde en økning i totalscore fra 2012 til 2013.

RESULTAT PÅ SENTRALE INDIKATORER

I motsetning til de øvrige landene i denne rapporten er det naturlig nok ikke tilgjengelig tall fra DESI 2015 siden denne bare måler EU-land. I stedet er det benyttet andre kilder for å supplere informasjonen om New Zealand.¹⁰⁷

INSTITUSJONELLE VILKÅR

På denne indikatoren på Digital Evolution Index ble New Zealand rangert på 5. plass. Både resultatet og plasseringen var relativt stabil hvert år fra 2008-2013.

TILKOBLINGSMULIGHETER

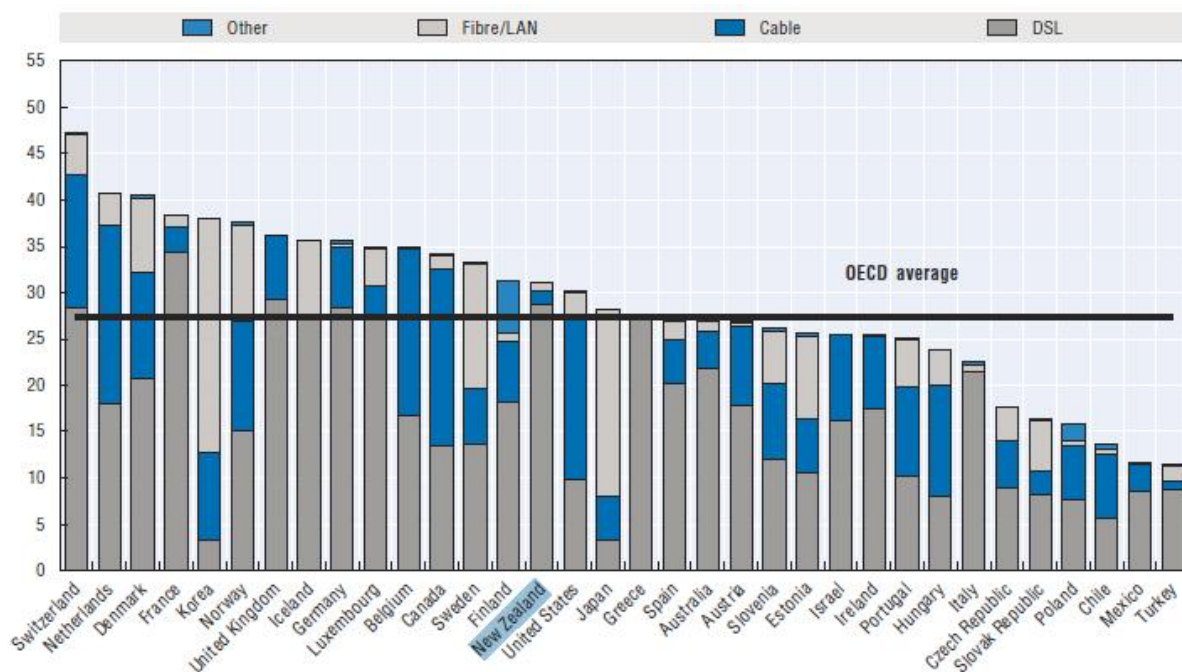
Resultatet på «Supply» på Digital Evolution Index holdt til en 21. plass. Resultatet har holdt seg stabilt i årene 2008-2013.

New Zealand fikk en 30. plass på IKT-tilgang på ICT Development Index i 2013. Det er bemerkelsesverdig at dette representerte en nedgang fra året før der de fikk 23. plass.

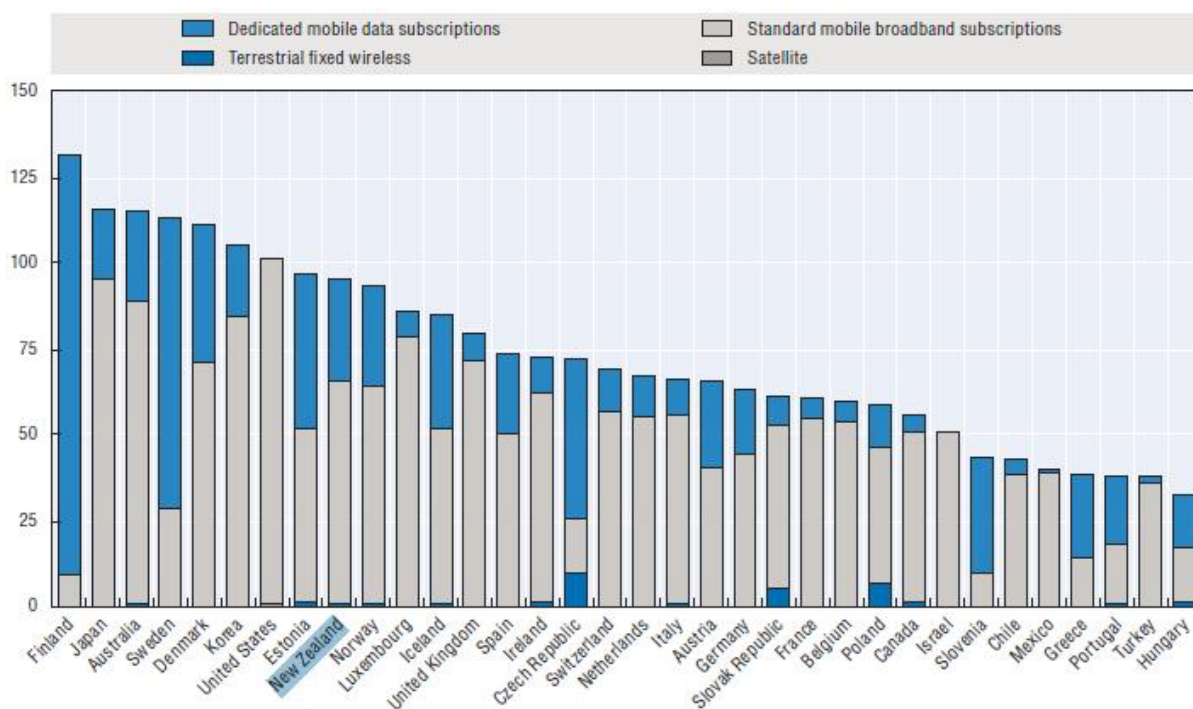
Gratis WiFi er tilgjengelig i de store byene som Auckland, Rotorua, Wellington og Dunedin, men er ikke vanlig i små byer eller landlige områder.¹⁰⁸ New Zealand er relativt langt fremme når det gjelder utbygging av mobile og trådløse nettverk (9. plass blant OECD-landene), men ligger lenger tilbake på utbygging av faste nett med god båndbredde (15. plass blant OECD-landene).

¹⁰⁷ (Institute of Culture, Discourse & Communication Auckland University of Technology Auckland , 2014) og (Statistics New Zealand, u.d.)

¹⁰⁸ (100% Pure New Zealand, u.d.)

FIGUR 23 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER PROSENTANDEL INNBYGGERE SOM HAR ABONNEMENT PÅ FAST BREDBÅND (NEW ZEALAND PÅ 15. PLOSS)

FIGUR 24 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER ANTALL ABONNEMENT AV MOBILT BREDBÅND PER 100 INNBYGGERE (NEW ZEALAND PÅ 9. PLOSS)

MENNESKELIG KAPITAL

New Zealand scoret høyt på IKT-ferdigheter på ICT Development Index i 2013 med en rangering på 11. plass av 166 land i undersøkelsen, samme resultat som i 2012.

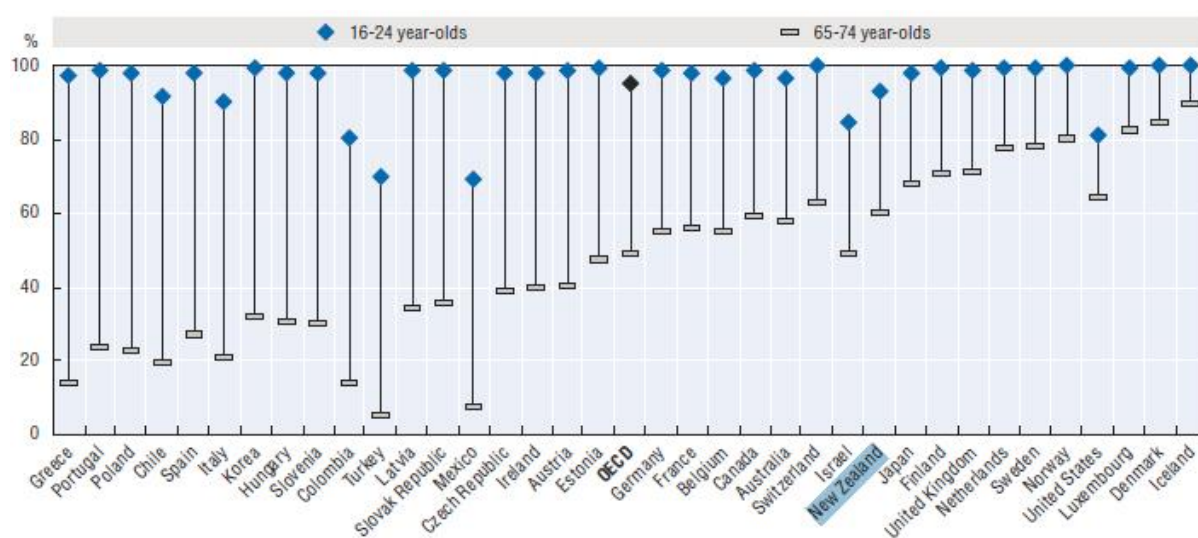
Selv om det generelle ferdighetsnivået er høyt har det blitt hevdet at New Zealand lider av kronisk mangel på IKT-spesialister, noe som tvinger arbeidsgivere til å ansette fra utlandet.¹⁰⁹

3,2 prosent av den nasjonale arbeidsstyrken jobbet med IKT i 2012.¹¹⁰ I den samme rapporten ble det anslått at antallet nyutdannede med IKT-spesialiteter ville øke fra 1200 i 2011 til mellom 1600 og 1900 hvert år fra 2015.

INTERNETTBRUK

Prosentandelen av internettbrukere i New Zealand har steget jevnt siden 2007, da 82% av respondentene var internettbrukere, til 92% i 2013.¹¹¹ Bruken av mobile håndholdte enheter har steget i høyt tempo, fra 8% av internettbrukere i 2007 til 69% i 2013. I 2013 følte 73% av newzealenderne at internett var viktig eller svært viktig i deres hverdag, mot 56% i 2007.

Forskjellen mellom unge og gamle er relativt lav i OECD-sammenheng. Om lag 96% av de unge benytter internett, mot 60% av de eldre mellom 65 og 74 år.

FIGUR 25 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER FORSKJELLER I INTERNETTBRUK (NEW ZEALAND PÅ 11. Plass)

DIGITALE BEDRIFTER

Bedrifter i New Zealand er i høy grad tilkoblet til internett¹¹² (96%). I 2014 brukte nesten en fjerdedel av virksomheter med internett en fiberoptisk forbindelse, og ytterligere 13 prosent planla å koble til innen et år.¹¹³

90% av bedriftene bruker internett til banktjenester. Rundt 75% av bedriftene bruker internett til kommunikasjon med det offentlige, og omtrent en like stor andel bruker internett til å kjøpe varer og tjenester. Bedriftene er mindre utviklet i å motta bestillinger på nettet – bare 45% rapporterte at de gjorde det i 2012.

DIGITAL OFFENTLIG FORVALTNING

New Zealand ble rangert som nummer 9 på eGovernment Development Index (EGDI) i 2014. Dette var en oppgang fra 2013 da de havnet på 13. plass. På indikatoren som måler tilgang på digitale tjenester (Online Service Delivery) havnet New Zealand på 15. plass av de 166 landene i undersøkelsen.

¹⁰⁹ (Ministry of Business, Innovation & Employment, 2015c)

¹¹⁰ (Ministry of Business, Innovation & Employment, 2013)

¹¹¹ (Institute of Culture, Discourse & Communication Auckland University of Technology Auckland, 2014)

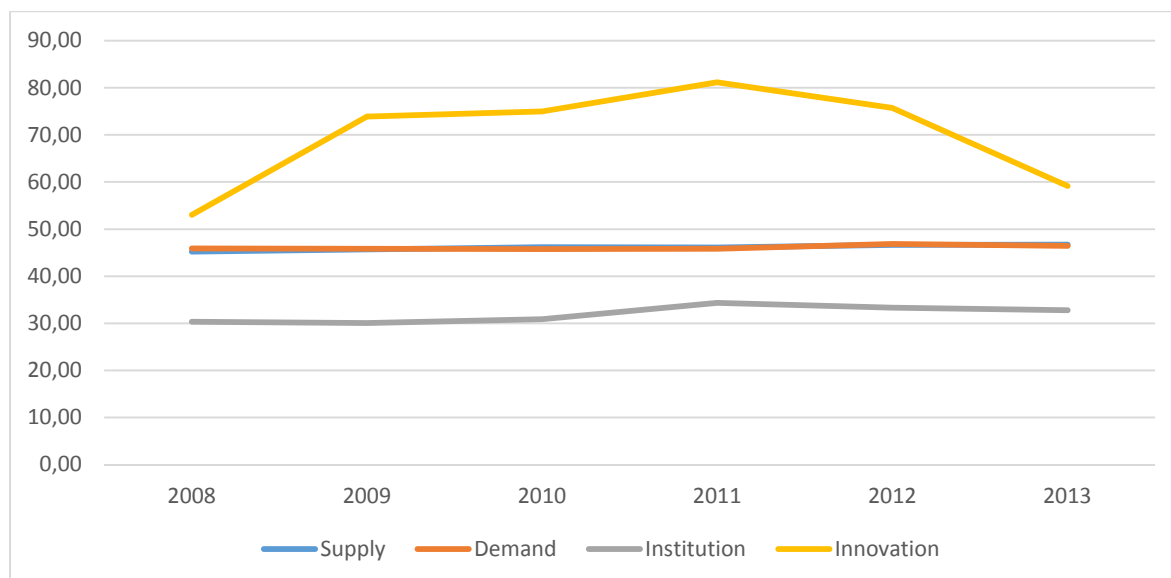
¹¹² (Sapare, 2014)

¹¹³ (Statistics New Zealand, 2015)

New Zealand trekkes fram som forbilledlig når det gjelder leveranse av et høyt antall transaksjonsbaserte tjenester på nett. I tillegg nevnes det at de har kommet langt med sin «all-of-government»-tilnærming for samordning av anskaffelser i offentlig sektor¹¹⁴.

INNOVASJONSRATE

New Zealand ble rangert på 12. plass når det gjelder innovasjonsrate på Digital Evolution Index i 2013. Som grafen under viser har landet hadde landet en betydelig nedgang i resultat på innovasjon i 2012. I 2011 ble New Zealand rangert som nummer 5.

FIGUR 26 NEW ZEALANDS UTVIKLING PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

VURDERING AV IKT-POLITIKKEN

Det finnes få vurderinger eller forskning direkte relatert til IKT-strategien eller tidligere politiske grep. Det er likevel mange ting som tyder på at New Zealand er i ferd med å lykkes med sin IKT-politikk. En stadig vekst i antall offentlige tjenester, vekst i antall næringsdrivende og innbyggere som benytter digitale tjenester og en offensiv bredbåndsutbygging er indikatorer på dette.

Innenriksdepartementet har estimert at utbredelse av felles IKT-ressurser har spart IKT-utgifter i 100 offentlige virksomheter på tilsammen 70 million NZD (350 million NOK) siden 2012. I tillegg kommer innsparingen som dreier seg om raskere saksbehandling, bedre datakvalitet, forenkling for innbyggere og næringsdrivende m.m.¹¹⁵

Ifølge Innenriksdepartementet har etablering av en GCIO og økt sentralstyring med tilstrekkelig myndighet og budsjettfullmakter vært et viktig grep som har medført at det ble fart på digitaliseringen. I tillegg peker de på IKT-strategien som styres sentralt, men som offentlige virksomheter er pålagt å følge opp. Dialog og kontakt på tvers gjennom GCIO sitt partnernettverk trekkes også frem.¹¹⁶

¹¹⁴ (Ministry of Business, Innovation and Employment, 2015e)

¹¹⁵ (Department of Internal Affairs, 2015a)

¹¹⁶ (Department of Internal Affairs, 2015a)

I en artikkel fra 2013 ble data.govt.nz diskutert. Portalen har oversikt over og grensesnitt til de fleste åpne offentlige dataene i New Zealand. Men mange datasett var ikke lagt ut, metadata manglet for en del datasett som faktisk lå der og mange datasett var bare lenker.¹¹⁷

New Zealand vurderes likevel som fjerde best i verden når det gjelder tilgjengeliggjøring av åpne data med over 3500 datasett tilgjengelig. Det kan tillegges at data.govt.nz har hatt 240 000 brukere siden den åpnet i 2011, og kun 128 besøkende i snitt siste uke (per uke 37, 2015).¹¹⁸

¹¹⁷ (Oh, 2013)

¹¹⁸ (Department of Internal Affairs, 2015g)

STORBRITANNIA

Storbritannia er rangert høyt på de tre indeksene som er lagt til grunn i denne rapporten. På alle indikatorene som vurderes er Storbritannia rangert over gjennomsnittet. Men de har mye å gå på når det gjelder å ta i bruk IKT i næringsliv og å tilby digitale tjenester fra offentlig forvaltning. På sistnevnte indikator har Storbritannia likevel hatt en positiv utvikling. Storbritannia er rangert som det beste landet i EU på indikatorene bruk av åpne data og andelen som handler på internett.

OVERSIKT OVER IKT-POLITIKKEN

SENTRALE IKT-POLITISKE DOKUMENTER

Gjeldene IKT-politikk for offentlige sektor er fastlagt i den offentlige digitaliseringsstrategien (The Government Digital Strategy) fra 2012, revidert i 2013. Strategien er utarbeidet med visjonen om digitalt førstevalg («Digital by Default»)¹¹⁹. Strategien gjelder staten, dvs. departementer, direktorater og offentlige virksomheter direkte underlagt disse og deres digitale tjenester og den informasjonen de behandler.

Digitaliseringsstrategien skal bidra å realisere The Civil service reform plan (2012), en reform med mål om å redusere offentlig forbruk, samtidig som kvaliteten i tjenestene opprettholdes.¹²⁰ Offentlig forvaltning yter en rekke tjenester til innbyggerne og næringsliv samt bistand til utvikling og implementering av policyer. En betraktelig andel av tjenestene er transaksjonsbaserte som f.eks. utbetaling av trygd og pensjon.

Visjonen i den offentlige digitaliseringsstrategien er at transaksjonstjenestene skal forenkles, forbedres og effektiviseres og gjøres brukervennlige. Alle tjenester som har over 100 000 transaksjoner pr. år skal redesignes. Gjennom å gjøre de digitale tjenestene så gode at folk bruker dem, anslår de britiske myndighetene å spare GBP 1,8 mrd. årlig.

For å muliggjøre strategiens visjon har strategien fire overordnede mål.¹²¹

- Gjøre digitale tjenester så gode at brukerne velger å bruke dem
- Støtte de som ikke er på nett
- Bygge digital kompetanse og IKT-ressurser på tvers av myndighetene
- Bruke IKT (digitalisering) for å forbedre politikktutformingen

Et annet viktig dokument er rapporten om strategi for digitalt førstevalg som Cabinet Office utarbeidet og la fram i 2010: «Directgov 2010 and Beyond: Revolution not Evolution»¹²². I denne rapporten ble tiltaket om oppretting av GDS og satsingen på en felles tjenesteportal mot offentlig sektor lansert.

Fakta om Storbritannia

- Folketall: 64 millioner
- Areal: 209 331 km²
- BNP per capita: USD 39 351
- Befolkningsandel i urbane områder: 80%
- Andel høyere utdanning: 46,9%
- Andel av befolkningen over 65 år:
- Arbeidsledighet: Ca. 7,5 %
- Internettbrukere: 89,8% (82,9% av voksne)
- Andel smarttelefonbrukere: 65%

Kilder: OECD og Digital Evolution Index.

¹¹⁹ (Cabinet Office, 2012b)

¹²⁰ (Cabinet Office, 2012a)

¹²¹ (Cabinet Office, 2013a)

¹²² (Fox, 2010)

Strategien for digital inkludering (The Digital inclusion strategy) (2014-2018) er også et sentralt dokument. Inkluderingsstrategien er laget med utgangspunkt i at 11 millioner av Storbritannias innbyggere mangler grunnleggende digitale ferdigheter. Den slår fast at uten tilgang, ferdigheter, motivasjon og tillit vil folk fortsette å være digitalt ekskludert og uten reelle muligheter til jobb, helsetjenester, utdanning, sosial deltakelse, politisk deltakelse m.m.¹²³ Strategien peker på hva offentlig sektor, private virksomheter og frivillige organisasjoner skal gjøre for å øke digitale inkludering. En rekke organisasjoner, både offentlige og private, har signert en avtale som binder dem til å følge prinsipper som fremmer digital inkludering.¹²⁴ I samarbeid skal de redusere antallet som ikke er på nett, med et mål om at alle som kan skal inneha digitale ferdigheter innen 2020.

Storbritannia har også «The digital communications infrastructure strategy» (2015) som legger føringer for utbygging av mobile og faste bredbåndsnettverk slik at de er tilgjengelige med nok kapasitet i fremtiden.¹²⁵ I tillegg er det etablert strategi for utnyttelse av data både sentralt i departementene og i offentlige virksomheter for øvrig «UK Data capability strategy: seizing the data opportunity».¹²⁶ Denne beskriver tre hovedstrategieer for utnyttelse av den stadig økende mengden av data i Storbritannia; menneskelig kapital, verktøy og infrastruktur og tilgjengeliggjøring av offentlige data. Gjennom mellom annet en tilpasningsdyktig data-infrastruktur, forskning på innovasjon innen dataanalyse i verdensklasse, og tilgjengeliggjøring av offentlige data skal Storbritannia være verdensledende på bruk av sortdata.

IKT-politiske grep

DIGITALE TJENESTER FRA DET OFFENTLIGE

Realisering av digitaliseringsstrategien skal gjøre det enklere for innbyggerne å benytte seg av tjenester på nett, digitalisert saksflyt og saksbehandling i offentlige virksomheter og i så måte bidra til å redusere offentlige utgifter.¹²⁷

Digitaliseringsstrategien peker på 11 satsingsområder med tilhørende tiltak som ønskes utført i løpet av strategiperioden. Tiltakene følges opp av insentiver og krav. Strategien inneholder også 11 prinsipper med underliggende tiltak som støtter opp under de overordnede målene.¹²⁸

- Forbedre departementenes digitale lederskap
- Utvikle digitale kapabiliteter i hele forvaltningen
- Redesigne transaksjonsbaserte tjenester til å møte en ny «digital by default» tjenestestandard
- Fullføre overgangen til GOV.UK
- Øke antallet mennesker som benytter digitale tjenester
- Yte støtte til folk som sjelden eller aldri har vært på nettet
- Åpne for at små og mellomstore bedrifter kan konkurrere om å levere IKT-tjenester til offentlig sektor
- Bygge en felles teknologiplattform for «digital by default»-tjenester
- Fjerne unødvendige barrierer i lovverket
- Basere beslutninger på nøyaktig og rettidig styringsinformasjon
- Forenkle måten regjeringen utformer politikk og kommuniserer med innbyggerne på

¹²³ (Cabinet Office & Government Digital Service, 2014a)

¹²⁴ (Cabinet Office & Government Digital Service, 2014b)

¹²⁵ (Department of Culture, Media & Sport, 2015)

¹²⁶ (Department for Business, Innovation & Skills, 2013) og (data.gov.uk, c)

¹²⁷ (Cabinet Office, 2012b)

¹²⁸ Ibid

Hvert kvartal utgir the Cabinet Office og General Digital Service (GDS) en framdriftsrapport som beskriver hva som er gjort for å realisere strategien i løpet av de siste tre månedene. Framdriftsrapportene finner man på GOV.UK.¹²⁹

Felles tjenesteportal - GOV.UK

Et viktig politisk grep er satsingen på GOV.UK som felles tjenesteportal. Portalen gir britiske innbyggere og næringsliv tilgang til digitale offentlige tjenester med tilhørende informasjon. Også tjenester og informasjon fra regioner og kommuner er tilgjengelig på GOV.UK. GOV.UK sørger for at alle tjenestene er utformet likt og med standardisert brukergrensesnitt.¹³⁰

Tidligere var inngangen til myndighetene gjennom Directgov, en portal som linket videre til separate portaler for hver enkelt offentlig virksomhet. GOV.UK er nå den felles portalen for tilgang til alle digitale tjenester fra offentlige virksomheter. Migreringen av alle statlige virksomheteres portaler var ferdig i desember 2014, og siden da har bruken av portalen økt betraktelig. Med et snitt på over 12 millioner unike brukere hver uke er GOV.UK den 25. mest besøkte portalen i Storbritannia.¹³¹

GOV.UK ble opprettet av og forvaltes av GDS, i tett samarbeid med alle departementer for å sørge for at nøyaktig og oppdatert informasjon publiseres.

FIGUR 27 UNIKE BRUKERE AV GOV.UK.¹³²

Koden som er utviklet på GOV.UK er lisensiert som åpen kildekode (open source). Åpen kildekode betyr at andre kan videreutvikle koden og gjenbruke arbeid som ligger bak GOV.UK. New Zealand sin tjenesteportal GOVT.NZ er bygget på denne kildekoden og leverer ny kode tilbake.¹³³

For at en tjeneste skal bli godkjent for publisering på GOV.UK så må den tilfredsstillende digitalt førstevalg standarden. Denne består av 18 kvalitetskrav som alle må tilfredsstillende i GDS sin kvalitetsikring av tjenesten før den publiseres. Ingen tjenester som ikke tilfredsstillende disse kravene blir publisert. Dette har bidratt til at alle tjenester har samme brukskvalitet og gjør at brukerne kjenner seg igjen i tjenestene.¹³⁴

¹²⁹ (Cabinet Office, 2015)

¹³⁰ (GOV.UK, b)

¹³¹ (Cabinet Office & Government Digital Service, 2015b) og (GOV.UK, 2014a)

¹³² (GOV.UK, 2015)

¹³³ (Cabinet Office & Government Digital Service, 2015a) og (Katsonis, Maria, et.al, 2015)

¹³⁴ (Government Digital Service, b)

UTBYGGING AV NETTVERK

Det britiske finansdepartementet spiller en rolle i å legge til rette for private investeringer i Storbritannias IKT-infrastruktur inkludert utbygging av bredbånd. Dette gjøres blant annet ved å gi garantier ved finansiering av bredbåndsutbygging gjennom UK Guarantees Scheme. Med ordningen garanterer britiske myndigheter at den som finansierer et infrastrukturprosjekt vil få tilbakebetalt lån til bredbåndsutbygging i sin helhet, på tid, uavhengig av prosjektets suksess. Ordningen ble introdusert i 2012 for å akselerere infrastrukturbygging som følge av lav kapitaltilgang i markedene. Gjennom ordningen kan utbygging, som uten statlige garantier ville stoppet opp, gjennomføres.¹³⁵

Selv om det gis garantier opererer myndighetene etter prinsippet om at markedet skal regulere seg selv, med kun minimal innblanding der det er nødvendig for å sørge for et effektivt marked.¹³⁶

Britiske myndigheter investerer GBP 1 milliard i perioden til 2013 til 2017 for å forbedre mobil- og bredbåndsinfrastruktur i Storbritannia. I dag er bredbånd med hastighet over 24Mbps tilgjengelig for 80% av Storbritannias befolkning. Innen 2016 er ambisjonen å levere ultraraskt bredbånd til 90% av befolkningen, og øke til 95% i 2017.¹³⁷

SAMORDNET INNKJØP FOR HELE OFFENTLIG SEKTOR VIA DIGITAL MARKETPLACE OG G-CLOUD

Et annet viktig politisk grep er satsingen på samordnede IKT-anskaffelser. «Digital marketplace» er en digital markeds plass som samordner innkjøp for hele offentlig sektor. Målet med tjenesten er å øke det offentliges innkjøp fra små og mellomstore bedrifter og å redusere tiden det tar å anskaffe en tjeneste. Markeds plassen og anskaffelsene knyttet til den forvaltes av GDS.

Den digitale markeds plassen bygger på «G-Cloud» (offentlig sky)-rammeverket som er en generell avtale med leverandører og legger rammevilkårene for hvordan tjenester skal kjøpes. Leverandørene som inngår rammeavtaler kan tilby sine tjenester til hele offentlig sektor på markeds plassen.

G-Cloud skal bidra til å tjenesteorientere IKT-leveranser. Alle tjenestene som leveres i Digital marketplace er skytjenester. Over 1200 leverandører tilbyr samlet mer enn 13 000 tjenester innen kategoriene Infrastructure as a service (IaaS), Platform as a Service (PaaS), Software as a Service (SaaS) og Specialist Cloud Services (SCS). Tjenestene leveres med faste, ikke-forhandlingsbare priser.¹³⁸

Digital marketplace ble lansert i februar 2015, da den erstattet Cloud store. I løpet av de to første månedene hadde markeds plassen omsatt for GBP 516 millioner.¹³⁹

ÅPNE DATA

Storbritannia satser stort på bruk av åpne data og er ledende i verden på området. På Open Data Barometer (2013) er de rangert som nummer 1 i verden og de er øverst på europeiske oversikter om åpne data.¹⁴⁰ Hensikten med å gjøre dataene tilgjengelige for allmennheten er å stimulere til innovasjon. I tillegg skal åpne data bidra til en transparent offentlig forvaltning som styrker demokratiet.¹⁴¹

¹³⁵ (National Audit Office, 2015)

¹³⁶ (Department of Culture, Media & Sport, 2015)

¹³⁷ (Department for Culture, Media & Sport, 2014)

¹³⁸ (Cabinet Office, 2013b)

¹³⁹ (GOV.UK, a)

¹⁴⁰

(Open Data Institute, b) og (European Commission, 2015e)

¹⁴¹ (Cabinet Office, 2013a)

Åpne offentlige data er samlet på data.gov.uk. «The Transparency and Open Data Team» i the Cabinet Office er ansvarlig for å følge opp at offentlige virksomheter registrerer sine datasett og at de publiseres på data.gov.uk.¹⁴² Pr. september 2015 er 22 186 datasett tilgjengelige på data.gov.uk.¹⁴³

Arbeidet med åpne data er støttet av «The Open Data Institute» (ODI), som er startet av Sir Tim Berner Lee (grunnleggeren av the world wide web). Nystartede bedrifter har med støtte fra ODI benyttet seg av åpne data for å utvikle tjenester som det er behov for. Tjenester knyttet til offentlige anskaffelser, innsparing i helsesektoren, smarte byer, effektiv energibruk, 3D-printing og arbeid med funksjonshemmede er noen eksempler. Åpne data har bidratt til innovasjon og nye forretningsmodeller i Storbritannia.¹⁴⁴

ORGANISERING OG STYRING AV IKT-POLITIKKEN

NASJONALT NIVÅ

Storbritannias digitaliseringsstrategi er utformet av the Cabinet Office, mens departementene og Government Digital Service (GDS) har ansvar for gjennomføring av tiltakene i strategien. I utgangspunktet omfatter strategien kun staten.

Hvert departement har ansvar for å utforme og gjennomføre en egen digitaliseringsstrategi som beskriver hvordan de vil etablere digitalt førstevalg for sine tjenester på en brukervennlig måte. Departementenes strategier skal bygge på og støtte opp under regjeringens strategi og de prinsippene som er utformet i den. GDS skal støtte departementene i realisering av strategien.¹⁴⁵

GDS ble opprettet i april 2011 med ansvar for gjennomføring av strategien for digitalt førstevalg og er underlagt Cabinet Office.¹⁴⁶ GDS, som inntil nylig ble ledet av Mike Bracken, har ansvar for å lede den digitale transformasjonen av offentlig sektor i Storbritannia og å sørge for at digitale tjenester blir førstevalg for innbyggere og næringsdrivende.¹⁴⁷

GDS samarbeider tett med departementer og direktorater for å implementere tiltakene i digitaliseringsstrategien.¹⁴⁸ GDS har fått fullmakt til å redesigne og å sentralisere alle offentlige digitale tjenester på GOV.UK som nå er eneste tjenesteportal for staten. GDS har definert en ny standard for utforming av tjenester kalt standard for digitalt førstevalg.¹⁴⁹ Alle tjenester som finnes på GOV.UK er redesignet i henhold til denne standarden.

Strategi for utbygging av digitale nettverk (The Digital Communications Infrastructure Strategy) er underlagt the Department for Culture, Media and Sport. Strategien berører bredåndsoperatører så vel som lokale myndigheter. Garantistordningen «The UK Guarantees Scheme», som er innført for å støtte opp under utbyggingen av infrastruktur, er underlagt det britiske finansdepartementet.

Common Technology Service (CTS) leverer felles teknologitjenester og teknologiplattform som dekker det felles behovet for IKT-drift offentlige virksomheter har. CTS leverer tjenester som nettverk, driftstjenester, PCer og identitets- og tilgangsstyring.

¹⁴² (data.gov.uk, b)

¹⁴³ (data.gov.uk, 2015)

¹⁴⁴ (Open Data Institute, a)

¹⁴⁵ (Government Digital Service, u.d.)

¹⁴⁶ Ibid

¹⁴⁷ Bracken trakk seg 3. august 2015, mulig som en følge av at det er bestemt å redusere GDS budsjett og bemanning. (Computerworld UK, 2015)

¹⁴⁸ (Government Digital Service, a)

¹⁴⁹ (Government Digital Service, b)

REGIONALT OG LOKALT NIVÅ

På lokalt nivå er Storbritannia inndelt i seks Metropolitan Boroughs og 27 County Councils. Disse leverer ca. 80% av de offentlige tjenestene lokalt.¹⁵⁰ Til tross for det store volumet og likhet i hva de lovpålagt skal levere er det ingen nasjonale føringer for hvordan IKT-politikken lokalt skal utformes. Departementet for lokalsamfunn og lokale myndigheter (The Department for Communities and Local Government) er også eneste departement som ikke har utarbeidet en egen digitaliseringsstrategi.¹⁵¹

Det betyr at hver fylkesadministrasjon (County Council) står fritt til å utarbeide egne strategier. Forskning fra Capita fant at 80% av Councils hadde en digital plan for 2014. Likevel var gjennomføring av planene usammenhengende.¹⁵²

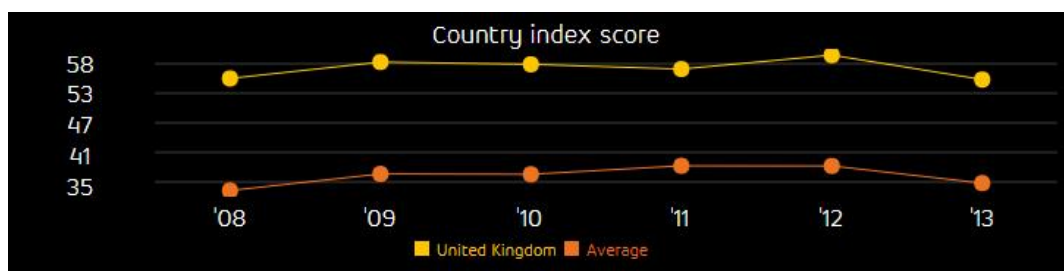
For å bistå lokale myndigheter med å forbedre sine digitale tjenester er det opprettet et samarbeid mellom sentrale og lokale myndigheter kalt Local Digital.¹⁵³ Tiltaket er et sted der kunnskap om suksessfulle tiltak kan deles mellom Councils. Men Local Digital bistår også lokale myndigheter med tilknytning til GOV.UK, ressurser for effektiv utnyttelse av teknologi og gjennomfører arrangementer for nettverksbygging.

GDS deler kode, standarder, programmeringsgrensesnitt (APIer) og rammeverk med lokale myndigheter, men får kritikk for å overlate for stor del av digitalisering av lokale tjenester til lokale myndigheter fremfor å samordne tiltakene.¹⁵⁴

RESULTAT PÅ INTERNASJONALE INDEKSER

SAMLET RESULTAT

Storbritannia innehar per 2013 fjerdeplass på Digital Evolution Index.

FIGUR 28 STORBRIANNIAS TOTALSCORE PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

Landets samlede score har mellom 2010 og 2013 vært stabil. I 2013 ble Storbritannia plassert i gruppen «Stall-Out» (sammen med blant andre Danmark, Nederland og Norge), en gruppe som har en historie med sterk vekst, men som av ulike grunner ikke klarer å opprettholde veksten. Fallet kan først og fremst forklares med at Storbritannia ikke lenger klarer å opprettholde den gode scoren de hadde på innovasjon i perioden 2009 til 2012.¹⁵⁵

¹⁵⁰ (GOV.UK, 2014b)

¹⁵¹ (Cabinet Office, 2015)

¹⁵² (Local Leaders Network, 2013)

¹⁵³ (Department for Communities and Local Government, 2014)

¹⁵⁴ (Copley, 2014)

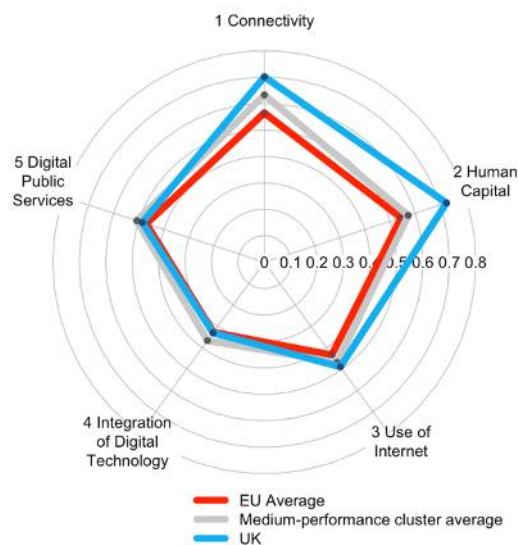
¹⁵⁵ (The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash, 2013)

På **ICT Development Index** innehar Storbritannia 5. plass (2013).¹⁵⁶

Storbritannia er rangert som nummer 6 på **Digital Economy and Society Index (DESI 2015)** der de er bak land som Danmark, Sverige, Finland, Nederland og Belgia. Storbritannia faller inn i gruppen land med «medium performance».¹⁵⁷

I de siste årene har Storbritannia hatt fremgang i kategoriene digital offentlig forvaltning og tilkoblingsmuligheter.

Antall bredbåndsabonnementer øker, men landet ligger bak på utbygging av fiber. De mangler også IKT-utdannede fagfolk, som bidrar til å trekke ned den samlede poengsummen.¹⁵⁸

FIGUR 29 STORBRIANNIA PÅ DIGITAL ECONOMY AND SOCIETY INDEX 2015

STATUS PÅ SENTRALE INDIKATORER

INSTITUSJONELLE VILKÅR

På denne indikatoren endte Storbritannia på en 8. plass på Digital Evolution Index i 2013, med en poengsum over gjennomsnittet blant landene i undersøkelsen. I perioden 2008-2013 har Storbritannias resultater på institusjonelle vilkår holdt seg stabil.

TILKOBLINGSMULIGHETER

Storbritannia er rangert som nummer 5 i EU når det gjelder muligheten for å koble seg til Internett.¹⁵⁹ Antallet abonnementer av mobilt bredbånd har i perioden fra 2010-2013 om lag doblet seg i Storbritannia.¹⁶⁰ I følge tall fra OECD hadde 79,6% av innbyggerne i Storbritannia mobilt bredbånd i 2014, mens 36,2% av innbyggerne hadde fast bredbånd.¹⁶¹

¹⁵⁶ (International Telecommunication Union, 2014)

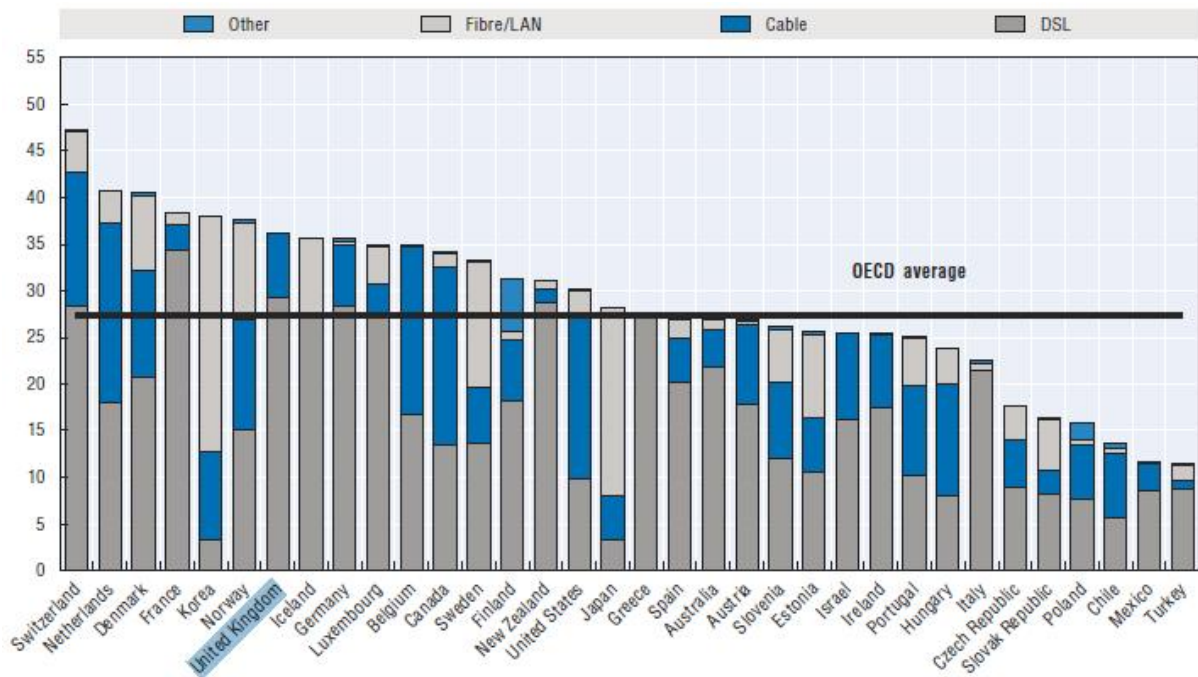
¹⁵⁷ (European Commission, 2015d)

¹⁵⁸ (European Commission, 2015e)

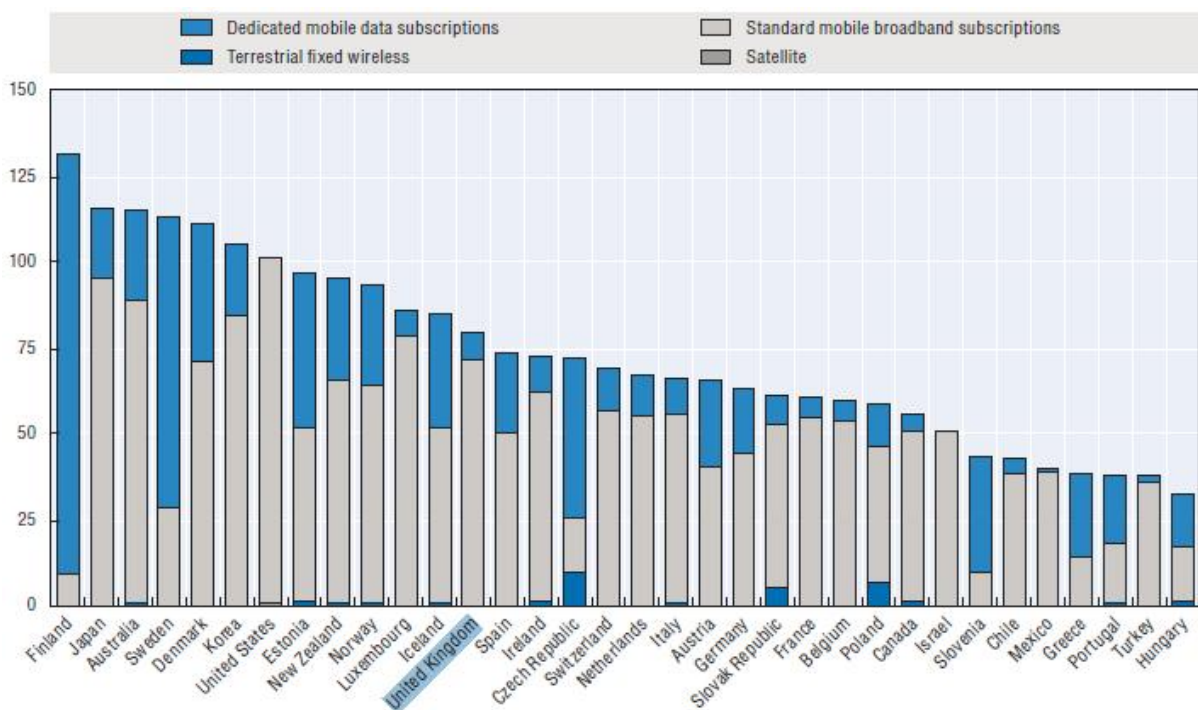
¹⁵⁹ Ibid

¹⁶⁰ (International Telecommunication Union, 2014)

¹⁶¹ (OECD, 2015)

FIGUR 30 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER PROSENTANDEL INNBYGGERE SOM HAR ABONNEMENT PÅ FAST BREDBÅND (STORBRITANNIA PÅ 7. Plass)

FIGUR 31 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER ANTALL ABONNEMENT AV MOBILT BREDBÅND PER 100 INNBYGGERE (STORBRITANNIA PÅ 13. Plass)

MENNESKELIG KAPITAL

I kategorien menneskelig kapital er Storbritannia topp fire på Digital Economy and Society Index (DESI). I 2015 var 89% av innbyggerne brukere av internett, samtidig som 73% hadde digitale basisferdigheter.

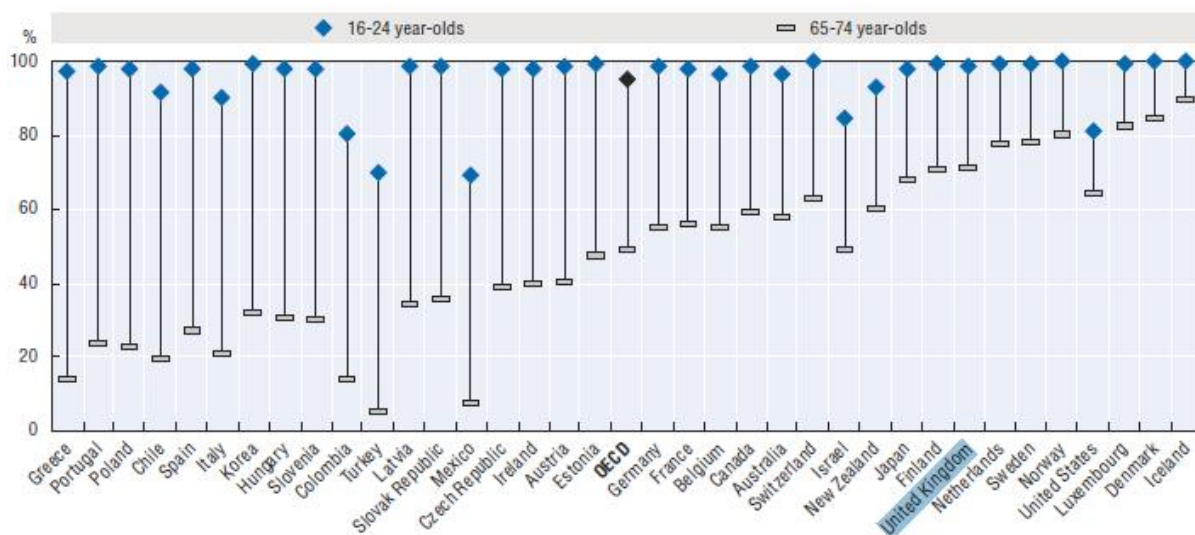
I 2012 var 4,2% av arbeidsstokken ansatt innen IKT, men tallet forventes å stige. Andelen studenter innen forskning, teknologi og matematikk er høy, men dekker likevel ikke forventede økningen i etterspørsel etter IKT-spesialister.¹⁶²

INTERNETTBRUK

Når det gjelder bruk av internettjenester gjør Storbritannia det godt. Storbritannia skiller seg ut med den høyeste andelen e-handel i Europa, men scorer også høyt på bruk av banktjenester og nyheter på nett.¹⁶³ 89,8% av befolkningen var i 2013 online. For voksne var andelen 82,9%.¹⁶⁴

Internett bidrar til en større andel av BNP enn i noe annet G20-land og den digitale økonomien har en vekstrate på 10,9% per år (gjennomsnitt i G20 er 8,1%).¹⁶⁵

Storbritannia kommer på 8. plass i OECD-området når det gjelder forskjell på IKT-bruk mellom unge og eldre.

FIGUR 32 OECD DIGITAL ECONOMY OUTLOOK 2015 SIN OVERSIKT OVER FORSKJELLER I INTERNETTBRUK (STORBRIANNIA PÅ 8. Plass)

DIGITALE BEDRIFTER

Storbritannia gjør det relativt svakt på denne indikatoren og ligger, ifølge Digital Economy and Society Index (DESI), om lag på gjennomsnittet for hele EU. Bare 19% av bedriftene over 10 ansatte benytter skytjenester, mens andelen som benytter ERP (Enterprise Resource Planning-systemer) er kun 12%. Bedrifter, og særlig i SMB-kategorien, har vanskelig for å utnytte mulighetene som bruk av teknologi gir. 19% av SMB selger online, mens 36% av SMB ikke har egen hjemmeside.

¹⁶² (European Commission, 2015a)

¹⁶³ (European Commission, 2015e)

¹⁶⁴ (The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash, 2013)

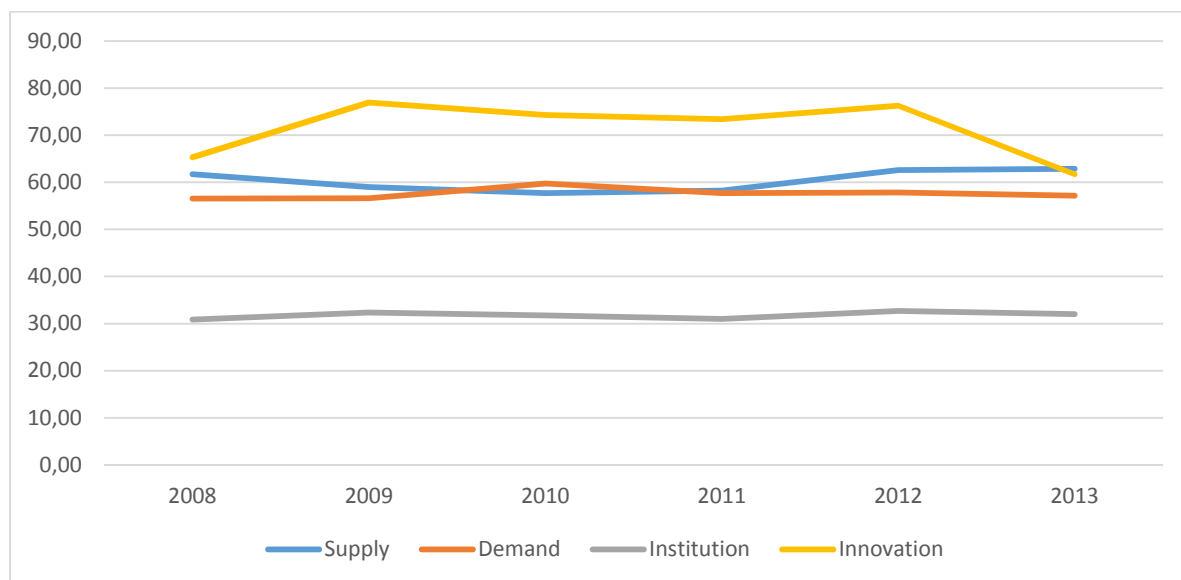
¹⁶⁵ Ibid

DIGITAL OFFENTLIG FORVALTNING

Selv om bruken av offentlige selvbetjeningsløsninger på nett er over gjennomsnittet i EU, scorer Storbritannia under gjennomsnittet i EU på indikatoren Digital offentlig forvaltning. Spesielt innen eHelse er resultatene bra. 53% av allmennlegene benytter digital utveksling av pasientinformasjon.¹⁶⁶

INNOVASJONSRATE

Innen kategorien innovasjon på Digital Evolution Index har også Storbritannia et markant fall fra 2012 til 2013.

FIGUR 33 STORBRIANNIAS UTVIKLING PÅ DIGITAL EVOLUTION INDEX 2008-2013

VURDERING AV IKT-POLITIKKEN

Storbritannia har hengt etter på å tilby digitale tjenester fra det offentlige, men det ser ut til at grepet med å etablere GDS og GOV.UK er i ferd med å snu denne trenden.

I en uavhengig rapport bestilt av Labour party fra 2014 får GDS skryt for opprettelsen av ekspertteam og for at de har klart å skape entusiasme og kulturendring i offentlig sektor når det kommer til digitalisering. Dessuten roses de for etablering av en ny og bedre standard på digitale tjenester.¹⁶⁷

Selv om GDS leverer når det kommer til digital tjenesteutvikling, stiller rapporten spørsmålsteget ved om målene GDS jobber mot er riktige. Arbeidet fokuserer i for stor grad på effektiviseringen av transaksjonsbaserte tjenester, fremfor å støtte opp under andre samfunns mål som å få ned arbeidsledighet og redusere bo- og levekostnader. I tillegg etterlyser rapporten fokus på lokale myndigheter og helsevesenet i GDS.¹⁶⁸

I den samme rapporten kritiseres GDS for ikke å forstå og håndtere den delen av befolkningen som ikke innehar digitale basisferdigheter. Arbeidet med disse har i stor grad blitt overlatt til frivillige organisasjoner og kommunene. Generelt kritiseres regjeringen for ikke å følge opp den digitale inkluderingsstrategien med nok midler til gjennomføring.

¹⁶⁶ Ibid

¹⁶⁷ (Digital Government Review team, 2014)

¹⁶⁸ Ibid

Etter innføringen av GOV.UK har antallet brukere nært doblet seg, sammenliknet med brukertall fra de ulike portalene som GOV.UK erstatter. I 2013 vant GOV.UK pris for årets design. Det ble da uttalt at andre offentlige nettportaler burde lære av GOV.UK, som bidrar til å forenkle samhandlingen med det offentlige.¹⁶⁹ Til tross for priser og gode resultater når det gjelder bruk så har GOV.UK måttet tåle hard kritikk fra flere hold, blant annet for mangel på brukervennlighet og mulighet til å finne eldre informasjon. GOV.UK sitt hovedprinsipp er å sette brukerne i fokus, men en ikke-offentliggjort intern analyse gjennomført av GDS viser at departementene selv hadde bedre forståelse for brukernes behov enn GDS har.¹⁷⁰

Et annet viktig grep har vært The UK Guarantee Scheme for bredbåndsutbygging som ble innført i en tid når tilgangen på kapital var lav. Markedsforhold har bedret seg siden den gang. I en rapport fra 2015 skriver the National Audit Office at ordningen kan spille en rolle i å tilrettelegge for fremdrift i noen nasjonalt viktige infrastrukturprosjekter.¹⁷¹

Til tross for at Storbritannia scorer høyt i forhold til gjennomsnittet på indikatoren tilkoblingsmuligheter så har House of Lords uttrykt bekymring for at man i enkelte byområder opplever «internett not-spots».¹⁷² En del av denne kritikken kommer fordi områder som ikke kan karakteriseres som grågrendte, til tross for myndighetenes satsing, ikke har god tilgang til bredbånd. I en del områder finnes det kun én nettverksleverandør, noe som reduserer forhandlingsrommet lokale myndigheter har ved utbygging av nettverk. Prosjekter stopper opp fordi lokale myndigheter ikke har råd til å betale det leverandøren krever, selv om sentrale myndigheter tilbyr ekstra bevilgninger til lokale myndigheter for utbygging.¹⁷³

Satsingen på «cloud first»-policy og opprettelsen av G-cloud-programmet er et annet interessant politisk grep. Det har i britiske media blitt stilt spørsmålsteget ved om G-cloud, nå kalt Digital marketplace er en suksess eller ei. Ved oppstart var initiativet selvstendig, men i 2013 ble det underlagt GDS.¹⁷⁴ GDS blir kritisert for å mangle en tydelig plan med G-cloud, noe som forsterkes av hyppig redesign og reposisjonering av tjenesten. Fortsatt står G-cloud kun for en brøkdel av myndighetenes totale omsetning av IKT-anskaffelser. Den store testen for om G-Cloud blir en suksess er om myndighetene ved bruk av løsningen kan gå fra store kontrakter med store aktører til heller å benytte flere mindre kontrakter med små og mellomstore aktører.¹⁷⁵

Det er potensielt stor verdi i åpne data. Storbritannia har lyktes med å gjennomføre en rekke av de tiltakene de har satt seg fore for å tilgjengeliggjøre data. Det blir hevdet å ha kostet opp mot GBP 0,5 millioner per år for hvert departement å tilgjengeliggjøre data. I tillegg kostet det ca. GBP 2 millioner årlig å drive data.gov.uk. Foreløpig er det uklart hvilken verdi de åpne datasettene har realisert. Data.gov.uk kritiseres for å ha få besøkende (ca. 130 000 – 170 000 per måned).¹⁷⁶

¹⁶⁹ (BBC News, 2013)

¹⁷⁰ (Orlowski, 2015)

¹⁷¹ (Comptroller and Auditor General, 2015)

¹⁷² (House of Lords, 2015)

¹⁷³ (Leonard, 2015)

¹⁷⁴ (Shah, 2015)

¹⁷⁵ Ibid

¹⁷⁶ (data.gov.uk, a) og (Rogers, 2012)

LITTERATURLISTE

- International Telecommunication Union. (2015). *Measuring the Information Society Report*. Retrieved from itu.int: <http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/publications/mis2014.aspx>
- 100% Pure New Zealand. (n.d.). *Internet and WiFi access in New Zealand*. Retrieved from newzealand.com: <http://www.newzealand.com/ie/feature/internet-and-wifi-access-in-new-zealand/>
- Andersen, K. N. (2015, 03 19). Gjesteforelesning Offentlig sektors dataforum.
- Apperley, I. (2014, 09 24). *Government: Estonia's Digital Strategy vs New Zealand: How many billions need be wasted before we learn?* Retrieved from whatisitwellington.com/: <http://whatisitwellington.com/2014/09/24/government-estonias-digital-strategy-vs-new-zealand-how-many-billions-need-be-wasted-before-we-learn/>
- Avisen.dk. (2015, 04 03). *Digital Post har gjort det sværere for hver tredje*. Retrieved from avisen.dk/: http://www.avisen.dk/folk-ringer-for-at-tale-med-et-rigtigt-menneske_316205.aspx
- BBC News. (2013, 04 17). *Gov.uk wins Design of the Year award*. Retrieved from bbc.com: <http://www.bbc.com/news/entertainment-arts-22164715>
- Beck, A. M. (2015, 09). Opplyst på e-post ombrukerstatistikk på borger.dk fra Anne Mette Beck .
- Cabinet Office - ikke bruk. (2015, 04 27). *Government Digital Strategy: reports and research*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/collections/government-digital-strategy-reports-and-research>
- Cabinet Office & Government Digital Service. (2014a, 12 04). *Government Digital Inclusion Strategy*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/government-digital-inclusion-strategy/government-digital-inclusion-strategy>
- Cabinet Office & Government Digital Service. (2014b, 12 04). *UK Digital Inclusion Charter*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/government-digital-inclusion-strategy/uk-digital-inclusion-charter>
- Cabinet Office & Government Digital Service. (2015a, 01 16). *Government Digital Strategy: annual report 2014*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/government-digital-strategy-annual-report-2014/government-digital-strategy-annual-report-2014>
- Cabinet Office & Government Digital Service. (2015b, 03 27). *Government Digital Strategy: quarterly progress report March 2015*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/government-digital-strategy-quarterly-progress-report-march-2015/government-digital-strategy-quarterly-progress-report-march-2015>
- Cabinet Office. (2012a, 06). *Civil Service Reform Plan*. Retrieved from gov.uk: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/305148/Civil-Service-Reform-Plan-final.pdf
- Cabinet Office. (2012b, 09). *Government Digital Strategy*. Retrieved from gov.uk: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/296336/Government_Digital_Strategy_-_November_2012.pdf

- Cabinet Office. (2013a, 12 10). *Government Digital Strategy: December 2013*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/government-digital-strategy/government-digital-strategy>
- Cabinet Office. (2013b, 11 1). *How to use CloudStore*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/guidance/how-to-use-cloudstore#g-cloud-framework>
- Cabinet Office. (2015, 03 27). *Government Digital Strategy: reports and research*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/collections/government-digital-strategy-reports-and-research>
- Cabinet Office Wellington. (a). *Government ICT Strategy and Action Plan to 2017*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/assets/Cabinet-Papers/Cab-Minute-ICT-Strategy-and-Action-Plan-June-2013.pdf>
- Cabinet Office Wellington. (b). *Implementing the Functional Leadership of Government ICT*. Retrieved from ssc.govt.nz: [https://www.ssc.govt.nz/sites/all/files/cab-min-\(12\)35-4C.pdf](https://www.ssc.govt.nz/sites/all/files/cab-min-(12)35-4C.pdf)
- Chakravorti., et.al. (2014, 09). *Digital Planet: Ready for the Rise of the e-Consumer*. Retrieved from fletcher.tufts.edu/: http://fletcher.tufts.edu/eBiz/fletcher.tufts.edu/~media/Fletcher/Microsites/Planet%20eBiz/EBIZ_DigitalPlanet_FINAL.pdf
- Chakravorti., et.al. (2015, 02 2015). *Harvard Business Review*. Retrieved from hbr.org: <https://hbr.org/2015/02/where-the-digital-economy-is-moving-the-fastest>
- Clarke, B. (2014, 07 26). *Netherlands ranked 5th in 2014 Global Innovation Index*. Retrieved from iamexpat.nl: <http://www.iamexpat.nl/read-and-discuss/expat-page/news/netherlands-ranked-5th-2014-global-innovation-index>
- Comptroller and Auditor General. (2015, 01 28). *UK Guarantees scheme*. Retrieved from nao.org.uk: <http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2015/01/UK-Guarantees-scheme-for-infrastructure-summary.pdf>
- Computerworld New Zealand. (2000, 05 02). *Full text of the e-government vision statement*. Retrieved from computerworld.co.nz: http://www.computerworld.co.nz/article/509152/full_text_e-government_vision_statement/
- Computerworld UK. (2015, 08 11). *Mass exodus at GDS a week after Mike Bracken steps down*. Retrieved from computerworlduk.com: <http://www.computerworlduk.com/news/it-leadership/gds-budget-in-firing-line-for-cuts-as-director-mike-bracken-leaves-3621754/>
- Copley, R. (2014, 01). *How to create a Local Government Digital Service*. Retrieved from computerweekly.com: <http://www.computerweekly.com/opinion/How-to-create-a-Local-Government-Digital-Service>
- Danmarks Statistik. (2014, 10 28). *It- anvendelse i befolkningen 2014*. Retrieved from <http://dst.dk/>: <http://www.dst.dk/pukora/epub/upload/18686/itbef.pdf>
- Danmarks statistik. (n.d.). *Sammenlignelighed*. Retrieved from dst.dk: <http://www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/kvalitetsdeklarationer/it-anvendelse-i-befolkningen/sammenlignelighed>
- Dansk Industri/ ITEK. (2015, 04). *Digitaliseringsstrategi 2016-2020 - Fra digital forvaltning til digital forretning*. Retrieved from <http://itek.di.dk/>:

<http://itek.di.dk/sitecollectiondocuments/politiskeudspil/digitaliseringsudspil%20di%20itek%20-%20april%202015.pdf>

data.gov.uk. (2015, 09 15). Retrieved from data.gov.uk: <http://data.gov.uk/data/search>

data.gov.uk. (a). *Site Usage*. Retrieved from <http://data.gov.uk/>: <http://data.gov.uk/data/site-usage#totals>

data.gov.uk. (b). *What's data.gov.uk all about?* Retrieved from data.gov.uk: <http://data.gov.uk/about>

data.gov.uk. (c). *Open Data Strategies*. Retrieved from data.gov.uk: <https://data.gov.uk/open-data-strategies>

Department of Internal Affairs. (2014, 11 24). *Declaration on Open and Transparent Government*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/guidance-and-resources/open-government/declaration-open-and-transparent-government/>

Department for Business, Innovation & Skills. (2013, 10 31). *UK data capability strategy: seizing the data opportunity*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/uk-data-capability-strategy>

Department for Communities and Local Government. (2014). *Local Digital*. Retrieved from localdirect.gov.uk: <http://www.localdirect.gov.uk/>

Department for Culture, Media & Sport. (2014, 11 13). *Broadband Delivery UK*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/guidance/broadband-delivery-uk>

Department of Culture, Media & Sport. (2015, 03 18). *The digital communications infrastructure strategy*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/publications/the-digital-communications-infrastructure-strategy/the-digital-communications-infrastructure-strategy>

Department of Internal Affairs. (2014, 07 30). *Govt.nz*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/programmes-and-initiatives/govt-nz/>

Department of Internal Affairs. (2015a, 09). E-post fra John Roberts i Department of Internal Affairs.

Department of Internal Affairs. (2015b, 08 03). *High praise for GCIO procurement*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/news-and-updates/government-ict-updates/high-praise-for-gcio-procurement/>

Department of Internal Affairs. (2015c, 08 31). *ICT System Assurance*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/ict-system-assurance/ict-projects-and-programmes-assurance-framework/ict-projects-and-programmes-assurance-framework/>

Department of Internal Affairs. (2015d). *Measuring Agency Results*. Retrieved from dia.govt.nz: <http://www.dia.govt.nz/Better-Public-Services-Measuring-Result-10>

Department of Internal Affairs. (2015e, 07 13). *Open and Transparent Government*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/programmes-and-initiatives/open-and-transparent-government/>

Department of Internal Affairs. (2015f, 07 24). *Partnership Framework*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/governance-and-leadership/governance-groups/partnership-framework/>

Department of Internal Affairs. (2015g, 09 09). *Site Analytics*. Retrieved from data.govt.nz: <https://data.govt.nz/site-analytics/>

Department of Internal Affairs. (2015h). *ICT.govt.nz*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/>

- Digital Government Review team . (2014, 11 25). *Making Digital Government Work for Everyone*. Retrieved from <http://digitalgovernmentreview.readandcomment.com/>:
http://digitalgovernmentreview.readandcomment.com/wp-content/uploads/2014/11/EMBARGOED_CONFIDENTIAL_MASTER-Final-Report-20141124_CLEAN.pdf
- Digitale overheid. (2010, 05). *NORA'S strategy supplement*. Retrieved from [digitaleoverheid.nl: http://www.digitaleoverheid.nl/images/stories/architectuur/nora_maart%202010-eng.pdf](http://www.digitaleoverheid.nl/images/stories/architectuur/nora_maart%202010-eng.pdf)
- Digitaliseringsstyrelsen. (2012, 12 4). *Status for digitaliseringsstrategien*. Retrieved from [digst.dk: http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Status-for-digitaliseringsstrategien](http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Status-for-digitaliseringsstrategien)
- Digitaliseringsstyrelsen. (2014a, 11 25). *Fælles grunddata for alle myndigheder*. Retrieved from [digst.dk: http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Digitaliseringsstrategiens-initiativer/Faelles-grunddata-for-alle-myndigheder](http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Digitaliseringsstrategiens-initiativer/Faelles-grunddata-for-alle-myndigheder)
- Digitaliseringsstyrelsen. (2014b, 11 03). *Hvad er Digital Post*. Retrieved from [digst.dk: http://www.digst.dk/Loesninger-og-infrastruktur/Digital-Post/Hvad-er-Digital-Post](http://www.digst.dk/Loesninger-og-infrastruktur/Digital-Post/Hvad-er-Digital-Post)
- Digitaliseringsstyrelsen. (2015, 04 16). *Ny digitaliseringsstrategi 2016-2020*. Retrieved from [digst.dk: http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Ny-digitaliseringsstrategien-2016-2020](http://www.digst.dk/Digitaliseringsstrategi/Ny-digitaliseringsstrategien-2016-2020)
- Digitaliseringsstyrelsen, Internasjonalt kontor. (2015, 09). Oppløst i e-post om økonomiaftale fra Cathrine Lippert.
- Digitaliseringsstyrelsen. (n.d.). *Digitale løsninger*. Retrieved from [digst.dk: http://www.digst.dk/Loesninger-og-infrastruktur](http://www.digst.dk/Loesninger-og-infrastruktur)
- e-estonia. (n.d.). *X-road*. Retrieved from [e-estonia.com: http://e-estonia.com/component/x-road/](http://e-estonia.com/component/x-road/)
- Engelen, L. (2015, 02 22). *Is Dutch innovation lagging behind?* Retrieved from [radboudreshapecenter.com/: http://radboudreshapecenter.com/blog/dutch-innovation-lagging-behind/](http://radboudreshapecenter.com/blog/dutch-innovation-lagging-behind/)
- English, B. & Guy, N. . (2011, 08 15). *Open data will benefit public, economy*. Retrieved from [beehive.govt.nz: http://www.beehive.govt.nz/release/open-data-will-benefit-public-economy](http://www.beehive.govt.nz/release/open-data-will-benefit-public-economy)
- English, B. & Upston, L. (2015, 02 5). *New Zealand at forefront of open data*. Retrieved from [beehive.govt.nz: http://www.beehive.govt.nz/release/new-zealand-forefront-open-data](http://www.beehive.govt.nz/release/new-zealand-forefront-open-data)
- Environment Canterbury Regional Council. (2015). *Canterbury Regional Economic Development Strategy*. Retrieved from <http://ecan.govt.nz/>: <http://ecan.govt.nz/publications/General/Mayoral-Forum-Brochure-June-2015.pdf>
- E-post fra gcio@dia.govt.nz. (2015, 09). E-post fra gcio@dia.govt.nz.
- Erhvervs- og Vækstministeriet. (2015, 02 26). *Aftale om vækstplan for digitalisering i Danmark*. Retrieved from [evm.dk: http://www.evm.dk/~media/files/2015/aftale-om-vkstplan-for-digitalisering-i-danmark.ashx?la=da](http://www.evm.dk/~media/files/2015/aftale-om-vkstplan-for-digitalisering-i-danmark.ashx?la=da)
- Erhvervsstyrelsen. (2013, 09 17). *syv nordjyske biblioteker klar til hjælp erhvervslivet*. Retrieved from [erhvervsstyrelsen.dk: https://erhvervsstyrelsen.dk/syv-nordjyske-biblioteker-klar-til-hjaelpe-erhvervslivet](https://erhvervsstyrelsen.dk/syv-nordjyske-biblioteker-klar-til-hjaelpe-erhvervslivet)

- European Commission. (2012, 08 08). *Estonia, highly networked and highly innovative*. Retrieved from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/estonia-highly-networked-and-highly-innovative>
- European Commission. (2015a, 06 18). *Digital Agenda Scoreboard*. Retrieved from <http://ec.europa.eu/>: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/digital-agenda-scoreboard>
- European Commission. (2015b). *eGovernment in Estonia*. Retrieved from eurasia.eu: http://www.eurasia.eu/sites/default/files/egov_in_estonia_-_january_2015_-_v_17_final.pdf
- European Commission. (2015c). *eGovernment in Netherlands*. Retrieved from <https://joinup.ec.europa.eu/>: https://joinup.ec.europa.eu/sites/default/files/egov_in_netherlands_-_january_2015_-_v_17_0_final.pdf
- European Commission. (2015d, 06 24). *The Digital Economy and Society Index (DESI)*. Retrieved from ec.europa.eu: <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/desi>
- European Commission. (2015e, 06 18). *United Kingdom*. Retrieved from ec.europa.eu: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/scoreboard/united-kingdom>
- Financial Times. (2015, 06 05). *How Estonia set the pace on the way to digital government*. Retrieved from ft.com: <http://www.ft.com/intl/cms/s/0/7459bdd4-fd66-11e4-9e96-00144feabdc0.html#axzz3kZu4xPVn>
- Finansministeriet. (2013, 02 25). *Vækstplan DK - stærke virksomheder, flere job*. Retrieved from fm.dk: <http://www.fm.dk/publikationer/2013/vaekstplan-dk-staerke-virksomheder-flere-job>
- Folketinget. (2014, 05). *Redegørelse om Danmarks digitale vækst 2014*. Retrieved from ft.dk: <http://www.ft.dk/samling/20141/almdel/ul%C3%B8/bilag/44/1431843.pdf>
- Forhandlingsfællesskabet. (2014, 06 03). *Aftale om kommunernes økonomi for 2015*. Retrieved from forhandlingsfaellesskabet.dk: <http://www.forhandlingsfaellesskabet.dk/media/897157/3676.10.pdf>
- Fox, M. L. (2010, 10 14). *Directgov 2010 and beyond: Revolution not evolution*. Retrieved from gov.uk: https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/60993/Martha_20Lane_20Fox_s_20letter_20to_20Francis_20Maude_2014th_20Oct_202010.pdf
- Gameren, D. E. (2014, 09). *I/O Magazine / september 2014*. Retrieved from ictonderzoek.net: http://www.ictonderzoek.net/binaries/content/assets/bestanden/ipn_io-jg11_2014-10_def-3-5.pdf
- GOV.UK. (2014a, 11 12). *About GOV.UK*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/help/about-govuk>
- GOV.UK. (2014b, 11 12). *Understand how your council works*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/understand-how-your-council-works/types-of-council>
- GOV.UK. (2015, 09). *Unique visitors to GOV.UK*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/performance/site-activity/site-traffic>
- GOV.UK. (a). *Dashboard G-Cloud*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/performance/g-cloud>
- GOV.UK. (b). *Housing and local services*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/browse/housing-local-services>

- Government Digital Service. (b). *Digital by Default Service Standard*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/service-manual/digital-by-default>
- Government Digital Service. (a). *About the Government Digital Service*. Retrieved from gds.gov.uk: <https://gds.blog.gov.uk/about/>
- Government Digital Service. (n.d.). *About us*. Retrieved from gov.uk: <https://www.gov.uk/government/organisations/government-digital-service/about>
- Government of the Netherlands. (2014, 12 07). *Neelie Kroes appointed Special Envoy for startup*. Retrieved from government.nl: <https://www.government.nl/latest/news/2014/12/08/neelie-kroes-appointed-special-envoy-for-startups>
- Government of the Netherlands. (n.d.). *Room for enterprise*. Retrieved from government.nl: <https://www.government.nl/topics/entrepreneurship-and-innovation/contents/room-for-enterprise>
- Govt.nz. (2015, 05 18). *Result 10*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/programmes-and-initiatives/digital-transformation/result-10/>
- Greater Wellington. (2012). *Wellington Regional Strategy 2012 - Growing a sustainable economy*. Retrieved from wrs.govt.nz: <http://www.wrs.govt.nz/assets/WRS/Publications/Wellington-Regional-Strategy-2012.pdf>
- House of Lords. (2015, 02 17). *Make or Break: The UK's Digital Future*. Retrieved from publications.parliament.uk: <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld201415/ldselect/lddigital/111/111.pdf>
- ICTU. (n.d.). *Improved services for citizens and the business community*. Retrieved from ICTU.nl: <https://www.ictu.nl/ictu-werkt/english/>
- Institute of Culture, Discourse & Communication Auckland University of Technology Auckland . (2014). *Internet trends in New Zealand 2007-2013*. Retrieved from aut.ac.nz: http://www.aut.ac.nz/__data/assets/pdf_file/0005/473576/ONLINE-WIPNZ2007_20137_7-0702a.pdf
- International Telecommunication Union. (2014). *Measuring the Information Society Report 2014*. Retrieved from itu.int: http://www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Documents/publications/mis2014/MIS2014_without_Annex_4.pdf
- It-projektrådet. (2014). *Statens it-projekter 2/2014*. Retrieved from <http://www.itprojektraad.dk/~media/Files/Statusrapporteringen/Statusrapporter/Status%20%20halvaar%202014/Statusrapport%20%20halvaar%202014.pdf>
- It projektrådet. (n.d.). *It projektrådet*. Retrieved from itprojektraad.dk/: <http://www.itprojektraad.dk/>
- Katsonis, Maria. et.al. (2015, 03 04). *Digital Government: A Primer and Professional Perspectives*. Retrieved from onlinelibrary.wiley.com: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-8500.12144/full>
- Leonard, J. (2015, 08 12). *Half of UK landmass still without high-speed broadband as government trumpets rollout success*. Retrieved from computing.co.uk: <http://www.computing.co.uk/ctg/news/2421784/half-of-uk-landmass-still-without-high-speed-broadband-as-government-trumpets-rollout-success>

Local Leaders Network. (2013, 12 17). *Council digital strategies for 2014*. Retrieved from theguardian.com:
<http://www.theguardian.com/local-government-network/2013/dec/17/digital-strategy-councils-2014-local-government>

MasterCard, DataCash and The Fletcher School at Tufts University. (2013). *Digital Evolution Index* . Retrieved from <http://insights.mastercard.com/>: <http://insights.mastercard.com/digitalevolution/>

MasterCard, DataCash and The Fletcher School at Tufts University. (2013). *Digital Evolution Index - The Next Billion Consumers Move Onto the Global Stage*. Retrieved from insights.mastercard.com/: http://insights.mastercard.com/digitalevolution/Digital_Evolution_Index_Key_Findings.pdf

Ministerie van Binnelandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (n.d.). *Logius*. Retrieved from logius.nl/: <https://www.logius.nl/english/>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. (2014, 05 26). *Dutch government actively contributes to Apache open-source software*. Retrieved from logius.nl/: <https://www.logius.nl/languages/english/news-message/titel/dutch-government-actively-contributes-to-apache-open-source-software/>

Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie. (2015). *Digital Agenda.nl ICT for innovation and economic growth*. Retrieved from <https://ec.europa.eu/digital-agenda/>: https://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?doc_id=4217

Ministry of Business, Innovation & Employment. (2013, 07). *Information and Communications Technology*. Retrieved from [media.nzherald.co.nz:](http://media.nzherald.co.nz/) <http://media.nzherald.co.nz/webcontent/document/pdf/201329/ICTreport.pdf>

Ministry of Business, Innovation & Employment. (2015a). *Building Innovation*. Retrieved from [mbie.govt.nz:](http://mbie.govt.nz/) <http://www.mbie.govt.nz/info-services/business/business-growth-agenda/building-innovation>

Ministry of Business, Innovation & Employment. (2015b). *fast Broadband*. Retrieved from [mbie.govt.nz:](http://mbie.govt.nz/) <http://www.mbie.govt.nz/info-services/sectors-industries/technology-communications/fast-broadband>

Ministry of Business, Innovation & Employment. (2015c). *Information technology*. Retrieved from [newzealandnow.govt.nz:](http://newzealandnow.govt.nz/) <https://www.newzealandnow.govt.nz/work-in-nz/nz-jobs-industries/information-technology-jobs>

Ministry of Business, Innovation & Employment. (2015d). *IT, Communications and Broadband*. Retrieved from [mbie.govt.nz:](http://mbie.govt.nz/) <http://www.mbie.govt.nz/info-services/sectors-industries/technology-communications>

Ministry of Business, Innovation and Employment. (2015e, 09 11). *All of Government contracts*. Retrieved from [business.govt.nz:](http://business.govt.nz/) <http://www.business.govt.nz/procurement/all-of-government-contracts/current-all-of-government-contracts>

Ministry of Economic Affairs. (2010, 05). *ICT 2020_ 4 Scenario Stories*. Retrieved from [rijksoverheid.nl:](http://rijksoverheid.nl/) <http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/rapporten/2010/05/25/ict-2020-4-scenario-stories-hidden-assumptions-and-future-challenges/281042-toekomstscenarios-web.pdf>

Ministry of Economic Affairs and Communications. (n.d.). *Digital Agenda 2020 for Estonia*. Retrieved from [e-estonia.com:](http://e-estonia.com/) http://e-estonia.com/wp-content/uploads/2014/04/Digital-Agenda-2020_Estonia_ENG.pdf

- National Audit Office. (2015, 01). *How the Scheme works*. Retrieved from nao.org.uk: <http://www.nao.org.uk/wp-content/uploads/2015/01/10543-001-Figure-11.png>
- Netherlands Foreign Investment Agency. (2015). *Europe's Largest Startup Ecosystem*. Retrieved from <http://investinholland.com/>: <http://investinholland.com/business-operations/startups/>
- New Zealand Government. (2013, 06). *Government ICT Strategy and Action Plan to 2017*. Retrieved from ict.govt.nz: <https://www.ict.govt.nz/assets/Uploads/Government-ICT-Strategy-and-Action-Plan-to-2017.pdf>
- New Zealand Government. (2014). *The Business Growth Agenda - Future Direction 2014*. Retrieved from mbie.govt.nz: <http://www.mbie.govt.nz/info-services/business/business-growth-agenda/pdf-and-image-library/2014/Business%20Growth%20Agenda%20Future%20Direction%202014.pdf>
- New Zealand Government. (2015a, 07 03). *About us*. Retrieved from govt.nz: <https://www.govt.nz/about/>
- New Zealand Government. (2015b). *Analytics for Govt.nz*. Retrieved from govt.nz: <https://www.govt.nz/about/analytics/>
- New Zealand Government and New Zealand Post Limited. (2015). *Enrol to vote in your slippers*. Retrieved from realme.govt.nz: <https://www.realme.govt.nz/>
- New Zealand Legislation. (2004). *Crown Entities Act 2004*. Retrieved from legislation.govt.nz/: <http://legislation.govt.nz/act/public/2004/0115/latest/DLM330355.html>
- Nlnet foundation. (2014, 11 20). *The Netherlands one of the European frontrunners in fast-growing digital infrastructure sector*. Retrieved from nlnet.nl: <https://nlnet.nl/press/20141120-digitalinfrastructure-en.html>
- OECD. (2015). *OECD Digital Economy Outlook 2015*. Retrieved from oecd.org: <http://www.oecd.org/science/oecd-digital-economy-outlook-2015-9789264232440-en.htm>
- OECD observatory og Public sector innovation. (2014, 06 19). *e-Estonia takes digital government innovation to next level*. Retrieved from oecd.org: <https://www1.oecd.org/governance/observatory-public-sector-innovation/blog/page/e-estoniatakesdigitalgovernmentinnovationtonextlevel.htm>
- OECD. (n.d.). *OECD.Stat*. Retrieved from stats.oecd.org: <http://stats.oecd.org/>
- Offentlig sektors dataforum. (2015, 03). Fremhevet av KL og Digitaliseringsstyrelsen på Offentlig sektors dataforum studietur.
- Oh, J. (2013, 05 29). *Literature Review - Open Data in New Zealand*. Retrieved from stat.auckland.ac.nz: https://www.stat.auckland.ac.nz/~joh024/LitReviews/LitReview_NZOpenData.pdf
- Open Data Institute. (a). *About the ODI*. Retrieved from theodi.org: <http://theodi.org/about-us>
- Open Data Institute. (b). *Open data roadmap 2015: UK leading the world*. Retrieved from theodi.org: <http://theodi.org/roadmap-uk-2015-uk-leading>
- Orlowski, A. (2015, 02 18). *Inside GOV.UK: 'CHAOS' and 'NIGHTMARE' as trendy Cabinet Office wrecked govt websites*. Retrieved from theregister.co.uk: http://m.theregister.co.uk/2015/02/18/the_inside_story_of_govuk/

- Regjeringen. (2014, 05). *Danmark helt ut af krisen - Virksomheder i vækst*. Retrieved from stm.dk:
http://www.stm.dk/multimedia/Danmark_helt_ud_af_krisen_-_virksomheder_i_v_kst_web.pdf
- Regjeringen, Danske Regioner, KL. (2011, 02). *Den Fællesoffentlige Digitaliseringsstrategi 2011-2015*. Retrieved from
 digist.dk:
http://www.digst.dk/~media/Files/Digitaliseringsstrategi/Digitale_vej_til_fremtidens_velfaerd.pdf
- retsinformation.dk. (2012, 6 11). *Lov om Offentlig Digital Post*. Retrieved from retsinformation.dk/:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=142234>
- Rogers, S. (2012, 04 18). *UK open government data: the results of the official audit*. Retrieved from
 theguardian.com: <http://www.theguardian.com/news/datablog/2012/apr/18/uk-open-government-data-national-audit-office>
- Sapare. (2014, 03 31). *The value of internet services to New Zealand*. Retrieved from innovationpartnership.co.nz:
http://www.innovationpartnership.co.nz/wp-content/uploads/2014/03/Sapere-Google-INZ-The-value-of-internet-services-to-New-Zealand-Businesses_-_Report-31-March-2014.pdf
- Service, G. D. (2015, juni 1). *GOV.UK*. Retrieved from <https://www.gov.uk/service-manual/digital-by-default>
- Shah, S. (2015, 02 27). *How can G-Cloud remain a government success story?* Retrieved from computing.co.uk:
<http://www.computing.co.uk/ctg/feature/2397406/how-can-g-cloud-remain-a-government-success-story>
- Standard Business Reporting. (n.d.). *Standard Business Reporting Programma*. Retrieved from sbr-nl.nl:
<http://www.sbr-nl.nl/english-site/>
- State Services Commission. (2014, 06 19). *Directions to support a whole of government approach*. Retrieved from
 ssc.govt.nz: Directions to support a whole of government approach
- State Services Commission. (2015, 05 29). *Kiwis Count Quarterly Update 10 - September 2014 Quarterly Results*.
 Retrieved from ssc.govt.nz: <http://www.ssc.govt.nz/kiwis-count-update-sept14>
- Statistics New Zealand. (2013, 10 15). *Strong connection between ICT and business-growth activities*. Retrieved from
 stats.govt.nz:
http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/businesses/business_growth_and_innovation/ict-use-business-characteristics.aspx
- Statistics New Zealand. (2015, 03 20). *Business Operations Survey: 2014*. Retrieved from stats.govt.nz:
<http://www.stats.govt.nz/~media/Statistics/Browse%20for%20stats/BusinessOperationsSurvey/HOTP2014/BusinessOperationsSurvey2014HOTP.pdf>
- Statistics New Zealand. (n.d.). *Information communications and technology*. Retrieved from stats.govt.nz:
http://www.stats.govt.nz/browse_for_stats/industry_sectors/information_technology_and_communications.aspx
- Tamikivi, S. (2014, 01 24). *Lessons from the World's Most Tech-Savvy Government*. Retrieved from
 theatlantic.com: <http://www.theatlantic.com/international/archive/2014/01/lessons-from-the-worlds-most-tech-savvy-government/283341/>
- The Economist. (2014, 06 28). *Estonia takes the plunge*. Retrieved from economist.com:
<http://www.economist.com/news/international/21605923-national-identity-scheme-goes-global-estonia-takes-plunge>

The Fletcher School at Tufts University in collaboration with MasterCard and DataCash. (2013). *Digital Evolution Index*. Retrieved from <http://insights.mastercard.com/>: <http://insights.mastercard.com/digitalevolution/>

The i-NUP project office of the Ministry of the Interior and Kingdom Relations. (2011, 09). *One digital government: better service, greater convenience*. Retrieved from [digitaleoverheid.nl](http://www.digitaleoverheid.nl/): http://www.digitaleoverheid.nl/images/stories/publicaties/engelse_versie-inup.pdf

The Treasury. (n.d.). *Parliament's annual financial cycle*. Retrieved from [treasury.govt.nz](http://www.treasury.govt.nz/): <http://www.treasury.govt.nz/statesector/2013reform/pdfs/sspfr-diagrams-parl.pdf>

United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2014). *e-Government survey 2014 - E-Government for the Future We Want*. Retrieved from <http://www.unpan.org/dpadm>: http://unpan3.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2014-Survey/E-Gov_Complete_Survey-2014.pdf

Virk. (2015, 09 03). *Datacatalog*. Retrieved from <http://datahub.virk.dk/>: <http://datahub.virk.dk/data/search>

Westpac New Zealand. (2015, 03 18). *Warning signs NZ's digital innovation slipping*. Retrieved from [westpac.co.nz](http://www.westpac.co.nz/): <http://www.westpac.co.nz/rednews/business/warning-signs-nzs-digital-innovation-slipping/>

VEDLEGG

SAMMENDRAG IKT-POLITIKK I DANMARK

Danmark har lenge satset på gode digitale tjenester fra det offentlige både rettet mot innbyggere og næringsdrivende. Satsingen har vært nedfelt i fire digitaliseringsstrategier fra 2001 og fram til inneværende strategi (2011 til 2015). Ny strategi for 2016 til 2020 er under utarbeidelse.

Strategiene er utarbeidet som et samarbeid mellom Regjeringen, Kommunenes landsforbund (KL) og sammenslutningen av de danske regionene. Disse er også representert i styringsrådet for gjennomføring av strategien. Rådet ledes av Digitaliseringsstyrelsen.

Det har lenge vært satset på felles IKT-løsninger som benyttes for å tilby digitale tjenester. NemID (elektronisk ID til innbyggere og næringsdrivende), NemLogin (løsning for autentisering av brukere mot offentlige tjenester), Digital post (digital postkasse hvor brukerne finner sine digitale brev fra det offentlige), Nemkonto (innbyggere oppgir bankkonto til det offentlige), efaktura og nemhandel (løsninger for utveksling av ehandelsdokumenter).

I tillegg har Danmark satset på at digitale tjenester skal være tilgjengelig gjennom sentrale portaler hvor man finner alle tjenester fra det offentlige. Alle digitale innbyggertjenester er tilgjengelig gjennom borger.dk og alle næringslivsrettede tjenester er tilgjengelig gjennom virk.dk. I tillegg er digitale tjenester knyttet til helse tilgjengelig gjennom sundhed.dk.

I inneværende strategiperiode har regjeringen og Folketinget fulgt opp gjennomføring av digitalt førstevalg med lovreguleringer. Lov om obligatorisk digital kommunikasjon for virksomheter ble vedtatt i april 2011 og Lov om obligatorisk digital selvbetjening for borgere ble vedtatt i 2012 og revidert i 2013. Disse lovene regulerer hvilke digitale tjenester som er obligatorisk for næringsdrivende og innbyggere. Lov om Offentlig Digital Post, vedtatt 2012, gjør det obligatorisk for innbyggere og virksomheter å motta digital post fra det offentlige i en digital postboks. Dette betyr at dansk IKT-politikk, i denne strategiperioden, har gått fra frivillig bruk av digitale tjenester til tvang.

Danmark satser på å forbedre tilgangen til og kvaliteten på grunndata. Det skal etableres et felles system som offentlige og private virksomheter kan benytte for å få tilgang til grunndata når de har behov. Videre er det satset på tilgang til internett gjennom nettverk med god båndbredde både når det gjelder fastnett og trådløse datanettverk. Dette har medført svært god internettdekning i hele landet.

ET IKT-prosjektråd har vært operativt siden 2012. Rådet, som består av 10 erfarne ledere, riskikovurderer alle offentlige IKT-prosjekter med samlet budsjett over 10 million og IKT-program med samlet budsjett over 60 million.

Ansvar for IKT-politikken er i all hovedsak delt mellom Erhvervs- og Vækstministeriet og Finansministeriet, med henholdsvis Erhvervsstyrelsen og Digitaliseringsstyrelsen som underliggende direktorat. Etter valget sommeren 2015 er ansvaret for utbygging av bredbånd flyttet fra Erhvervs- og Vækstministeriet til Energi, Forsynings- og Klimaministeriet.

Digitaliseringsstyrelsen har ansvaret for IKT-politikken for offentlige sektor i samarbeid med relevante fagministerier. Eksempelvis har Sundhedsministeriet også en del av ansvaret for digitalisering i helsesektoren.

Det finnes få eller ingen tilgjengelige vurderinger av i hvilken grad tiltakene i IKT-politikken har lyktes. Men Digitaliseringsstyrelsen fremhever samarbeidet mellom Regjeringen, KL og Danske regioner om felles digitaliseringsstrategi som det viktigste grepet for å få til gode resultater, særlig på digitalisering av offentlig forvaltning. Dette samarbeidet har vart helt siden 2001 og har også sikret digitale tjenester for danske bedrifter og bidratt til at de kan kommunisere digitalt med forvaltningen, men sannsynligvis også hatt god effekt på

digitalisering av næringslivet. I tillegg trekker Digitaliseringsstyrelsen fram regulering i lov og forskrift som et viktig grep.

Det er ingen tvil om at Danmark har lykket med IKT-politikken. Landet er helt i front i Europa og verden når det gjelder digital offentlig forvaltning, de er nummer en i Europa når det gjelder digitale bedrifter og tilgang til bredbånd. Danskene er også helt i toppen når det gjelder bruk av internett og har forholdsvis liten forskjell mellom unge og eldres internettbruk (nest minst i OECD). Danmark har markant nedgang i innovasjonsraten fra 2010 til 2013, noe som trolig kan knyttes til finanskrisen.

SAMMENDRAG IKT-POLITIKK I ESTLAND

Estland er trukket fram som et foregangsland når det gjelder digital offentlig forvaltning og etablering av en godt fungerende infrastruktur. Dette gjør at Estland gjør det meget bra på internasjonale indekser når det gjelder digital offentlig forvaltning.

Et viktig dokument som omtaler IKT-politikken er «Estonian Information Policy», vedtatt av Riksforsamlingen i 1998 og i 2006. Senere kom Digital Agenda 2008-2013 som ble etterfulgt av Digital Agenda 2013-2020. Denne siste agendaen er utarbeidet som et samarbeid mellom ekspertise fra offentlig og privat sektor. I tillegg kan nevnes Cyber Security-strategiene i periodene 2008-2013 og 2014-2017.

I følge estiske IKT-myndigheter er X-road et sentralt politisk grep. X-road er en omfattende felles infrastruktur som legger til rette for informasjonsutveksling mellom offentlige virksomheter og mellom offentlige og private virksomheter. I tillegg benyttes infrastrukturen til å utvikle digitale tjenester rettet mot innbyggere og næringsdrivende. Tjenestene gjøres tilgjengelig på den felles tjenesteportalen for innbyggere og næringsdrivende, eesti.ee.

Enhver offentlig virksomhet kan benytte applikasjoner (web services) og informasjon hos hvilken som helst annen offentlig virksomhet etter en godkjenningssprosess. I tillegg er grunndata tilgjengelig gjennom X-road (folkeregisteret, kjøretøyregisteret og helseforsikrings registeret).

Noe av grunnlaget for at X-road fungerer er at riha.eesti.ee holder oversikt over alle tilgjengelige tjenester og data i virksomheter som er knyttet til X-road. Dette er med andre ord den estiske metadata katalogen. Offentlige virksomheter har ikke lov til å etablere egne dataelement før det er sjekket om tilsvarende finnes hos andre virksomheters registre. Dette gjøres i riha.eesti.ee.

Et annet viktig politisk grep er at Estland begynte å utstede elektroniske ID-kort med eID allerede i januar 2002. Kortet, som oppfyller kravene i Estlands lov om digitale signaturer, er obligatorisk for alle estiske statsborgere over 15 år. Per januar 2012 hadde nesten 90% av innbyggerne ID-kortet. I tillegg er Mobil-ID innført som eID. Mobil-ID-autentisering og digital signering av dokumenter har samme juridiske verdi som bruk av ID-kortet. Estland har også etablert en portal for digital signering hvor signaturer kan valideres og signerte dokumenter kan utveksles med andre brukere av portalen.

Offentlighetsloven av 2001 (med endringer av 2007) et viktig grunnlag for utveksling og gjenbruk av informasjon. Denne regulerer prinsippet om at data ikke skal dubleres, men gjenbrukes i andre offentlige virksomheter. Grunnlaget for sikker eID ble lagt da Estlands lov om digitale signaturer trådte i kraft i 2000, ingen del av det offentlige kan avslå en borgers digitalt signerte dokument og kreve en papirkopi i stedet, loven har bidratt til digitalisering i hele offentlig sektor.

Ansaret for IKT politikken på departementsnivå ligger hos Departementet for økonomi og kommunikasjon. Departementet har også ansvaret for utarbeidelse og gjennomføring av Digital Agenda og Cyber Security Strategy. Republic of Estonia Information System's Authority (RIA) har ansvaret for gjennomføring av politikken i statlig sektor.

Estland er trukket fram som et foregangsland når det gjelder digital offentlig forvaltning og etablering av en godt fungerende infrastruktur. På andre områder som tilkoblingsmuligheter til internett, menneskelig kapital og bruk av internett så er resultatene om lag som gjennomsnittet for EU. Mens indikatorer som digitale bedrifter og innovasjon har et klart potensial for forbedring.

Etter at Estland gjenvant uavhengighet i 1991, var man nødt til å tenke nytt. Det faktum at de startet uten noen eksisterende infrastruktur betydde at de slapp alle «legacy»-problemene som integrasjon mellom gamle og nye systemer utgjør.

Estland blir ofte trukket fram som en suksesshistorie når det kommer til digitale tjenester fra offentlige virksomheter. Etablering av EEBone, X-road, utstedelse av nasjonalt ID-kort med eID og lovgivning som sikrer gjenbruk av data mellom offentlige virksomheter er sentrale grep i dette.

SAMMENDRAG IKT-POLITIKK I NEDERLAND

Sentrale politiske dokumenter som omhandler IKT-politikken i Nederland er visjonsdokumentet Digital offentlig forvaltning 2017 (Digitale Overheid 2017) og Digital agenda 2011 til 2015. Digital agenda er understøttet av IKT-strategi for staten.

NUP-programmet 2008 - 2010 og I-NUP 2011-2015¹⁷⁷ er programmer for gjennomføring av IKT-politikken og har i stor grad dreid seg om å etablere en IKT-infrastruktur i offentlig sektor.

Nederland har valgt å gi tilgang til offentlige digitale tjenester på den felles tjenesteportalen overheid.nl som ble introdusert allerede i 1999. De har også satset på andre felles IKT-løsninger som DigID (eID for innbyggere lansert i 2005) og eHerkennen er eID for virksomheter. I regi av NUP ble det utviklet en rekke fellesløsninger: Tilgangsstyling, autentisering, innrapportering, tilgang til grunndata og informasjonsutveksling. I-NUP-programmet har etablert nye fellesløsninger: Digital postboks for innbyggere er tilgjengelig på min side (MijnOverheid) på overheid.nl. Alle statlige virksomheter sender digitale brev til brukernes postboks fra og med 1.1.2015.

Ryggraden i e-forvaltningsarkitekturen er Netherland Overheid Reference Architecture (NORA 3.0). Alle regjeringspartiene og øvrige interessenter har sluttet seg til NORA slik at de ulike departementene kan koordinere utviklingen i egne sektorer basert på NORA.

Nederlandsk politikk dreier seg også om sterkere satsing på bedre tilgang til grunndata. I løpet av 2015 vil det bli etablert et felles system for tilknytning til grunndataregistrene. 13 grunndataregistre vil da ha samme grensesnitt.

Nederland har allerede en sterk posisjon når det gjelder bredbåndsdekning, men det er likevel slått fast at fortsatte investeringer i nettverk er nødvendig for å møte økende etterspørsel etter båndbredde og tilgjengelighet.

I FN sin E-Government Survey fra 2014 ble det hevdet at finanskrise, lav vekst, arbeidsledighet og eldre befolkning gjorde at europeiske land måtte være innovative for å fortsette å være konkurransedyktige, oppnå vekst og kunne fortsette å levere et bredt spekter av tjenester til sine innbyggere. Nederland har mellom annet svart på dette med å starte et program for nyetablering og for å øke tilstrømmingen av innovative utenlandske selskaper kalt StartupDelta.

Innenriksdepartementet er ansvarlig for den generelle utviklingen av IKT-politikk og strategi. Departementet for økonomi er ansvarlig for politikken for digitale tjenester og reduksjon av administrative byrder for bedrifter. Departementet for bosetning og statlig sektor er ansvarlig for modernisering av staten, inkludert IKT-tiltak. Government Shared Services for ICT (Logius) er underlagt Innenriksdepartementet og har ansvaret for å tilby felles IKT-løsninger og standarder til statsforvaltningen.

Kommuner er autonome og står fritt til å velge egne IKT-løsninger framfor bruk av felles IKT-løsninger. Men Forbundet for nederlandske kommuner (VNG) koordinerer involvering av kommunene i I-NUP. Siden staten finansierer deler av kommunenes bruk og fordi deres behov er ivaretatt gjennom VNG velger mange kommuner å benytte fellesløsninger.

Nederland har oppnådd gode resultater på indekser som måler IKT-utnyttelsen i samfunnet. Landet ligger helt i toppen på alle indeksene som er lagt til grunn her. Nederland er helt i front i Europa og verden på digital offentlig forvaltning og nr. to i OECD når det gjelder tilgang til bredbånd. De er også langt fremme i EU når det gjelder

¹⁷⁷ NUP-programmet (*The National Implementation Programme for Services and e-Government*) 2008 - 2010 og I-NUP (2011-2015) (*The Government-wide Implementation Agenda for the Provision of Services and e-Government*).

digitale bedrifter (nr. 6), men her er resultatene under snittet for SMB. Nederland gjorde det relativt svakt på innovasjon i perioden 2010 - 2013.

Nederland har nådd det ambisiøse målet satt i 2004 om å redusere landets samlede administrative kostnader med 25% innen 2007, og har planer om nye besparelser på 1.6 milliard euro innen 2018.

Det er likevel vanskelig å finne dokumentasjon som viser sammenheng mellom de politiske virkemidlene og resultatene som er oppnådd. Resultatene viser likevel at Nederland har lyktes med å bygge en av de beste digitale infrastrukturene i Europa både når det gjelder nettverk med god båndbredde og når det gjelder infrastruktur for tilgang til offentlige tjenester. Gjennomføring av tiltakene i NUP og I-NUP programmene har vært viktige grep for å bidra til digitalisering av offentlig sektor.

Prof. Franciska de Jong (Erasmus University and University of Twente) uttalte i september 2014 at den digitale agendaen har innrettet Nederlands nasjonale IKT-politikk mot EUs IKT-politikk. Videre mener hun at den digitale agendaen har tatt nederlandsk telepolitikk til neste nivå, bidratt til at IKT støtter økonomisk vekst og redusert den byråkratiske byrden for næringslivet.

Neelie Kroes (leder av StartupDelta, tidligere visepresident i Europakommisjonen og kommissær for digital agenda for Europa) har uttalt at selv om Nederland har utmerket infrastruktur så er det en utfordringen for Nederland å utnytte sin vitenskapsbase til å gjøre økonomien enda mer innovasjonsintensiv.

SAMMENDRAG IKT-POLITIKK I NEW ZEALAND

Det mest sentrale dokumentet i IKTpolitikken i New Zealand per i dag er deres Strategy and Action Plan 2013 – 2017 (IKT-strategi). Ved å gjennomføre strategien har newzealandske myndigheter ambisjoner om spare NZD 100 millioner (ca. NOK 523 mill) hvert år.

Result 10 er navnet på et program som dreier seg om gjennomføring av tiltakene i IKT-strategien og tilhørende tiltaksplan. Her følges bruk av 10 sentrale tjenester opp og aggregeres mot målet om at over 70% av Newzealendernes dialog med offentlige virksomheter skal skje digitalt innen 2017 (for disse 10 tjenestene). Målingene startet i 2012, da var andelen 29,9% i juni 2015 er resultatet 45,3%.

For å nå målet er det laget prinsipper for utvikling av tjenester. Transaksjonstjenester skal være «Digital by design, Digital by default og digital by choice». Det betyr at sluttbrukertjenester skal utvikles digitalt, være første alternativet som tilbys og utformet slik at brukerne ønsker å ta digitale tjenester i bruk.

Et annet viktig tiltak er RealMe som er den New Zealandsk sin elektroniske ID (eID) en som benyttes til autentisering av brukerne på nett. Den er utviklet som et samarbeid mellom Innenriksdepartementet og New Zealand post. Sikkerheten er på høyt nivå og identifisering av personen før utlevering skjer på postkontorene.

Også New Zealand har satset på en felles tjenesteportal, govt.nz, for tilgang til digitale tjenester fra statlige virksomheter i New Zealand rettet mot både innbyggere og næringsdrivende. Govt.nz er bygd på kildekode til Storbritannias tilsvarende portal, gov.uk. New Zealand benytter også samme designprinsipper som Storbritannia.

New Zealand har også etablert et eget rammeverk for gjennomføring av IKT-relaterte prosjekt i offentlig sektor. Rammeverket er obligatorisk for staten og frivillig for regioner og kommuner. Hensikten er først og fremst å sikre kontroll med risiko og kvalitet i prosjektgjennomføringen. Det er også laget tilsvarende rammeverk for drift og forvaltning av digitale tjenester som lanseres. Et annet grep er samordning av IKT-relaterte anskaffelser på tvers av offentlige virksomheter. Anskaffelsene gjøres via ICT.govt.nz, og er åpen for offentlige virksomheter.

Regjeringen ser utbygging av bredbånd og mobildekning som viktig for New Zealands økonomiske vekst og for å øke konkurranseevnen internasjonalt. De skal investere over NZD 1,5 milliarder (ca. NOK 7,8 mrd.) innen 2019 for å levere raskere og bedre internett gjennom ultraraskt bredbånd-initiativet (Ultra Fast Broadband initiative) og Initiativet for bredbånd på landet (Rural Broadband Initiative). Målet er at 97,8% av Newzealendere skal ha tilgang til raskere bredbånd innen 2019.

Åpne data har lenge vært et prioritert politisk område. Dette skyldes at New Zealand har en historie for å ha åpne og transparente myndigheter, og tilgjengeliggjøring av åpne data for viderebruk er derfor helt naturlig. I siste Open Data Barometer Global Report er New Zealand på fjerdeplass totalt.

New Zealand har en høy innovasjonsrate på IKT-området. Dette kan skyldes en innovasjonsvillig bransje, satsing på viderebruk av åpne data, men også en bevisst politikk på området (jamfør The Business Growth Agenda). En studie fra Statistics New Zealand viser at det er en særlig sterk kobling mellom næringsdrivendes IKT-bruk og vekst. Bedrifter som tar aktivt i bruk IKT har jevnt over høyere vekst enn de som ikke gjør det.

I 2012 ble stillingen som statens IKT-sjef, General Chief Information Officer (GCIO) opprettet. Rollen innehas av Innenriksdepartementets leder. Prinsippet om sentral styring og samarbeid på tvers er lagt til grunn for denne organiseringen. GCIO har gjennom Lov om statlige virksomheter (Crown Entities Act 2004), fått myndighet i hele statlig sektor.

Det finnes få vurderinger eller forskning direkte relatert til IKT-strategien eller tidligere politiske grep. Det er likevel mange ting som tyder på at New Zealand er i ferd med å lykkes med sin IKT-politikk. En stadig vekst i

antall offentlige tjenester, vekst i antall næringsdrivende og innbygger som benytter digitale tjenester og en offensiv bredbåndsutbygging er indikatorer på dette.

Innenriksdepartementet har de estimert at utbredelse av felles IKT-ressurser har spart IKT-utgifter i 100 offentlige virksomheter på 70 million NZD (350 million NOK) siden 2012. I tillegg kommer den virkelige innsparingen som dreier seg om mer effektiv saksbehandling, bedre datakvalitet, forenkling for innbyggere og næringsdrivende m.m.

Innenriksdepartementet fremhever etablering av en GCIO og økt sentralstyring med tilstrekkelig myndighet og budsjettfullmakter har vært et viktig grep og har medført at det ble fart på digitaliseringen. I tillegg peker de på IKT-strategien med konkret handlingsplan som sentral, samt at offentlige virksomheter er pålagt å rapportere på og følge opp strategien. Men de nevner også dialog og kontakt gjennom GCIO sitt partnernettsverk som viktig.

SAMMENDRAG IKT-POLITIKK I STORBRITANNIA

Gjeldene IKT-politikk for offentlige sektor er fastlagt i den offentlige digitaliseringsstrategien (The Government Digital Strategy) fra 2012, revidert i 2013. Strategien skal bidra å realisere The Civil service reform plan (2012). Visjonen i den offentlige digitaliseringsstrategien er at ved å gjøre digitale tjenester så gode at folk bruker dem (digital by default), anslår de britiske myndighetene å spare GBP 1,8 mrd. årlig.

Et annet sentralt dokument i IKT-politikken er strategien for digital inkludering (2014 - 2018). Denne omhandler hvordan man skal tilrettelegge for at de 11 millionene av Storbritannias innbyggere som mangler grunnleggende digitale ferdigheter skal kunne delta i det digitale samfunnet. Et tredje dokument er «The digital communications infrastructure strategy» (2010 - 2015), som setter retningen for nettverksutbygging i Storbritannia.

Storbritannias digitaliseringsstrategi er utformet av the Cabinet Office, mens ulike departement og Government Digital Service (GDS) har ansvar for gjennomføring av tiltakene i strategien. GDS er underlagt Cabinet Office. Utbygging av bredbånd er underlagt Department for Culture, Media and Sport.

Opprettelsen av GDS og satsingen på GOV.UK som felles tjenesteportal er sentrale politiske grep. Portalen gir britiske innbyggere og næringsliv tilgang til digitale offentlige tjenester med tilhørende informasjon. Også tjenester og informasjon fra regioner og kommuner er tilgjengelig på GOV.UK. Alle tidligere statlige virksomheters portaler og tjenester var ferdig migrert inn i GOV.UK i desember 2014.

Storbritannia har hengt etter når det gjelder digitale tjenester fra det offentlige og digitale bedrifter, men det ser ut til at grepet med å etablere GDS og GOV.UK er i ferd med å snu denne trenden når det gjelder digitale tjenester fra det offentlige.

I en uavhengig rapport fra 2014, bestilt av Labour party, får GDS ros for opprettelsen av ekspertteam og for at de har klart å skape entusiasme og kulturendring i offentlig sektor når det kommer til digitalisering, dessuten for etablering av en ny og bedre standard på digitale tjenester.

Selv om GDS leverer når det kommer til digital tjenesteutvikling, stiller rapporten spørsmålsteget ved om målene GDS jobber mot er riktige. Arbeidet fokuserer i for stor grad på effektiviseringen av transaksjonsbaserte tjenester, fremfor å støtte opp under andre samfunns mål som å få ned arbeidsledighet og redusere bo- og levekostnader. I tillegg etterlyser rapporten fokus på lokale myndigheter og helsevesenet.

I den samme rapporten kritiseres GDS for å ikke forstå og håndtere den delen av befolkningen som ikke innehar digitale basisferdigheter. Generelt kritiseres regjeringen for ikke å følge opp den digitale inkluderingsstrategien med nok midler til gjennomføring.

Etter innføringen av GOV.UK har antallet brukere nært doblet seg, sammenliknet med brukertall fra de ulike portalene som GOV.UK erstatter. I 2013 vant GOV.UK pris for årets design. Det ble uttalt at andre offentlige nettportaler burde lære av GOV.UK. Men til tross for priser og gode resultater når det gjelder bruk så har GOV.UK måttet tåle hard kritikk fra flere hold, blant annet for mangel på brukervennlighet og mulighet til å finne eldre informasjon. GOV.UK sitt hovedprinsipp er å sette brukerne i fokus, men en intern analyse gjennomført av GDS selv, viser at departementene selv hadde bedre forståelse for brukernes behov før.

HM Treasury spiller en rolle i å legge til rette for private investeringer i Storbritannias IKT-infrastruktur, inkludert utbygging av bredbånd. Dette gjøres blant annet ved å gi garantier ved finansiering av bredbåndsutbygging gjennom UK Guarantee Scheme. I en rapport fra 2015 skriver the National Audit Office at ordningen kan spille en rolle i å tilrettelegge for fremdrift i nasjonalt viktige infrastrukturprosjekter.

Britiske myndigheter investerer GBP 1 milliard i perioden 2013 til 2017 for å forbedre mobil- og bredbåndsinfrastruktur i Storbritannia. Innen 2016 er ambisjonen å levere superraskt bredbånd til 90% av Storbritannias befolkning, og øke til 95% i 2017.

Et annet viktig politisk grep er satsingen på samordnet IKT-anskaffelser basert på skytjenester (G-Cloud). Digital marketplace er en digital markeds plass som samordner innkjøp for hele offentlig sektor. Målet med plattformen er å øke det offentlige innkjøp fra små og mellomstore bedrifter og å redusere tiden det tar å anskaffe en tjeneste. Fortsatt står Digital marketplace kun for en liten del av myndighetenes totale omsetning av IKT-anskaffelser.

På Open data barometer (2013) er Storbritannia rangert som nummer en i verden i tilgjengeliggjøring av åpne offentlige datasett. Hensikten med å gjøre dataene tilgjengelige for allmennheten er å stimulere til innovasjon, men også til en transparent offentlig forvaltning.

Vivento AS
Strandveien 35
1365 Lysaker
www.vivento.no
salg@vivento.no